

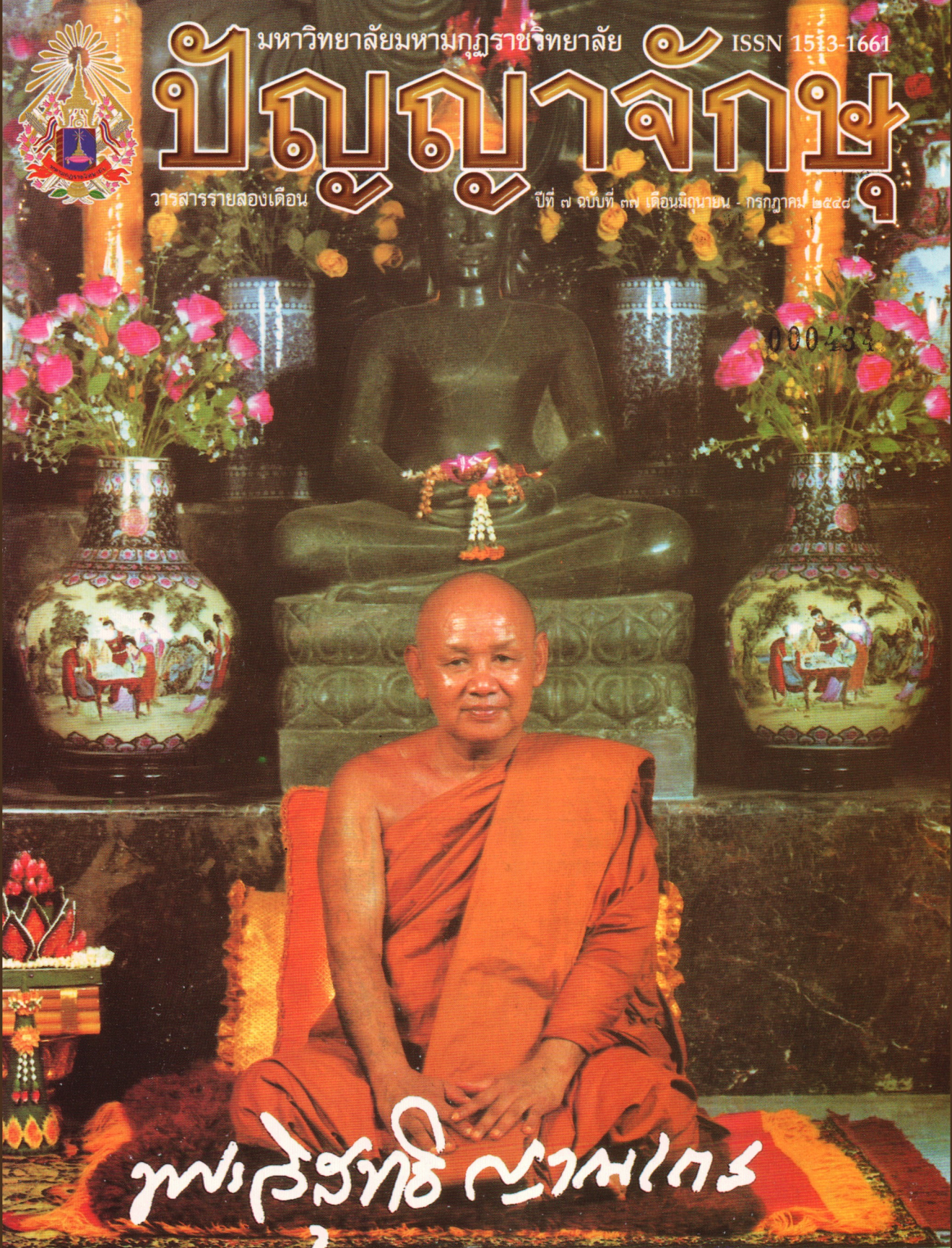

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ISSN 1513-1661

ปัญญาจักษุ

วารสารรายสองเดือน ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๓๗ เดือนมิถุนายน - กรกฎาคม ๒๕๔๘

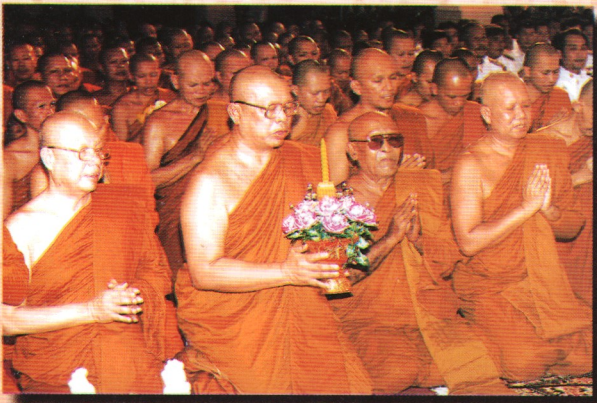
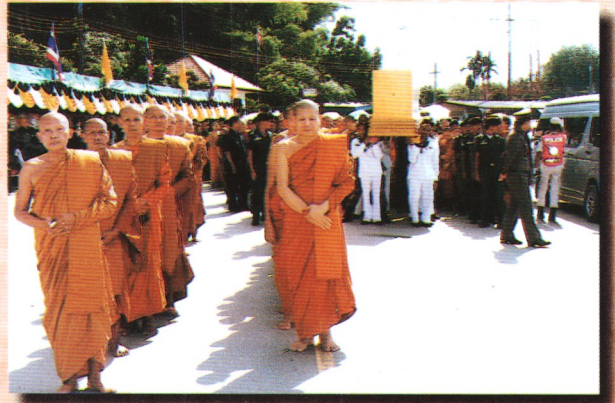
000434

พระภิกษุทิส วราหเดชะ

พระเดชพระคุณพระวิสุทธวิญาณเถร (หลวงพ่ออุดมชาโย จิตวิริโย)
ผู้มีคุณูปการต่อมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

**พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานหีบทองทิบ
พร้อมรับศพพระวิสุทธญาณเถร ไฉนพระบรมราชานุเคราะห์ มีพิธีธรรมสวดพระอภิธรรม
ณ ศาลากวินนิมิต วัดเทพศิรินทราวาส วันที่ 18-25 มิ.ย. 48**

ปัญญาจักษ์

๓ เรื่องจากปก

พระวิสุทธญาณเถร
(หลวงพ่อสมชาย จิตวิริโย)

๖ วิสาขบูชา

สมานฉันท: สมานแบบฉันท

๑๐ บทความ

เพชรสยามในวโรกาสครบ ๒๐๐ ปี
พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย (๔)

๑๔ บทความ

พระขอมเกล้ามหาราช
พระอัจฉริยภาพด้านการศาสนา

๑๘ บทความ

เจ้าพระราชา

๒๓ บทความ

แร่เหม็นสาบดับแก้วมาไท

๒๕ ร้อยกรอง

นิราศนิวซีแลนด์(๓)

๒๘ ศาสนวิทยาการ

ความเกี่ยวข้องระหว่างพระพุทธศาสนา
กับวิทยาศาสตร์ และ อเทวนิยม

๓๑ นิยายธรรม

ลูกนางใบ

๓๙ บทความ

บึงทมาต

๔๔ มิติใหม่ไอเทค

เสียงรับพลังแห่งจักรวาลกำเนิดและ
ขนาดของจักรวาล

ยินดีรับพิจารณา บทความ สารคดี บทกวี และอื่นๆ เพื่อพิมพ์เผยแพร่เป็นวิทยาทาน
ในนิตยสารปัญญาจักษ์ ความยาวประมาณ ๑-๓ หน้ากระดาษเอ ๔ หากยาวควรแบ่งเป็นตอนๆ
ส่งทางไปรษณีย์ ถึง: พระมหา ดร.ไพฑูริย์ รุจิมีตโต บรรณาธิการบริหาร

ประธานที่ปรึกษา :

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (พุก)

ที่ปรึกษา:

พระธรรมวิสุทธิกวี, พระเทพดิลก, พระราชเมธาภรณ์,
พระเทพวิสุทธิกวี, พระราชญาณปริชา, พระราชพิศาลมณี,
พระราชดิลก, พระศรีมงคลเมธี, พระวินัยเมธี, พระ
ครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์, พระมหา ผศ ดร ประคุณ
คุณธมโม, พระมหาประเสริฐ ภิรมโม, พระ
มหาบุญศรี ญาณวฑฺฒ, พระมหาวิทยา
ปริบูรณ์เสีโล, พระมหาปัญญา ปณฺญาวฑฺฒ,
ศ.ธวัช ปุณฺโณทก, นายวศิน อินทสระ, ผศ ดร พรชัย
พัชรินทร์ตะนกุล, น.อ.ประยงค์ สุวรรณบุบผา,
นายนิยาม ทองเป็นใหญ่, นายเสมอ กลิ่นหอม,
นายศักดิ์ชาย พุดเพราะ

บรรณาธิการบริหาร :

พระมหา ดร ไพฑูริย์ รุจิมีตุโต

ผู้ช่วยบรรณาธิการฝ่ายจัดการ :

ดร สุวิญ รักษ์สัตย์

หัวหน้ากองบรรณาธิการ:

พระมหาเชาวรา ธมฺมปญฺโญ

บรรณาธิการผู้พิมพ์โฆษณา :

ผศ ธวัช หอมทวนลม

กองบรรณาธิการ:

พระมหาสมศักดิ์ ญาณโพธิ์, พระมหาพงษ์พิสิฏฺฐ์
พระมหาสมศรี ปญฺญาสิริ, พระมหาทองเชิด กตปญฺโญ
พระมหามงคล ขนฺติธโร, ผศ. บัณฑิต พาพิจิตร,
ผศ เสถียร วิพรมหา, ดร.สุกิจ ชัยมุสิก, นายเพียร สัมพันธ์
มาส, นายบุญสิน บุตรพรหม, นายประยูร
ฉิมมาดุย, นายภิเชก ดังสูงเนิน, นายพีรพัฒน์ รัตนเศรษฐี

ผู้จัดการ :

ผศ จำนง คันทิก

ผู้ช่วยผู้จัดการ:

นายแหวนทอง บุญคำ

ที่ปรึกษาฝ่ายกฎหมาย

นายนรา โสติสงฆ์

เจ้าของ : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงาน: กองวิชาการ มจร ถ.พระสุเมรุ

เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทร ๐๒๒๘๘๑-๖๔๒๗ โทรสาร ๐๒๒๘๘๑-๐๒๙๔

พิมพ์ที่ หจก.จงเจริญการพิมพ์ ๒๕๓ สีแยก

สำราญราษฎร์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทร ๐ ๒๒๒๒-๔๕๖๒

ปัญญาจักขุฉบับที่ ๓๗ ประจำเดือน มิถุนายน-กรกฎาคม ๒๕๔๘

ปัญญาจักขุฉบับนี้ ขอแสดงความอาลัยแด่พระเดชพระคุณหลวงพ่อบุญชย จิติริโย (พระวิสุทธิญาณเถร) ประธานสงฆ์วัดเขาสุกิม อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี ที่ละสังขารไปด้วยโรคหัวใจล้มเหลว และไตวาย ณโรงพยาบาลศิริวิชัย สิริรวมอายุ ๘๐ ปี พรรษา ๖๐ และในฐานะที่พระคุณท่านมีคุณูปการต่อมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยการให้ความอุปถัมภ์ในการปฏิบัติธรรมของนักศึกษาทั้งในระดับปริญญาตรี ตั้งแต่ปี ๒๕๑๗ เป็นต้นมา ตลอดถึงในระดับปริญญาโทในปัจจุบัน

ทางคณะผู้จัดทำได้นำภาพของพระคุณท่าน รวมทั้งอัตตชีวประวัติ และผลงานของพระคุณท่านโด่งเซบเพื่อเป็นการยกย่องและประกาศเกียรติคุณ ที่มีต่อสังคม ประเทศชาติและพระพุทธศาสนาอย่างมากมาย

สุดท้ายคือ การเตรียมงานประชุมพระพุทธศาสนาโลก ซึ่งมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นเจ้าภาพระหว่างวันที่ ๑-๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ แม้จะเป็นภารกิจหนักแต่ก็เป็นการทำทายในอันที่จะประกาศชื่อเสียงของสถาบันมิใช่น้อยทีเดียว ซึ่งทุกฝ่ายจะต้องร่วมพลังเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อรักษาและประกาศชื่อเสียงของคำว่า มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระวิสุทธินิญาณเถระ

(หลวงปู่สมชาย ฐิตวิริโย)

พระเถระผู้มีคุณูปการแด่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๘ เดือนที่ผ่านมาชาวพุทธและวงการคณะสงฆ์ได้สูญเสียพระเถระซึ่งเป็นประธานสงฆ์วัดเขาสุกิม ต.เขาบายศรี อ.ท่าใหม่ จ.พิจิตร และเป็นที่ปรึกษาและพระวิปัสสนาจารย์สายหลวงปู่มั่น กุริทัตโต อีกรูปหนึ่งคือ พระเดชพระคุณพระวิสุทธินิญาณเถระ (สมชาย ฐิตวิริโย) หลวงพ่อมรณภาพด้วยโรคหัวใจล้มเหลวและไตวาย ณ โรงพยาบาลวิชัยยุทธ สิริอายุ ๘๐ ปี พรรษา ๖๐

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานหีบทองหีบ พร้อมรับศพไว้ในพระบรมราชานุเคราะห์ มีพระ

พิธีธรรม สวดพระอภิธรรมศพ ณ ศาลากวีนิรมิต วัดเทพศิรินทราวาส กรุงเทพฯ ๑๘ - ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๘ และในวันที่ ๒๖ มิ.ย. ๔๘ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้เป็นเจ้าภาพบำเพ็ญกุศล มีผู้บริหารคณาจารย์ ไปร่วมงานเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันได้เคลื่อนศพไปบำเพ็ญกุศล ณ วัดเขาสุกิม

พระเดชพระคุณหลวงปู่สมชาย เป็นพระเถระที่ได้บำเพ็ญประโยชน์พระศาสนา สังคม และประเทศชาติเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พระเดชพระคุณหลวงปู่มีคุณูปการ และมีความผูกพันมาช้านาน

สนับสนุนมาตั้งแต่ปี ๒๕๑๗ จนถึงปัจจุบัน โดยให้ใช้สถานที่ของวัดสำหรับให้พระนักศึกษาศาสนศาสตร์ปีที่ ๔ เข้ารับการอบรมกรรมฐานเป็นเวลา ๑๕ วัน ก่อนที่จะออกไปปฏิบัติศาสนกิจ เป็นเวลา ๑ ปี และได้สร้างตึก ๕ ชั้น สำหรับการปฏิบัติกรรมฐานโดยเฉพาะ ซึ่งเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่า พระเดชพระคุณหลวงปู่ให้ความสำคัญของการปฏิบัติกรรมฐานเป็นอย่างยิ่ง

เพื่อเป็นการยกย่องและประกาศเกียรติคุณของพระเดชพระคุณหลวงปู่สมชาย จึงขอนำบทความเกี่ยวกับประวัติและผลงานของหลวงปู่ ซึ่งเคยตีพิมพ์ ลงใน

วารสารปัญญาจักขุฉบับที่ ๑๗ ประจำเดือน กุมภาพันธ์ - มีนาคม ๒๕๔๕ มีดังต่อไปนี้

จังหวัดจันทบุรี นั้นมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมายที่นักท่องเที่ยวมักจะแวะเข้าไป สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของจันทบุรีแห่งหนึ่งคือวัดเขาสุกิม ซึ่งอยู่ห่างจากถนนใหญ่ แยกตลาดท่าใหม่เข้าไป ๑๓ กิโลเมตร เท่านั้น

เมื่อพูดถึงวัดเขาสุกิม ก็ต้องนึกถึงหลวงพ่อดมชาย จิตวิริโย (พระเดชพระคุณพระวิสุทธินฺดร) ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มบุกเบิกสร้างสรรวัดเขาสุกิม ให้เป็นศาสนสถานที่ยิ่งใหญ่สวยงาม เป็นศรีสง่าแก่จังหวัดจันทบุรี

เดิมสถานที่แห่งนี้เป็นป่าทึบ เต็มไปด้วยไม้หนานาพรรณชุกชุมไปด้วยสัตว์ร้ายและไข้ป่า ในปัจจุบันได้เปลี่ยนสภาพจากป่าดงดิบมาเป็นป่าไม้ธรรมชาติได้ถูกจัดให้เป็นระเบียบ มีแต่ความร่มรื่น สวยงาม น่าอยู่อาศัย เป็นสถานที่ทัศนศึกษา เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมที่แต่ละปีมีผู้ไปเยี่ยมชม และเข้าปฏิบัติธรรมปีละเป็นเรือนแสน

รอบวัดเขาสุกิม ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวน เช่น ทำสวนเงาะ ทุเรียน มังคุด ยางพารา ฯลฯ และชาวสวนเหล่านี้ก็ได้อาศัยน้ำ

จากอ่างเก็บน้ำที่หลวงพ่อดมสร้างไว้หลายอ่าง เพื่อใช้ในยามหน้าแล้งเป็นหลัก

ปัจจุบันวัดเขาสุกิมมีเนื้อที่ ๓,๒๘๐ ไร่ มีถาวรวัตถุที่ถูกสร้างขึ้นด้วยบารมีธรรมของหลวงพ่อดมทั้งในส่วนของศาสนวัตถุ เสนาสนสงฆ์ อุโบสถอาคารปฏิบัติธรรม กุฏิพิพิธภัณฑ (ตึก ๖๐ ชั้น) ซึ่งในแต่ละชั้นได้ประดิษฐานรูปหุ่นขี้ผึ้งครูบาอาจารย์สายปฏิบัติหลายองค์และเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวเมืองจันทบุรี เครื่องหยก เครื่องมุก เครื่องปั้นลายครามของเมืองจีน และของไทยอีกมากมาย ควรแก่การศึกษาค้นคว้าทั้งสิ้น

หลวงพ่อดมมีอุดมคติว่า **“อยู่ที่ใดต้องทำประโยชน์ให้ที่อยู่ เกิดที่ใดต้องทำประโยชน์ให้ที่ที่เกิด”**

ฉะนั้นผลงานที่ปรากฏจึงเกิดจากการทุ่มเทกำลังทุนทรัพย์ เพื่อช่วยเหลือสาธารณประโยชน์ และสังคมส่วนรวมมาตลอดโดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย มุ่งประโยชน์แก่ประเทศชาติ ศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นที่สุด ชีวิตประวัติ โดยสังเขป

พระเดชพระคุณหลวงพ่อดม พระวิสุทธินฺดร เป็นชาวจังหวัดร้อยเอ็ดเกิดเมื่อ วันที่ ๗ เมษายน ๒๔๖๘ ณ หมู่บ้านเหล่าจิว ตำบลจันท

อำเภอจันทาร จังหวัดร้อยเอ็ด

โยมบิดาชื่อสอน โยมมารดาชื่อบุญ นามสกุลมตียาภักดี โยมมารดาของท่านเป็นบุตรคนเล็กของคุณหลวงเสนา ผู้นำศาสนาพราหมณ์ในท้องถิ่นนั้น มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน ๒ คน โยมมารดาของท่านได้ถึงแก่กรรมเมื่อท่านอายุประมาณ ๒ ขวบ จึงเป็นภาระในการเลี้ยงดูของคุณตาของคุณหลวงเสนาตลอดมา

บรรพชา

เมื่อโตขึ้นท่านสนใจ ธรรมะ ในพระพุทธศาสนา โดยการเสาะแสวงหาหนังสือเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาอ่านเสมอ เช่นพุทธประวัติ และมักไปฟังเทศน์ เกี่ยวกับการปฏิบัติกรรมฐานจากพระอาจารย์ นาคโธโส ซึ่งเป็นพระกัมมัฏฐานสายพระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ บางครั้งท่านต้องถูกคุณตาตี เพราะจับได้ว่าท่านกระทำความผิดต่อลัทธิและศาสนาของบรรพบุรุษ

หลังจากที่คุณตาของท่านได้จากไป ท่านได้บรรพชาเป็นสามเณรเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๔๘๗ (อายุ ๑๙ ปี) ณ อุโบสถวัดเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด มีท่านเจ้าคุณพระโพธิญาณมุนี เจ้าคณะจังหวัดเป็นพระอุปัชฌาย์

จำพรรษาที่วัดป่าศรีไพรวัลย์
๑ พรรษา ท่านได้ยื่นกิตติศัพท์ของ
หลวงปู่มั่น ฎีที่ตตเถร จึงได้ลาเจ้า
อวาสโดยมีเป้าหมายที่หลวงปู่มั่น
ระหว่างทางได้แวะและศึกษาวัตร
ปฏิบัติ สำนักต่างๆ เช่นสำนักพระ
อาจารย์แดง พระอาจารย์สอน พระ
อาจารย์ภู และได้ข้ามอบการถวาย
ตัวเป็นลูกศิษย์หลวงปู่มั่น เมื่อปลาย
พ.ศ. ๒๔๘๗ ที่วัดป่าบ้านหนองเสือ

อุปสมบท

หลวงพ่อได้ปฏิบัติอยู่ในสำนัก
ของหลวงปู่มั่น จนอายุ ๒๑ ปี หลวง
ปู่มั่นได้มอบผ้าสังฆาฏิ ๑ ผืน และ
ข้อนล้อมทองเหลือง ๑ คู่ เพื่อร่วมใน
การอุปสมบท แต่ท่านเห็นว่าเป็นผ้า
ของครูบาอาจารย์ไม่ควรนำไปใช้ ควร
แก่การสักการบูชา ท่านจึงเก็บไว้บูชา

เมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน
๒๔๘๗ ท่านได้อุปสมบท ณ พัทสีมา
วัดศรีโพธิ์เมือง อำเภอเมือง จังหวัด

สกลนคร มีพระธรรมเจดีย์ (จูม
พุนโณเถร) เป็นพระอุปัชฌาย์ หลวงปู่
ฝั้น อาจาโร เป็นพระกรรมวาจาจารย์
หลวงปู่กงมา จิรปุญโญ เป็นพระอนุ
สาวนาจารย์

หลังจากอุปสมบทแล้วหลวง
พ่อได้ไปศึกษาและปฏิบัติธรรม อยู่
ในสำนักต่างๆ หลายแห่งเช่นหลวงปู่
สิงห์ ขนดยาดโม หลวงปู่ฝั้น อาจาโร
หลวงปู่อ่อน ญาณสิริ หลวงปู่กงมา
จิรปุญโญ หลวงปู่สีมา ฯลฯ ท่านได้
จาริกไปทั่วทุกภาคของประเทศและ
เคยจาริกไปถึงนครเวียงจันทน์

ครั้งหนึ่งท่านพระอาจารย์ทิว
อาภากรโ ได้แนะนำท่านว่าหลวงปู่
จะลองไปทางภาคตะวันออกเฉียง
โดยเฉพาะที่จังหวัดบุรี ท่านจึงได้ตัดสินใจ
เดินทางไปจังหวัดบุรีพร้อมพระภิกษุ
สารเถร ๑๐ รูป เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔

ท่านได้จำพรรษา ที่วัดหนอง
ดินแดง ๓ พรรษา และได้พัฒนาวัด

จนเจริญรุ่งเรืองสมบูรณ์ จึงนับเป็น
วัดแรกที่ได้สร้างขึ้นในจังหวัดจันทบุรี
และในปี พ.ศ. ๒๕๐๗ ได้รับนิมนต์
ให้ไปพักบำเพ็ญธรรมบนเขาสุกิมและ
พิจารณาเห็นว่าเป็นภูมิประเทศที่
เหมาะแก่การบำเพ็ญสมณธรรม
เป็นอย่างยิ่งจึงจำพรรษาและพัฒนา
วัดเขาสุกิมให้เจริญรุ่งเรืองจนได้รับ
ยกย่องจากกรมการศาสนาให้วัดเขา
สุกิมเป็นอุทยานการศึกษา จากผล
งานอันมากมายที่ได้กล่าวมา(บางส่วน)
พระเดชพระคุณหลวงพ่อได้รับพระ
กรุณาโปรดเกล้าฯ จากพระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทาน
พัดยศ เป็นพระราชอาคันตุกะสามัญ
ฝ่ายวิปัสสนาธุระที่พระวิสุทธิญาณเถร
เมื่อ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และ
ในปี ๒๕๔๖ สภามหาวิทยาลัยมหา
มกุฏราชวิทยาลัย มีมติถวายศาสน
ศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขา
พุทธศาสตร์ แต่พระคุณท่าน

บทความ

พระครูสุนทรธรรมโสภณ
(ว.ส. ปณญาวุฑฒ์)
ประธานศูนย์ส่งเสริมพุทธธรรม
วัดเสนาหา นครปฐม
อาจารย์ประจำ มจร
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

ความนำ

การที่ประเทศไทยได้รับเกียรติ
ได้รับความไว้วางใจจากชาวพุทธทั่วโลก
ให้จัดงานวันวิสาขบูชาโลก นับว่า
เป็นโอกาสที่จะได้เพิ่มโอกาสหรือ
พัฒนาโอกาสในการประกาศเกียรติ
ประวัติของพระพุทธศาสนาให้ก้าวร
ก้าวไกลไปทั่วโลก โดยเฉพาะในยุค
โลกาภิวัตน์หรือยุคข่าวสารข้อมูล ดัง
ในปัจจุบันนี้ เป็นโอกาสที่จะได้
ประกาศหลักคำสอนของพระพุทธ
ศาสนาไปยังประชากรโลกที่ยังไม่รู้
ให้ได้มีโอกาสได้รับรู้และเกิดความรู้
ความเข้าใจในหลักคำสอนมากยิ่งขึ้น

เพราะการที่ประเทศไทยใด
ประเทศหนึ่งจะได้รับความไว้วางใจ
ให้เป็นเจ้าภาพจัดกิจกรรมใด ๆ นั้น
เป็นเรื่องที่ไม่ง่ายนัก โดยเฉพาะเรื่อง
ศาสนาซึ่งเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน

เป็นเรื่องของจิตวิญญาณ เขาจะ
ศรัทธาในความพร้อมในภาพลักษณ์ที่
เป็นเอกภาพของประเทศไทย เพราะ
ชาวพุทธทั่วโลกมีความเข้าใจว่า
ประเทศไทยเป็นประเทศเดียวในโลก
ที่มีพระพุทธศาสนาเป็นมรดกมรดก
ที่เป็นระบบ พุดง่าย ๆ คือเป็น
ประเทศเดียวที่มีพระพุทธศาสนาที่
เจริญที่สุดในโลกยุคนี้ จึงอยากให้
ชาวพุทธทั้งมวลควรสำนึกตระหนัก
ให้จงดี คืออย่าให้โอกาสกลายเป็น
วิกฤต แล้วเราจะพลาดโอกาสไป
อย่างน่าเสียดาย

เกรงโอกาสจะกลายเป็น วิกฤต

เริ่มจากความปิติยินดีที่
ประเทศไทยได้รับความไว้วางใจจาก
ชาวพุทธทั่วโลก ได้มอบความไว

วางใจให้เป็นเจ้าภาพงานวันวิสาขบูชา
โลก คือเป็นสถานที่ในการจัดงานวัน
วิสาขบูชา ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ชาว
พุทธนานาชาติ ยอมรับเป็นเอกภาพ
ความปึกแผ่นที่มีความเจริญรุ่งเรือง
อย่างเป็นระบบของพระพุทธศาสนา
ในประเทศไทย และสะท้อนให้เห็นว่า
ประเทศไทยมีความปลอดภัยจากการ
ก่อการร้ายทุก ๆ รูปแบบ ว่าเมื่อชาว
พุทธมาร่วมงานแล้วจะได้รับความ
ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินกลับไป
และได้รับความปลื้มปิติที่ได้มาร่วม
งานวันวิสาขบูชาได้มาร่วมกันปฏิบัติ
บูชาโดยการทำดี พุทธดี และคิดดี

เมื่อชาวดีที่กำลังแพร่สะพัด
อยู่นั้นจู่ ๆ ก็ได้มีกระแสความเห็นที่
แตกต่าง ที่เกิดจากฐานเบื้องลึกของ
ความขัดแย้ง กล่าวคือพระพุทธ
ศาสนาในเมืองไทย องค์กรที่เป็นแกน

หลักได้แก่กรรมการมหาเถรสมาคม โดยมีสมเด็จพระสังฆราชเป็นองค์ประธาน ที่ทำหน้าที่ในการบริหาร นิติบัญญัติ และกำหนดกรอบของนโยบายในการจัดการบริหาร ไปยังหนตามภาค ตามจังหวัด อำเภอ ตำบล และตามวัดต่าง ๆ ประมาณ 30,000 วัด และมีพระสงฆ์สามเณรประมาณ 300,000 รูป กระจายอยู่ทั่วประเทศ

แน่นอนที่สุดองค์กรใหญ่มีสมาชิกจำนวนมาก ย่อมต้องมีความแตกต่างกันทางความคิดเป็นธรรมดา ขอบเขตตรงไปตรงมา จะต้องมีความคิดผิดแปลกตีความคำสอนที่แตกต่าง มีวัตรปฏิบัติที่แตกแยกจากองค์กรหลักออกไป อันได้แก่กลุ่มที่เรียกตัวเองว่า “ชาวสันติอโศก” กลุ่มนี้เคยโจมตีมหาเถรสมาคม ประกาศตัวแยกจากการปกครอง ของมหาเถรสมาคม เป็นกลุ่มอิสระ สำนักนี้โดยมีท่านสมณไพริริกษ์ เป็นเจ้าสำนัก และกลุ่มธรรมกาย แห่งเมืองปทุมธานี สำนักนี้เคยมีคดีความและแพ่งคดีความมาแล้ว กลุ่มนี้โดยมีท่านอดีตเจ้าอาวาสวัดพระธรรมกายเป็นเจ้าสำนัก คือแต่ละสำนักมีสาธุศิษย์จำนวนมากไม่น้อย หากจะพูดไปแล้วทั้งสองกลุ่มนี้ก็เสมือนเป็นกลุ่มโจรแยกดินแดน แต่เป็นกลุ่มโจรแยกดินแดนทางจิตวิญญาณ เพราะเคยประกาศสงครามทางความเชื่อ (belief war) ประกาศสงครามทางความคิด (thinking war) กับคณะสงฆ์ฝ่ายปกครอง

คือกรรมการมหาเถรสมาคม มาแล้วทั้งสิ้น

ความจริงที่ปรากฏซึ่งเป็นที่รู้ๆ กันแล้วว่าทั้งสองสำนักนี้ คณะสงฆ์ส่วนกลางได้ตำหนิความประพฤติ ความเชื่อ และให้เป็นกลุ่มที่ไม่ถูกต้องโดยกฎหมายมานานแล้ว เหตุนี้เป็นการกระทำใด ๆ จึงไม่ถือว่าเป็นตัวแทนของชาวพุทธ และคณะสงฆ์ไทยโดยกฎหมาย แต่ที่ปล่อยให้ดำเนินกิจกรรมกันอยู่ได้ก็นับว่าบุญแล้ว ส่วนกลุ่มธรรมกายนั้นอาจมีกรรมการมหาเถรสมาคมบางรูปที่สยบยอมอยู่กับวัตถุนิยมบริโภคนิยม แอบไปมีเกี่ยวกับเขาอยู่บ้าง จึงไม่แสดงความรังเกียจมากเท่าไรนัก เพราะหยิกเล็บก็อาจเจ็บเนื้อ

เมื่อเป็นอย่างนี้พอมิงานใหญ่ระดับโลกเกิดขึ้น จึงเกิดปัญหาว่ากลุ่มเหล่านั้นจะด้วยเจตนาดีสุดแท้แต่ที่อยากร่วมจัดงานให้ยิ่งใหญ่อยากเผยแผ่แนวความคิดความเชื่อของตนไปสู่ประชาคมโลกให้กว้างออกไป จะอย่างไรก็ตาม รัฐบาลควรเข้าใจว่า กลุ่มต่าง ๆ เหล่านั้นถ้าจะเปรียบแล้วเหมือนกับ “กลุ่มโจรแยกดินแดน” ที่เคยยิงตำรวจ ทหาร เคยจับคนเรียกค่าไถ่ จู่ ๆ วันหนึ่ง จะมีการประชุมระดับนานาชาติเกิดขึ้น และเกิดกลุ่มโจรแยกดินแดนนั้นขอร่วมเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระดับนานาชาติด้วย ขอถามหน่อยว่า “รัฐบาล” จะทำอะไร คนในรัฐบาล

มีความเห็นอย่างไร

ที่ยกกรณีนี้ขึ้นมาเพื่อต้องการให้ท่านผู้อ่านคิดถึงความรู้สึกของคณะกรรมการมหาเถรสมาคม (มส.) ซึ่งเป็นองค์กรสูงสุดของพระพุทธศาสนาหรือคณะสงฆ์ไทย เพราะเมื่อเห็นท่านเมตตาให้อภัย หรือเมตตาไปก็อาจตำหนิท่านอีกว่า เป็นองค์กรพระผู้เมตตาที่อ่อนแอ ไม่มีหลักเกณฑ์ไม่มีความจริงจัง ซาดความกระตือรือร้น กระฉับกระเฉง แต่พอท่านเอาจริงแสดงความเด็ดขาดขึ้นมาจะมาโทษท่านอีกหาว่าท่านไร้ซึ่งความเมตตา ไม่ต้องการให้สังคมเกิดความสมานฉันท์ อาจคิดไปว่าท่านก่อให้เกิดความแตกแยกไปเสียเองอีก ก็เมื่อโจรแยกดินแดนที่เคยฆ่าคนปล้นปืน ฆ่าตำรวจ ทหาร ฆ่าชาวบ้านมือเปื้อนเลือดยังไม่แห้งดี มาขอร่วมจัดการประชุมเอเปค รัฐบาลจะคิดอย่างไร ..? แต่อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนไม่ต้องการให้ชาวพุทธทั่วโลกที่มาแล้วเห็นเจ้าภาพจัดงานไล่ตีลูก ได้ยินแต่ความขัดแย้งโต้เถียงกัน หากเป็นอย่างนั้นจริงคงไม่เป็นสิริมงคลแน่

เมื่อได้จัดงานวันวิสาขบูชาควรจะมีแต่ความเป็นสิริมงคล ติดอยู่กับจิตวิญญาณของประชาชนคนไทย และแผ่ความเป็นสิริมงคลไปยังประชาชนชาวไทย แต่เกรงความแตกต่างทางความคิด หรือความขัดแย้งที่ตกผลึกนอนหลับสนิทเงียบมานานแต่มาคุกรุ่นขึ้นมาเพราะการจัดงาน

วันวิสาขบูชา ประชาชนคนไทยตั้งความหวังไว้ว่าการเป็นเจ้าภาพจัดงานวันวิสาขบูชาโลกจะก่อให้เกิดความสมานฉันท์ของชาวพุทธให้เป็นปึกแผ่นมากยิ่งขึ้น กลายเป็นการสะกิดแผลเก่าที่ใกล้จะหาย แล้วมาเปิดแผลซ้ำอีก ดีไม่ดีอาจเป็นแผลอักเสบก่อให้เกิดอันตรายถึงชีวิตได้

ประเด็นหลักน่าจะมาจากแต่ละฝ่ายต่างก็คิดว่าตัวเองถูกต้อง ยึดว่าตัวเองดีตัวเองถูก ถ้าจะสมานฉันท์ ต้องมานั่งแบบฉัน ต้องทำพูด คิดอย่างฉัน แบบนี้ความสมานฉันท์คงไกลสุดเอื้อมสำหรับสังคมไทย แค่ศาสนาเดียวกันยังหาความสามัคคีกันไม่ค่อยจะได้ ประสาอะไรกับต่างศาสนา

ความแตกต่างที่ไม่แตกแยก แต่ให้เป็นความประสานเสริม

เมื่อไหน ๆ ก็ได้รับความไว้วางใจจากพี่น้องชาวพุทธทั่วโลกแล้ว และรัฐบาลเองก็มีศรัทธา ที่จะจัดงานนี้ให้ยิ่งใหญ่ผู้เขียนจึงขอเสนอทางออก เพื่อให้ความแตกแยก กลายเป็นความประสานเสริม เพิ่มความยิ่งใหญ่ให้กับการจัดงานวันวิสาขบูชาโลกในคราวนี้ ผู้เขียนขอเสนอแนวทางดังนี้

1. ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ(พศ.) ซึ่งขึ้นตรงกับกรมการมหาดไทย(มส.) **จัดงานที่พุทธมณฑล จ.นครปฐม** มีรูปแบบวิธี

การใด ๆ ที่คิดว่าดีที่สุดก็ดึงออกมาใช้เพื่ออวดชาวพุทธทั่วโลกได้เต็มที่เลย

2. ให้กลุ่มสันตโศภิต ที่มี พล.ต.จำลอง ศรีเมือง เป็นแกนหลัก **จัดที่สนามหลวง กทม.** จะปักกลดก็หลังก็ว่ากันไปเต็มที่ มียุทธศาสตร์ ยุทธวิธีใด ๆ แสดงได้เต็มที่

3. ให้กลุ่มธรรมกาย จัดที่ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ เมืองทองธานี กทม. หรือ ไม่ก็จัดที่วัดพระธรรมกายเองทั้งในด้านอาคารสถานที่ ก็มีความพร้อมดีอยู่แล้วจะได้ทำตามแนวคิดของกลุ่มตนเองโดยอิสระ

และ 4. ให้กลุ่มภิกษุณี หากมี ก็จัดงานที่สวน ลุมพินี กทม. ถือโอกาสเปิดตัวในงานนี้ด้วย

หากได้แบบนี้จะประกาศความยิ่งใหญ่ของสังคมไทยในหลาย ๆ มิติ เป็นต้นว่า

ความเป็นสังคมที่มีเสรีภาพ ในการนับถือศาสนา ไหน ๆ เมื่อเรามีกฎหมายรัฐธรรมนูญที่มีบทบัญญัติ เกี่ยวเสรีภาพในการเลือกนับถือศาสนาอวดเขาแล้ว ก็ลองปฏิบัติอวดเขาบ้างก็น่าจะดี เพราะความจริง ความเห็นที่แตกต่างนั้นเป็นเรื่องปกติธรรมดา

หากมองตามแนวสังคมวิทยา แล้ว ถือเป็นวิวัฒนาการทางสังคมที่ต้องแตกแขนงทางความคิด ประเด็นสำคัญอย่าให้ความคิดที่แตกต่าง ขยายไปสู่ความแตกแยกและก่อความเสียหายต่อสังคมโดยรวม ซึ่ง

สอดคล้องกับสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช ทรงรจนาเป็นพระนิพนธ์ไว้ใน พ.ศ.2494 เรื่องเกี่ยวกับพุทธศาสนาวงศ์ไว้ตอนหนึ่ง ความว่า"การที่พระภิกษุสงฆ์แยกออกเป็นนิกายต่าง ๆ ไม่ใช่เป็นการแปลกมีในทุก ๆ ประเทศที่นับถือพระพุทธศาสนา และการที่แยกกันออกไปนั้น อาจกล่าวได้ตามประวัติศาสตร์ว่า ต้องมีเป็นธรรมดาถึงพยายามรวมให้เป็นหนึ่งสักเท่าใด ก็ไม่สำเร็จ อาจสำเร็จได้ชั่วคราว แต่ต่อมาไม่นานก็กลับแยกกันออกไปอีก ในศาสนาอื่น ๆ ก็มีแยกเป็นลัทธินิกายต่าง ๆ เหมือนกัน การอุปถัมภ์พระพุทธศาสนา มิใช่อยู่ที่การพยายามเพื่อรวมนิกายสงฆ์ แต่อยู่ที่การพยายามให้สงฆ์ทุกนิกาย ตั้งอยู่ในพระธรรมวินัย ส่วนการรวมกันนั้นเมื่อดีเสมอกันหรือเสมอกัน ก็รวมกันเข้าได้เอง" ซึ่งพระองค์มองความเป็นไปตามเหตุปัจจัยที่เป็นจริงของสังคมพระพุทธศาสนาหรือสังคมสงฆ์ตามหลักของสังฆะธรรม หากมองไปแล้วมีกลุ่มทางศาสนาถ้าตั้งใจปฏิบัติหลักพระธรรมวินัยเป็นตัวตั้ง ยึดความสงบสุขของประชาชน เป็นเป้าหมายจะมีก็กลุ่มก็ล้วนเป็นเรื่องที่ดี ช่วยประสานเสริมเพิ่มความดีให้กับสังคมประเทศชาติ ไม่เหมือนกลุ่มโจรที่ก่อความเดือดร้อนให้ประชาชน แบบนั้นแม้มีกลุ่มเดียว สังคม และประชาชนก็เดือดร้อนมากเกินพอแล้ว

สรุป

อย่างไรก็ตามในประเด็นสุดท้ายผู้เขียนได้แต่หวังไว้ในใจเสมอว่าสร้างความสมานฉันท์ให้สังคมชาวพุทธทั้งในประเทศไทยและทั่วโลก หากไม่สามารถหันหน้ามาพูดเจรจากันได้ในขณะนี้ ก็ขอวิงวอนให้แต่ละคนสร้างสมานฉันท์กับพระธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ เมื่อใจดีมีดีในพระธรรมคำสอนได้ที่แล้วความเป็นเขาเป็นเรา ความเป็นตัวกูของกูก็จะหมดไปในที่สุด จะเหลือแต่เพียงความสงบสุขร่มเย็น นั่นคือแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา

และอยากฝากเตือนพระหนุ่มสามเณรน้อย พระวัยรุ่น รวมทั้งพระวัยรุ่นเรื่อรัง คือแก่แล้วยังทำตัวเป็นวัยรุ่น ใจร้อนทั้งหลาย จะทำอะไรให้ใช้สติปัญญาให้จงมาก อย่างกวนน้ำให้ขุ่น อย่างกวนสังคมให้วุ่นวาย คือเอะอะก็จะเกณฑ์เอาพระนักศึกษาที่เขาขัดขืนไม่ได้ไปชุมนุมประท้วงไล่คนโน้นคนนี้ พวกนี้ตัวเป็นพระแต่มีวิธีคิดและความประพฤติเป็นแบบ

ชาวบ้าน พอได้ ผอ.สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติไม่ถูกใจ ไม่ทำตามใจพวกตนก็จะไล่เขาออกปลดเขาออก เพราะความคิดแบบนั้นเป็นความคิดที่ไร้เดียงสาทางสติปัญญาสิ้นดี เป็นความคิดที่ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง ยึดตัวเองเป็นตัวตั้ง คือกะเกณฑ์ให้ทุกคนต้องคิด ต้องทำ และต้องพูดอย่างที่ผมคิดจึงจะถูกจะดี เคยพูดเคยเขียนเสมอว่าพระพวกนี้กำลังทำลายเอกลักษณ์ของคณะสงฆ์ไทย ที่เคยเป็นที่ศรัทธาของประชาชนแล้วมาลดตัวเองลงเหมือนชาวบ้านเหมือนพวกสมัชชาคนจน ชาวไร่อ้อย ฯลฯ ที่ออกมาชุมนุมประท้วงราคาผลผลิตตกต่ำ ความจริงพวกนั้นก็หยุดเงียบไปนานแล้ว กลายเป็นพระสงฆ์กำลังเริ่มเท่อชุมนุมประท้วงจนชาวบ้านเอือมระอา แรก ๆ ก็อาจจะไล่ผอ.สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติรายต่อไปจะเป็น พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ก็อาจเป็นไปได้ เพราะพระพวกนี้มีวิธีคิดอยู่นี้ คิดได้แค่นี้ “ไร้เดียงสาทางสติปัญญา” จึง

เป็นข้อความที่เหมาะสมกับพฤติกรรมของพวกนี้มากที่สุด

ถึงอย่างไรก็ตามผู้เขียนยังวาดหวังไว้ในทางดี คือ ต้องการให้ทุกฝ่าย ปรับทัศนคติความเห็นเข้าหากัน แม้ไม่เหมือนกันโดยวิธีการ แต่ก็ไม่ต้องแตกต่างกันโดยหลักการ ทำนุเหล่านั้้นอาจโกรธหรือเกลียดกันได้แต่ต้องไม่เกลียดพระพุทธศาสนา ไม่ควรทำลายพระพุทธศาสนา และไม่ควรทำลายภาพลักษณ์สังคมชาวพุทธในเมืองไทย ที่พี่น้องชาวพุทธทั่วโลกให้ความไว้วางใจ มอบให้ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดงานอันทรกรรมที่ศักดิ์สิทธิ์นี้ นับเป็นเกียรติประวัติที่สำคัญยิ่งของประเทศไทย เราชาวไทยทุกหมู่เหล่าควรน้อมรับเกียรติอันสูงส่งนี้ไว้ แล้วหันจิตสำนึกมาร่วมมือร่วมใจกันจัดงานให้ยิ่งใหญ่ทั้งในเชิงรูปแบบและเนื้อหา เพื่อเทิดทูนและประกาศเกียรติประวัติของหลักพุทธธรรมให้แผ่ไปทั่วทุกสารทิศ เพื่อประโยชน์และความสุขของมวลมนุษยชาติโดยรวมกัน

เพชรสยาม

ในวโรกาสครบ ๒๐๐ ปี

พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย (๕)

กรรมหนักที่สุดเรียกว่า “อนันตริยกรรม” ไม่มีกรรมอื่นถือโอกาสให้ผลก่อน ผู้กระทำนี้ไม่มีโอกาสไปสวรรค์และบรรลุนิพพาน จึงเรียกว่า ท้ามสวรรค์ท้ามนิพพาน มี ๕ อย่าง คือ

- มาตุฆาต ฆ่ามารดา
- ปิตุฆาต ฆ่าบิดา
- อรหันตฆาต ฆ่าพระอรหันต์
- โลहितุปบาท ทำสงฆ์ให้แตกสามัคคีกัน

พระเจ้าอชาตศัตรู ถูกพระเทวทัตยุยงให้อยากได้ราชสมบัติถึงลงทุนปลงชีวิต

พระเจ้าพิมพิสารผู้พระบิดาแม่ได้ฟังธรรมของพระพุทธเจ้าแล้วก็ได้เพียงสรณคมน์ ทรงสารภาพผิดกับพระพุทธเจ้าพร้อมทั้งพระสงฆ์แล้วเสด็จกลับ การทำอนันตริยกรรม

พระพุทธเจ้าตรัสว่าเป็นเรื่องของสามัญชน เป็นไปไม่ได้สำหรับผู้เป็นอริยะสัจ เช่นเดียวกับความเป็นไปไม่ได้ที่จะให้มีพระพุทธเจ้า ๒ พระองค์ในสมัยเดียวกัน เช่นเดียวกับความเป็นไปไม่ได้ ที่จะให้สตรีเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

บาลีพระราชนิพนธ์ของพระ

บิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทยประเภทต่าง ๆ ไม่มีส่วนใดที่ส่องว่า ทรงสอนให้เป็นมิจฉาทิฎฐิ ล้วนแต่ส่องว่าทรงสอนตามหลักกรรมว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ล้วนเป็นคำสอนที่มีแนวโน้มเพื่อการบรรลุนิพพาน เช่น แสดงถึงพระไตรลักษณ์และอุบายพันทุกข์ การเสด็จรับราชสมบัตินั้นเป็นเรื่องจะเป็นเพื่ออสิรภาพของชาวสยามทั้งแผ่นดิน ที่ชาติมหาอำนาจยุโรปต่อกำลังหาโอกาสอยู่ ทรงตั้งพระราช

หฤทัยว่า เมื่อเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ทรงเจริญวัยและผนวชแล้ว จะทรงมอบพระราชสมบัติแล้วเสด็จปลีกพระองค์ที่วังสราญรมย์

ชาวยุโรปได้ถวายพระราชสดุดีที่จุดนี้ว่า

“คิงมงกุฎ ขึ้นสู่ราชบัลลังก์

ในปัจจุบันวัย

ทรงใช้พระปรีชาญาณแทนอาวุธยุทธโศปกรณ์อื่น ๆ เกิดผลสำเร็จอย่างอัศจรรย์ยิ่งกว่านักปฏิวัติใด ๆ”

พระพุทธเจ้าตรัสว่า ผู้กล่าววิญญามีชีวิตนักกล่าวธรรมว่ามีไซธรรมกล่าวพุทธบัญญัติว่ามีไซพุทธบัญญัติย่อมประสบสิ่งมิใช่บุญไม่น้อย ทั้งยังพระสัทธรรมให้เสื่อมด้วย

พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทยเมื่อทรงอยู่ในสมณเพศทรงทำวิญญให้เป็นวิญญ ทรงทำธรรมให้เป็นธรรม

ทรงทำพุทธบัญญัติให้เป็นพุทธบัญญัติ ทรงปรับปรุงคณะสงฆ์ให้เป็นสุภษษทร ทรงทำชาวพุทธให้ประสบบุญไม่น้อย ทรงทำให้พระสัทธรรมมั่นคงด้วย ดังนั้น จึงทรงทำในสิ่งที่ถูกต้องแล้ว

เมื่อชายผู้หนึ่งถวายบุตรสาวน้อยเป็นบาทจาริกา (นางบำเรอ) แก่ พระพุทธเจ้า ทรงเห็นอุปนิสัยบิดามารดาว่าจะได้เป็นอนาคามี จึงตรัสตอบปฏิเสธเชิงกรมฐานว่า

เราไม่ประสงค์จะถูกต้องริดาของท่าน
ที่เต็มด้วยอุจจาระปัสสาวะด้วยปลายเท้า

ฝ่ายมาคันทิยาบุตรสาวฟังแล้วโกรธแค้นพระพุทธเจ้าว่าไม่รับแล้วยังตำหนิเสียอีก ภายหลังได้เป็นมเหสีพระเจ้าอุเทนเมืองโกสัมพี ประจวบกับพระพุทธเจ้าเสด็จประทับที่เมืองนั้น เมื่อทรงนำพระสาวกเสด็จบิณฑบาต พระมเหสีจึงจ้างให้คนดำทั้งเมือง จนชาวพุทธฟังไม่ได้ ทรงปรารภเรื่องนี้ตรัสว่า

เราเหมือนช้างในสมรภูมิต้องอดทนต่อ

หอกแหลนหลาวของข้าศึกจากจตุรทิศ

เขานำสัตว์ที่ฝึกแล้วเข้าสู่แหล่งชุมนุม

คนที่ฝึกดีแล้วยังประเสริฐกว่านั้น

คนจำนวนมากประพฤติทุจริต

คนพูดไม่จริงตกนรก

นางจัญจมานวิกา รั้งจ้งทำว่ามีกรรมกับพระพุทธเจ้าไปดำไว้ในธรรมสภาว่า เอาแต่เทศน์ จะตลอดที่ไหนยังไม่ทราบ ในที่สุดกรรมปลอมปรากฏ ชีวิตเธออยู่บัญญัติเดียวพระเทวทัต

สาวน้อยนามว่าสุนทรี รั้งจ้งเดินเข้า-ออกวัดพระเชตุวัน เมื่อคนอื่นเดินออกเธอเดินเข้า เมื่อเขาเดินเข้าเธอเดินออกให้คนเข้าใจว่าพักในวัด แขนงละลอกสองตามมา คือจ้งคนอีกกลุ่มหนึ่งให้รู้มตีเธอจนตาย นำศพไปทิ้งที่กองดอกไม้แห้ง สร้างข่าวขึ้นว่านั่นคือการกระทำของสาวกพระสมณโคดม พระเจ้าปเสนทิโกศลโปรดให้สืบหาความจริง และลงโทษฆาตกรเหล่านั้นตามความผิด

พระพุทธเจ้าทรงปรารภเรื่องนี้จึงตรัสว่า

คนพูดไม่จริงตกนรก

คนที่ทำแล้วพูดว่าไม่ทำ

คนสองพวกนี้เสมอกันในชาติหน้า

ผู้กล่าวร้ายผู้ริษยาเรียกว่า "อริยุปวาที" มีโทษอย่างใดอย่างหนึ่งคือ

- เป็นผู้พ่ายแพ้(ความชั่ว) ประสบทางตัน
- ย่อมต้องโทษมัวหมองอย่างแรง
- ย่อมประสบโรคร้ายแรง
- เป็นคนหลงตายไร้สติ

● หลังตาย ย่อมเข้าถึงทุกทิวนิบาตนรก

ปัจจุบัน ชาวไทยประสบลสิ่งมิใช่บุญไม่น้อยควรช่วยกันรักษาแดนสุภษษทรให้เป็นสุภษษทรหลายฝ่าย มิได้ยังคิดว่าเป็นผลประโยชน์ที่ควรได้หรือไม่ เศรษฐีมิได้ยังคิดตามหลักยถาลาภสันโดษกำลังอยู่บนรถที่ถดถอยเบรคทั้งเสียแล้ว อุบัติเหตุคืออนาคตที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ทุกจริตกำลังขยายตัวหลายรูปแบบ ครอบครัวยุคที่ตรัสเรียกว่า "สหสันโดษ" เป็นประตูลับโรคเอดส์เข้าสู่สถาบันครอบครัว สังคมพากันจมดิ่งในการพนันที่ตรัสว่า "อบายมุข" เปิดโอกาสให้ฝึการพนันเข้าสิงบ้านสิงเมือง เป็นสังคมนักเรียนนักเลงที่ยกพวกตีกันไม่รู้จัก เป็นสังคมไม่ล้มลุกที่เถาวัลย์ขึ้นปกคลุมเป็นสังคมขาดวิจารณญาณ ขาดการรู้คิดรู้นัย เป็นสังคมชื่นชมอยู่กับสิ่งมอมเมา แม้บอกอยู่ชัดเจนว่าอย่าบ้าก็พอใจบริโภค เป็นสังคมทำลายความประมาทจึงทำให้เทศกาลรื่นเริงต่างๆ เป็นเทศกาลฉาบปนกิจศพนันทั่วถึง

เหล่านี้คือที่ตรัสว่า มิใช่บุญ

คราวที่แล้วได้นำคณะจาริก
ธรรมล่องคงคาทัศนศึกษาทั้งสองฝั่ง
แม่น้ำทำให้เห็นกิจกรรมอันหลากหลาย
และดาดื่นทั้งสองฝั่งทำให้เห็นวิถี
ชีวิตของชาวอินทรีในอีกแง่มุมหนึ่ง
คราวที่แล้วชาวคณะจาริกได้เห็น ได้
สัมผัสแม่น้ำคงคาไปแล้ว วันนี้ขอนำ
ชาวคณะจาริกธรรมไปทัศนศึกษา
ความเป็นมาของแม่น้ำคงคา

ตามตำนานเล่าว่าเมืองอโยธยา
มีพระราชอาอยู่พระองค์หนึ่งมีพระนาม
ว่าพระเจ้าสาคร มีพระมเหสีอยู่ ๒ องค์
องค์แรกมีนามว่าเกศินี อีกองค์นามว่า
สุเมตรี มเหสีเกศินีมีพระโอรสในคราว
เดียวกันถึง ๖๐,๐๐๐ พระองค์ และ
พระโอรสเหล่านี้ก็ไม่สามารถสืบเชื้อ
สายชาติพันธุ์ได้ ส่วนลุมดีมีพระโอรส ๑
พระองค์มีพระนามว่า อสมัญชา

ในบรรดาพระโอรสทั้ง ๖๐,๐๐๐
กับ ๑ พระองค์นั้น พระราชโอรสนาม
ว่าอสมัญชาพระองค์เดียวที่ประสูติ
จากพระมเหสีสุเมตรี มีนิสัยก้าวร้าว
พละนเกรสร้าง ความเอือมระอาให้กับ
ข้าราชการบริวารและประชาชนเป็น
อย่างมาก จึงถูกประหวังจากประชาชน
อย่างรุนแรงจนไม่สามารถหาทาง
ประนีประนอมกันได้ และในที่สุดได้
เนรเทศพระองค์เองออกจากราช
อาณาจักร และได้ทิ้งพระโอรส

พระองค์หนึ่งให้ประชาชนได้ดูต่างหน้า
มีพระนามว่า อังสุมัน ปรากฏว่าอังสุ
มันไม่ได้ทำให้ประชาชนผิดหวังแต่
กลับทำให้ประชาชนสมหวัง เป็นที่รัก
และเคารพของประชาชน ต่างจากบิด
ของตนราวฟ้ากับดิน ส่วนพระโอรสอีก
หกหมื่น พระองค์นั้นหน้าตาคล้ายคลึง
กัน มีนิสัยกล้าหาญดุจดั่ง ไม่ยอมใคร

พระเจ้าสาครถือโอกาสขยาย
อาณาเขตโดยอาศัยพิธีอศวกเมธเป็น
เครื่องมือ หมายความว่า การนำม้าเข้า
พิธีเสร็จแล้วก็ปล่อยม้าไปตามลำพัง
โดยให้โอรสทั้งหกหมื่นเป็นกองทัพ
หนุนคอยดูลาดเลาว่า ม้าเดินผ่านเมือง
ไหน หากมีผู้ต่อสู้ขัดขวางก็จะได้ยึด
เอาเป็นเมืองขึ้นเป็นเหตุผลที่ชอบธรรม
ในการตอบคำถามกับผู้สื่อข่าว

ในขณะที่พิธีกำลังดำเนินไป
อย่างเกือบจะสมบูรณ์แต่มีรอยอยู่นั้น
ม้าส่วนหนึ่งได้หายไปจากพิธีทำให้พระ
ราชาและพราหมณ์ผู้ประกอบพิธีถึงกับ
อารมณ์เสีย เพราะทำให้พิธีศักดิ์สิทธิ์ดู
ไม่ค่อยขลัง จึงรับสั่งให้โอรสทั้งหก
หมื่นติดตามไปทั่วในที่สุดก็ไปเจอ
บริเวณกว้างใหญ่เหมือนทุ่งกุลาร้องไห้
อย่างไรอย่างนั้น ไม่มีคนอยู่เลยเพราะ

ตรงนั้นเคยเป็นทะเลมนนานกาล
สาเหตุที่ทำให้น้ำในทะเลแห้งขอด เมื่อ
โอรสทั้งหกหมื่นเสด็จไปถึงเห็นฤๅษีเข้า
มานั่งพระโอรสทั้งหลายก็เห็นม้าขาว
โพรนอยู่ในบริเวณนั้นไม่ไกลนัก
ก็มั่นใจว่า ฤๅษีตนนี้แหละที่ขโมยม้า
จึงมีปากเสียงกันอย่างรุนแรงแทบวาง
มวยวางันเถาะ เมื่อฤๅษีถูกต่อว่าอย่าง
รุนแรง ทำให้ตะบะที่บาเพ็ญมานานถึง
กับร้าวและแตกในที่สุด ฤๅษีเลยล้มตา
ขึ้น ทันใดนั้นไฟได้พวยพุ่งออกมาจาก
ดวงตาที่ ๓ (ตรงหน้าผากฤๅษีตาไฟ)
เผาไหม้ร่างพระโอรสทั้งหกหมื่น เหลือ
เพียงเศษกระดูกและขี้เถ้าในชั่วพริบตา
เดียว ทางอโยธยาก็รอฟังข่าวการ
กลับมาของพระโอรสและม้า แต่ก็เงิบ
หาย ไม่มีแว้ว ก็เลยส่งอังสุมันไปตาม
แกะรอยดู อังสุมันก็ออกไปตามหา
หลานที่ก็ไม่พบ ในที่สุดก็ได้เข้าไปหา
บริเวณที่เป็นทะเลเก่า เห็นม้าทะเล็ม
หญ้าอยู่ข้างฤๅษี อังสุมันได้เข้าไปถาม
ฤๅษีด้วยวาจาสุภาพอ่อนโยน ปรากฏ
ว่าพฤติกรรมที่แสดงออกเข้าตาฤๅษี
ฤๅษีบอกว่ามานะเอากลับไปเถาะเพื่อ
จะได้ทำพิธีให้เรียบร้อย

อังสุมันได้ทราบเรื่องราวทั้งหมด

จึงได้ถามฤษีถึงหนทางที่จะไถ่ถอนความผิดให้แก่วิญญาณของคนทั้งหกหมื่น ได้ขึ้นสวรรค์ ท่านฤษีจึงบอกถึงวิธีแก้ว่า ต้องไปอัญเชิญพระแม่คงคาให้ไหลลงมาสู่โลกมนุษย์ เพื่ออัฐิเถ้าที่หลงเหลืออยู่ได้สัมผัสกับพระแม่คงคาจะได้บันดาลให้วิญญาณเหล่านั้นบริสุทธิ์ผุดผ่องและขึ้นสู่สวรรค์

พระเจ้าสาครเมื่อทราบข่าวอันเศร้าสลดก็ครองราชสมบัติอยู่ได้ไม่นานก็ติดสินใจยกราชสมบัติให้หลานครอบครอง ตัวเองก็เข้าป่าออกป่าเพื่อบวชบวชอ้อนวอนคงคาให้ลงมาจากสวรรค์ก่อนออกป่าเพื่อบวชก็ได้สิ่งเสียกับหลานว่า งานนี้ถ้าปู่ทำไม่สำเร็จหลานช่วยสานต่อด้วย และผลปรากฏว่าไม่สำเร็จจริงๆ คือพระเจ้าสาครก็สวรรคตในกาลต่อมา

อั้งสุ่มขึ้นครองราชย์และสืบต่อสันตติวงศ์สืบมาโดยมีพระราชโอรสชื่อ दिलิปะ เมื่อราชโอรสเติบโตพอที่จะรับภาระปกครองบ้านเมืองได้ จึงมอบราชสมบัติให้โอรส พระองค์เองก็ออกบวชเพื่อบวชเพื่อสืบทอดเจตนาธรรมณ์ของบรรพบุรุษ จนกระทั่งสวรรคตก็ไม่ประสบความสำเร็จเช่นเคย

สมัยของพระเจ้า दिलิปะ ได้ปฏิบัติสืบเยี่ยงบรรพบุรุษได้มอบราชสมบัติให้กับโอรสนามว่าภาศิรธ แล้วตัวเองก็เข้าป่าไปบวชเพื่อบวชต่อไป มาถึงรัชสมัยของภาศิรธพอได้รับมอบหมายภารกิจจากบิดาก็ลึกลงใจที่บรรพบุรุษต้องรับภาระทำงานสืบๆ กันมาหลายชั่วอายุคน พระองค์เลยตัดสินใจ

ใจมอบราชสมบัติให้กับหมู่อำมาตย์จัดการดูแลกันเอง ส่วนตัวพระองค์ได้ปลีกวิเวกบำเพ็ญบวชอยู่ที่เทือกเขาหิมาลัยเป็นหลายปีโดยตั้งสัจจอธิษฐานว่า **“ถ้าพระราชภารกิจคือการนำคงคาจากสวรรค์มาสู่พื้นดินไม่สำเร็จ เราจะไม่มียอมขึ้นครองราชย์”** การตั้งสัจจอธิษฐานของท้าวเธอทำให้พระพรหมธาตุจากอมแห่งเทพอื่น ประดุจมีไฟลนกันนิ่งไม่ติดอาสนะแข็งกระด้างดุจสิลาประหลาดใจ พรหมธาตุาเลยปรากฏตัวและให้สัญญากับภาศิรธว่า จะอาสาบริหารจัดการทำให้บรรลូវัตถุประสงค์ แต่ปัญหามีอยู่ว่า แม่คงคานั้นมีกำลังแรงเชี่ยวชาญมากไม่ว่าอะไรจะมาต้านทานได้นอกจากพระคิเวพระสวามีเท่านั้น

ภาศิรธก็เลยไปบวชเพื่อบวชอยู่ที่เทือกเขาไกรลาสเพื่ออ้อนวอนพระคิเวให้ช่วยมารองน้ำคงคาโดยบวชเพื่อบวชอีก ๑ ปีเต็ม พระคิเวก็เกิดใจอ่อนยอมรับปากที่จะมาเป็นผู้รองรับคงคาสู่ภาคพื้นดินด้วยตนเอง

เมื่อเตรียมการทุกอย่างพร้อมเสร็จ คงคาก็ไหลบ่าลงมาจากสรวงสวรรค์สู่ภาคพื้นดินในตอนเช้าที่กระแสดกกลงสู่พื้น พระคิเวได้ใช้มวยผมของท่านรองรับ ทำให้คงคาอ่อนกำลังและได้ไหลเอื่อยๆ ไปตามสถานที่ต่างๆ จนกระทั่งพระแม่คงคาได้ไหลไปสัมผัสกับกองกระดูกอันเป็นถ้ำถ่านเหล่านั้น วิญญาณก็ได้ขึ้นไปสถิตอยู่ ณ แดนสรวงสวรรค์ และยังคงอยู่อย่างนั้นตราบนานเท่านานตราบนานเท่าที่กระแสดกค้างยังไหล และเพราะเหตุดังกล่าวนี้

น้ำทะเลที่เหือดแห้งมาแต่ครั้งกระโน้นเป็นเวลาหลายพันปีก็มีอันเต็มเปี่ยมทำให้เกิดเป็นปฏิภรณ์มีฤดูกาล ก่อให้ความสมดุลทางธรรมชาติเกิดขึ้นในโลกมนุษย์ตั้งแต่บัดนั้นและจะยังคงอยู่ตลอดไป

และนี่คือคำตอบต่อคำถามที่ว่าเหตุใดชาวฮินดูในประเทศอินเดีย จึงนิยมไปอาบน้ำที่แม่น้ำคงคา แม้จะเป็นฤดูหนาว ๕ องศา หรือติดลบก็ตาม แต่เมื่อถึงเทศกาลอาบน้ำ ชาวฮินดูก็จะเดินทางไปยังท่าต่างๆ เพื่ออาบน้ำชำระอามลทินกันเพราะนั่นหมายถึงปิดประตูอบายหลังจากทำกาลกิริยา จึงเป็นเหตุให้ชาวอินเดียที่นับถือศาสนาฮินดูเดินทางมาจากถิ่นทุรกันดานไปยังทำน้ำที่ศักดิ์สิทธิ์ด้วยศรัทธาเป็นที่ตั้งเรื่องอื่นๆ ถือเป็นเรื่องจับจ๊อย โน้มน้ำสงคมจะเห็นได้ว่า บรรพบุรุษฮินดูเพียงกำหนดนโยบายที่มีวาระซ่อนเร้นในทางสร้างสรรค์ โดยเฉพาะคำสอนในเรื่องการบูชาพระแม่คงคา เพราะถ้าคนอินเดีย ๑,๑๐๐ ล้านคน ไม่มีการปลุกฝังเรื่องการบูชาพระแม่คงคาแล้ว ทุกคนจะไม่หวงแหนพิทักษ์รักษา แล้วแม่น้ำคงคาจะยังคงสภาพอยู่ได้หรือถ้าเปรียบประชากร ๑,๑๐๐ ล้านคนกับแม่น้ำที่มีอยู่ มันคงหนีไม่พ้นแม่คงคากรรแสงแน่นอน เจกเช่น แม่น้ำเจ้าพระยาที่กำลังสะอื้นอยู่ขณะนี้เพราะแม่น้ำเจ้าพระยาที่กำลังกำลังล้นเกล้าเสียที่มนุษย์หยิบยื่นให้ **“ดูก่อนมนุษย์ทั้งหลายเจ้าพระยาจะไม่สะอื้นตราบใดที่มนุษย์มีความกตัญญูต่อแม่น้ำ”**

ศาสตราจารย์เกียรติคุณศาสตราจารย์ ดร. มศว. อรินทร์

พระจอมเกล้ามหाराช

พระเจ้าอริยภาคานการศาสนา

(ต่อจากฉบับที่แล้ว)

“...พระองค์ทรงรับสั่งในพระราชสาส์นขอกัย และอําลาเป็นภาษาบาลีเพื่อพระราชทานแก่พระสงฆ์ ใน นั้นพระองค์ทรงขอร้องพระสงฆ์พร้อมอาณาประชาราษฎร์ ไม่ให้โสกเศร้าเสียใจหรือแปลกประหลาดใจอันใดใน ความจริงตามสภาวะเช่นนี้ของชีวิต เพราะสังขารทั้ง หลายต้องเสื่อมสลายตายไปเป็นธรรมดาไม่อาจหลีกเลี่ยงได้... ทรงผ่านฉนวนสมมติต่าง ๆ อย่างไร และทรง

ผ่านเข้าไปในฉนวนชั้นสุดท้าย ซึ่งกิเลสทั้งหลายอันเป็น มูลเหตุแห่งการเวียนว่ายตายเกิด ค่อย ๆ ดับสูญไปดุจ เปลวไฟอันสิ้นเชื้อแล้วเช่นไร ผู้มีปริชาญาณและใจบุญ สุนทานทั้งหลายก็หวังที่จะสิ้นชีพันด้วยวิธีนี้ทั้งสิ้น...”³ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเสด็จ สวรรคตเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2411 รวม พระชนมายุได้ 65 พรรษา

3 อเลกซานเดอร์ บี กริสโวลด์, อ้างแล้ว หน้า 91 - 92

นางแอนนา เลียวโนเวนส์ (Anna Leonowens) แม่เดิมที่มีโอกาสจิตคิดพยายามหมายทำลายพระเกียรติคุณของพระองค์ โยงสู่ชื่อเสียงของประเทศไทย เหตุพระองค์ทรงรับสั่งให้เลิกสอนภาษาอังกฤษข้างหน้า แต่กลับสอนศาสนาคริสต์แทน แต่เธอยังบันทึกชื่นชมสรรเสริญพระองค์ท่าน ตามความตอนหนึ่งว่า "... พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นเจ้าของชายทางบูรพาประเทศที่น่าชื่นชมที่สุดในศตวรรษนี้ ทรงก้าวหน้ายิ่งกว่าพระมหากษัตริย์ทั้งหมดที่เคยปกครองประเทศไทยมา.... พระองค์ทรงเลือกใส่หูกที่สุดมิได้ในปรัชญาสูงส่ง และคำสั่งสอนอันบริสุทธิ์ของพระพุทธรองค์ トラบจนเสด็จสวรรคต ทั้งด้านการปกครองบ้านเมือง อันเป็นอันนิสสัยของการผนวชอย่างยาวนาน พระองค์ก็ทรงปกครองบริการอย่างเฉลียวฉลาดเยี่ยม 'พระธรรมราชา' หาผู้ใดเปรียบเทียบได้ยาก ทรงเอาพระทัยใส่ในความเป็นอยู่ทุกข์สุขของประชาราษฎร์เยี่ยงบิดากับบุตร ทรงมีความเที่ยงธรรมเอาพระทัยใส่ในขนบธรรมเนียมประเพณีไทยอันบริสุทธิ์ .." ⁴

แต่ในประเทศไทย ผู้ได้รับอันนิสสัยอันยิ่งใหญ่เหลือคณานับทั้งทางราชอาณาจักรและศาสนจักร พระเกียรติคุณอันไพศาลของพระองค์ท่านได้รับการเผยแพร่ไม่น้อยเกินควรคล้ายกับว่าพากันจงใจเฝือคติอยู่ติธรรมต่อพระองค์ ถึงกับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงรำพันไว้ในหนังสือ "ความทรงจำ" ความตอนหนึ่งว่า "... น่าอนาถใจอยู่ทุกวันนี้ไม่มีผู้รู้พระคุณของทุกกระหม่อมน้อยตัวลงทุกที..." ⁵ แต่ในนานาประเทศทั้งในโลกตะวันตกและตะวันออก

ผู้คน โดยเฉพาะปัญญาชนกลับนิยมยกย่องสรรเสริญพระราชกรณียกิจของพระองค์ ล้วนมีหนังสือหรือเอกสารกล่าวถึงพระเกียรติคุณของพระองค์อย่างมากมายโดยละเอียด เหตุการณ์หรือเรื่องราวเป็นคุณประโยชน์หลายอย่างแก่ประเทศชาติและแก่โลก คนไทยไม่ทราบหรือตั้งใจไม่ทราบหรือตั้งใจไม่ทราบ ทั้งที่เป็นเรื่องของตนแท้ ๆ กลับไม่ใส่ใจ ไปใส่ใจยกย่องเชิดชูคนอื่นมากกว่า โดยเฉพาะเรื่องใด ๆ ที่เป็นของตะวันตก ซึ่งเป็นลักษณะ "อาณานิคมนิยม"

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยที่ทรงเป็นพระเจ้าแผ่นดินพระองค์เดียวในประวัติศาสตร์ที่ทรงผนวชได้ร่วมบารมีแห่งพระพุทธรศาสนาบนานถึง 27 พรรษา แม้จะไม่ทรงดำรงในฐานะวีรบุรุษที่ทรงพระบรมเดชานุภาพ กรำศึกสงครามรักษาแผ่นดินไทยและพระศาสนาประจำแผ่นดินไทยไว้ได้ ในลักษณะเดียวกับพระพระมหากษัตริย์พระองค์อื่นก็ตาม แต่ทรงเป็น 'มหาราช' โดยแน่แท้ที่ทรงพระอัจฉริยภาพปรีชาญาณทั้งทางคตินิยมและคติโลก ทรงเห็นการณ์ไกลอย่างหาผู้ใดเปรียบเทียบได้ยาก เช่นเดียวกับมหานุรุชของโลกร่วมสมัยเดียวกัน พระองค์สามารถรักษาเอกราชอธิปไตยของชาติและพระศาสนาเอาไว้ได้ทั้งคู่ สามารถพัฒนาชาติให้เจริญก้าวหน้า และฟื้นฟูพระศาสนาให้บริสุทธิ์มั่นคงเป็นศาสนาประจำชาติอยู่ได้ ย่อมควรค่าแก่ความเป็น 'อัจฉริยบุคคล' ผู้ยอดเยี่ยมอย่างแท้จริง

นอกจากทรงเป็น 'พระบิดาแห่งผู้ปรีชาญาณแห่งสยาม' แล้ว พระองค์ยังทรงเป็น 'พระบรมราชชนกของอัจฉริยบุคคลผู้ปรีชาญาณแห่งสยาม' หลาย

4 อเล็กซานเดอร์ บี กริสไวลด์, อ้างแล้ว หน้า 79

5 ศึกษาความละเอียดในโอกาส เสวกุล พระราชบิดาแห่งการปฏิรูป แพทย์ทยา กรุงเทพฯ 2512 หน้าคำนำ

พระองค์อีกต่อมา อาทิ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส และสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ซึ่งล้วนแต่ทรงสืบสานพระราชดำริเริ่มของพระองค์ท่านมาได้อย่างครบถ้วน “...นึกถึงคำราชทูตคนหนึ่งซึ่งเอาใจใส่ศึกษาพงศาวดารตะวันออกนี้ เคยแสดงความเห็นแก่ฉันว่า สังเกตตามเรื่องทีปริกษาทำหนังสือสัญญาเมื่อรัชกาลที่ 4 นั้นเมืองไทยใกล้จะเป็นอันตรายมากที่สุดทีเดียว ถ้าหากไม่ได้อาศัยพระสติปัญญาของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว(ที่ทรงสร้างสรรระสมพระปัญญาบารมีและพระขันติบารมีเป็นอนานิสงส์ไว้ระหว่างทรงผนวช) ทรงแก้ไข ประเทศไทยก็อาจจะไม่เป็นอิสระเอกราชสืบมาได้...6

2. พระพุทธศาสนา

โดยพื้นฐานวัฒนธรรมทางความเชื่อ ชนชาติไทยนับถือปรัชญาพราหมณ์ก่อนนับถือพระพุทธศาสนา ศาสนาพราหมณ์แตกต่างจากพระพุทธศาสนาอย่างสิ้นเชิง โดยพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้ทรงเป็นทั้งนักปฏิวัติและนักปฏิรูปพระองค์แรกของโลก ศาสนาพราหมณ์เป็นศาสนา ‘เทวนิยม’ ฝ่าย ‘อัสตติกลมถาฐานุโยค’ ตามความใน ‘พระปฐมเทศนา’ ศาสนานี้สั่งสอนให้นับถือพระเจ้าคือ “พระพรหม” ทายาทโดยตรงของพระพรหมคือ ‘พราหมณ์’ ศาสนานี้เชื่อว่ามี ‘อัสตติ หรืออัตมัน’ คุณค่าและประโยชน์สูงสุดของมนุษย์คือ ‘การที่อัสตติของแต่ละคนได้กลับคืนเข้าไปอยู่เป็นหนึ่งเดียวกัน

กับพระพรหม’ (พรหมสหพยุตา)พระเจ้าแผ่นดินหรือพระมหากษัตริย์ หรือผู้ปกครองประเทศ ก็คือ ผู้ได้ชื่อว่า ‘เทวราชา’ แต่งตั้งในนามบัญญัติสวรรค์ให้ปกครองบริหารในระบบ ‘สมบูรณาญาสิทธิราชย์’ มีมรรควิธีสู่เป้าหมายสูงสุดคือ “โยคะ” รวมถึงไสยศาสตร์ การบวงสรวงบูชาขยันและการถวายความจงรักภักดีเป็นที่สุดแก่เทพเจ้า และบรรดาสิ่งทีเชื่อว่ามีความศักดิ์สิทธิ์เหนือธรรมดา ชะตาชีวิตของมนุษย์เป็นไปตาม ‘พรหมลิขิต’ ส่วนพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแม่ทรงอุบัติขึ้นในวัฒนธรรมแห่งศาสนาพราหมณ์ แต่ทรงประกาศพระพุทธศาสนาเป็น ‘อเทวนิยมและมนุษยนิยม’ บนทางสายกลางทีเรียกว่า ‘มัชฌิมาปฏิปทา’ สอนให้เชื่อในสังขธรรมคือ ‘อนัตตา’ คุณค่าสูงสุดหรือคุณประโยชน์ที่ชาวพุทธพึงพยายามให้บรรลุคือ ‘พระนิพพาน’ หรือ ‘สภาพความสิ้นทุกข์’ ชะตาชีวิตของชาวพุทธเป็นไปตามกฎของเหตุผลคือ ‘กฎแห่งกรรม’ทีมนุษย์ทุกคนแต่ละคนต้องรับผิดชอบเอง พระพุทธศาสนามีพระสงฆ์เป็นศาสนทายาทโดยสายตรง ส่วนพระเจ้าแผ่นดินหรือพระมหากษัตริย์หรือทีเรียกในปัจจุบันว่า ‘รัฐบาล’ ได้ชื่อว่า มหาชนสมมติ และ ‘ธัมมราชา’พระพุทธศาสนาสอนให้ผู้นำประเทศเหล่านี้โดยชื่อต่างๆ ต้องปกครองประเทศในระบบ ‘ธรรมาธิปไตย’ อันเป็นรากฐานแห่ง ‘ประชาธิปไตย’ ในยุคปัจจุบันนี้ โดยความจริงประการนี้พระพุทธองค์คือ ‘นักปฏิวัติและนักปฏิรูป’ วัฒนธรรมของมนุษย์คนแรกของโลก พระพุทธศาสนาจึงเป็นศาสนาแห่งการปฏิวัติและการปฏิรูป⁷

อาศัยหลักฐานหลายแหล่งช่วยให้ถือได้ว่า ชาว

6 ความตอนหนึ่งจากพระนิพนธ์ในหนังสือ “จดหมายเหตุความทรงจำ” ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ อ้างจาก ‘ประยุทธ์ สิทธิพันธ์’ หน้า 92

7 ศึกษาความละเอียดใน ‘Siddhi Butr-Indr The Social Philosophy of Buddhism, Mahamakutrajavidyalaya Publishing House Bangkok, 1973 หน้า19-32

ไทยสืบเวลามาถึงรัชกาลที่ 4 ส่วนใหญ่ที่มีการศึกษาคือชนชาวมอญ หรือรามัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านอาชีพและทางคตินิยม ชาวมอญเหล่านี้นับถือพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทอย่างเคร่งครัด มั่นคงในหลักคำสอนคำมูลเดิมเป็นลักษณะพิเศษ แม้คนไทยมีความคิดอ่านเฉียบแหลม แต่ย่อหย่อนใน 'ศีล' คือระเบียบวินัย มักตามใจตนเอง มักนับถือศาสนานิกายใดที่สนองความสะดวกสบายและสนุก ไม่เคร่งครัดปนกับความเชื่อทางศาสนาพราหมณ์ ภาษาบาลีปนกับภาษาสันสกฤต และภาษาขอม คือภาษาหลักทางพระพุทธศาสนา สืบทอดมาจากสมัยสุโขทัย ผ่านกรุงศรีอยุธยา พวกพราหมณ์จึงมีอิทธิพลเหนือการเมืองการปกครองและแม้กระทั่ง ด้านศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีและสังคมทุกระดับ ในประเทศไทยเป็นอย่างนี้แต่โบราณกาลมา แม้ทั้งขรवासและพระสงฆ์นับถือพระพุทธศาสนา แต่ไม่มุ่งเน้นเนื้อหาสาระและคุณประโยชน์ต้องตามหลักคำสอนของพระพุทธองค์เท่าไรนัก แต่มานับถืออย่างหนักแน่นในเรื่องภูตผี ที่พากันคิดว่าอำนาจศักดิ์สิทธิ์เหนือธรรมชาติ และอิทธิปาฏิหาริย์ตามแนวไสยศาสตร์

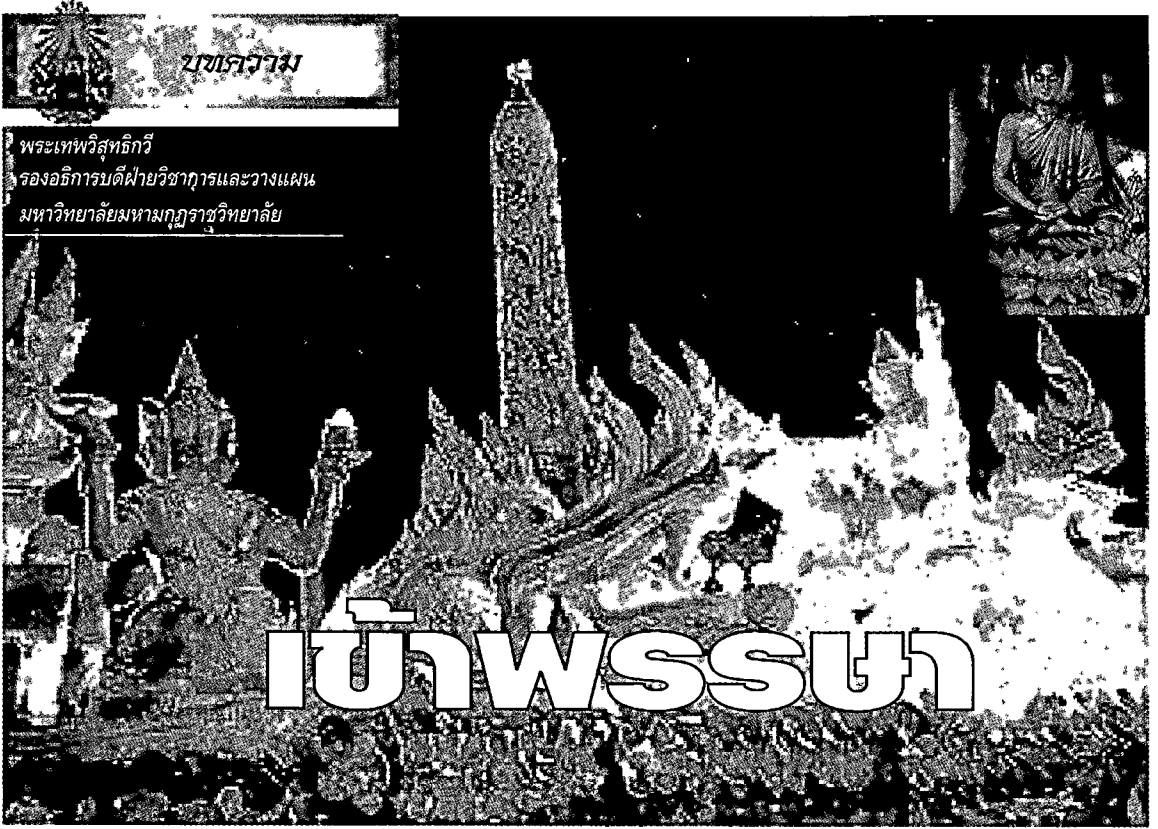
ของศาสนาพราหมณ์อย่างเหนียวแน่นทั่วถ้วนทุกระดับของคนไทย

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงค้นพบความจริงและความถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนาอันเป็นศาสนา 'มนุษยนิยม' (Humanism) ทรงมุ่งให้ชาวไทยละเว้นวิถีชีวิตแบบพราหมณ์ซึ่งเป็น 'เทวนิยม' (Theism) มาดำเนินชีวิตแบบพุทธอย่างแท้จริงตามแบบอย่างที่พระพุทธองค์ทรงสั่งสอนในครั้งพุทธกาล ทรงปรับเปลี่ยนและฟื้นคืนความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ และพฤติกรรมทั้งของพระสงฆ์และฆราวาสให้เป็นไปตามหลักเหตุผลนิยมของพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ขยายแพร่หลายสู่ประเทศอื่น ชาวพุทธไทยนับถือพระพุทธศาสนานิกายเถรวาท ที่สอนไม่ให้เชื่อว่ามี 'พระเจ้า' (God) การเป็นพุทธมุ่งให้บรรลุประโยชน์ปัจจุบัน ประโยชน์กว่าปัจจุบัน และประโยชน์สูงสุดของความเป็นมนุษย์คือ ภาวะความสิ้นทุกข์ ที่เรียกว่า พระนิพพาน ในการบรรลุประโยชน์ต่างระดับเหล่านี้ มนุษย์เป็นผู้พยายามเอง รับผิดชอบเองทั้งหมด โดยดำเนินตามสูตรแห่ง 'มัชฌิมาปฏิปทา' ได้อย่างทั่วถ้วนสมบูรณ์

(อ่านต่อฉบับหน้า)

ปิณฑุมาจารย์

พระพุทธวิสุทธภิกขุ
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและวางแผน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

เข้าพรรษา

เข้าพรรษา เป็นกิจกรรมหนึ่งของพระภิกษุในพระพุทธศาสนา คือการอธิษฐานอยู่ประจำที่ประจำวัดเป็นเวลา ๓ เดือน ตั้งแต่กลางเดือน ๘ ไปถึงกลางเดือน ๑๑ เป็นกิจกรรมเนื่องด้วยพระวินัยมีมาตั้งแต่ครั้ง พุทธกาลปรากฏหลักฐานในพระไตรปิฎกเล่ม ๔ ชื่อมหาวรรค วัสสูปนายิกขันธกะ ตั้งแต่ข้อ ๒๐๕ ไปจนถึงข้อ ๒๒๒

พระภิกษุสงฆ์ในประเทศไทยได้ปฏิบัติสืบเนื่องกันมาตามลำดับไม่ขาดสายและยังแนะนำพุทธศาสนิกชนฝ่ายคฤหัสถ์ให้รู้จักถือเอาประโยชน์จากกรณีพระภิกษุจำพรรษานี้ด้วยการบำเพ็ญบุญด้วยประการต่างๆ เช่น การถวายผ้าอาบน้ำฝน การถวายเทียนพรรษา การให้ทาน การรักษาศีล การบำเพ็ญจิตภาวนา ตลอดจนการตั้งสัตยาธิษฐานลดละเลิกอบายมุข ทำให้ผู้ที่เข้าใจเห็นชอบและปฏิบัติตามได้รับผลประสพความสุข หรือไม่ก็สามารถหลุดพ้นจากอบายมุขอย่างใดอย่างหนึ่งที่ตน

ตั้งใจลดละเลิกได้เด็ดขาดไปเลยเช่น เลิกบุหรีได้เด็ดขาด เลิกดื่มเหล้าได้เด็ดขาด เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้ขี้ขลาดใจอยู่อีกมากกว่า เข้าพรรษาคืออะไร จำพรรษาคืออะไร ในโอกาสนี้จึงได้นำเอาข้อความที่ปรากฏในพระไตรปิฎกมาเขียนย่อความและใช้ภาษาที่คิดว่าน่าจะเข้าใจได้ง่ายมาจัดพิมพ์เป็นธรรมบรรณาการแก่ท่านผู้สนใจ ดังที่ท่านจะได้อ่านต่อไปตามลำดับ รวม ๑๕ ประเด็น

๑. เริ่มจากภิกษุหลายรูป

เรื่องจำพรรษาหรือเรื่องเข้าพรรษาเป็นเรื่องของพระพุทธศาสนาโดยตรง มีเรื่องเล่าว่า เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ที่เวฬุวันมหาวิหาร เขตพระนครราชคฤห์ที่พระเจ้าพิมพิสารถวายเป็นวัดแรกในพระพุทธศาสนา พระพุทธองค์ยังมีได้ทรงบัญญัติการจำพรรษาแก่ภิกษุสาวก ภิกษุเหล่านั้นก็เที่ยวจาริกไปตลอดฤดูหนาว

ฤดูร้อน ฤดูฝน ครั้งหนึ่งชาวบ้านพากันตีเทียนโพนทะนาว่าทำไมพระสมณศาิกยบุตรจึงพากันเที่ยวจาริกไปในทุกฤดูกาล ในฤดูฝนไปเหยียบย่ำต้นหญ้าพืชพันธุ์อันเขียวสดเป็นการเบียดเบียนอันทรียอย่างหนึ่งซึ่งล้วนมีชีวิตะ ทั้งทำให้สัตว์เล็กๆ จำนวนมากถึงความมอดตาย เพราะเท้าของท่านเหล่านั้น พวกบริพาชกเดียรธีย์ที่กล่าวธรรมไว้ค้ายังพากันหยุดพักฤดูฝน หยุดอยู่ประจำพื้นฤดูฝนแล้วจึงเที่ยวไป ฟุ้งนวกทั้งหลายเมื่อเข้าฤดูฝนยังหยุดทำรังอยู่กับที่ตามสุมทุมพุ่มไม้ ส่วนพระสมณศาิกยบุตรกลับท่องเที่ยวไปอย่างไม่รู้จักหยุดพัก ทำให้รัชชาติสดเขียวเสียหาย เป็นการเบียดเบียนอันทรียอย่างหนึ่งซึ่งมีชีวิตะ สัตว์เล็กๆ จำนวนมากต้องถึงความตายเพราะเท้าของท่านเหล่านั้น

ภิกษุทั้งหลายได้ยิน คำตีเทียนโพนทะนา ฟังโหซ เช่นนั้นจึงพากันไปกราบทูลให้พระศาสดาทรงทราบ พระพุทธรองค์ทรงถือเอาเหตุนี้ประกาศบัญญัติเรื่องการงดการเดินทางในฤดูฝนที่เรียกว่า “**จำพรรษา**” ว่า “**ภิกษุทั้งหลายเราอนุญาตให้จำพรรษา**” ต่อมาเกิดความสงสัยกันว่า จะจำพรรษาเมื่อไร ที่ไหน อย่างไร เป็นต้น จึงมีพระพุทธานุญาตให้ชัดเจนยิ่งขึ้นตามลำดับกาล

๒. การจำพรรษาสองอย่าง

ภิกษุเหล่านั้นเมื่อเกิดความสงสัยว่าพระผู้มีพระภาคทรงอนุญาตให้จำพรรษาแล้ว แต่ยังไม่กำหนดว่าจะจำพรรษากันอย่างไร จึงเข้าไปกราบทูลเรื่องข้อสงสัยของตนให้พระพุทธรองค์ทรงทราบ พระผู้มีพระภาคจึงทรงมีพระพุทธานุญาตว่า “**ภิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้จำพรรษาในฤดูฝน**”

บรรดาภิกษุเหล่านั้นยังพากันสงสัยต่อไปว่า วันเข้าพรรษาจะมีสักกี่วันตลอดฤดูฝน ๔ เดือน หรืออย่างไร จึงกราบทูลถามต่อไป พระพุทธรองค์จึงทรงชี้แจงว่า “วันเข้าพรรษามีสองอย่าง คือ ๑) บุริมิกา วัสสูปนายิกา วันเข้าพรรษาแรก และ ๒) ปัจฉิมิกา วัสสูปนายิกา วันเข้าพรรษาหลัง เมื่อเลยวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ แล้วเป็นวัน

เข้าพรรษาแรก และเมื่อเดือนอาสาฬหะล่วงไปแล้วหนึ่งเดือนเป็นวันเข้าพรรษาหลัง

กล่าวอีกนัยหนึ่ง วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ เป็นวันเข้าพรรษาแรก และวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๙ เป็นวันเข้าพรรษาหลัง แต่ในประเทศไทยเรานิยมเข้าพรรษาแรก จะมีภิกษุเข้าพรรษาหลังบ้างเป็นเฉพาะรูป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเหตุขัดข้องประการใดประการหนึ่ง หรือเหตุสุดวิสัยจนไม่อาจอธิษฐานเข้าพรรษาแรกได้ จึงเข้าพรรษาหลัง

๓. ปัญหาจากพระฉัพพัคคีย์

เมื่ออยู่ครั้งหนึ่งพวกพระฉัพพัคคีย์ (กลุ่มพระภิกษุ ๖ รูป) อธิษฐานจำพรรษาแล้วก็เที่ยวจาริกไปเหมือนเดิม มิได้หยุดพักอยู่ประจำที่ในฤดูฝนตามวัตถุประสงค์ของการอธิษฐานพรรษา ชาวบ้านผู้รู้พบเห็นเข้าจึงตำหนิติเตียนเช่นเดิม เพราะทำความเสียหายให้เกิดแก่รุกชชาติ รัชชาติ ตลอดทั้งเหยียบย่ำสัตว์เล็กสัตว์น้อยให้ถึงความตายไป เสียงโพนทะนาหนักเข้าความทราบถึงพระบรมศาสดา จึงทรงรับสั่งว่า “ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุจำพรรษาไม่อยู่จำให้ตลอด ๓ เดือนต้น หรือ ๓ เดือนหลัง ไม่พึงหลีกเลี่ยงที่อื่น ภิกษุใดอธิษฐานจำพรรษาแล้วหลีกเลี่ยง ต้องอาบัติทุกกฏ”

นี่คือ บทบัญญัติที่ชัดเจนขึ้นว่า เมื่อฝ่าฝืนก็ต้องปรับโทษกัน ตามสมควร การจำพรรษาจึงเริ่มเป็นพุทธบัญญัติขึ้นมา

๔. พระฉัพพัคคีย์ไม่จำพรรษา

ต่อมามีปัญหาเกิดจากพระฉัพพัคคีย์อีกเช่นเคย ท่านเหล่านี้ไม่ประสงค์จะจำพรรษา ซึ่งเป็นเรื่องที่ขัดต่อพระพุทธรบัญญัติ บรรดาพระภิกษุผู้หนักแน่นเคารพในพระวินัยที่ พระพุทธรองค์ทรงบัญญัติไว้แล้วจึงกราบทูลเรื่องพระฉัพพัคคีย์ไม่ประสงค์จะจำพรรษาให้พระพุทธรองค์ทรงทราบ ทันใดนั้นพระองค์จึงทรงรับสั่งห้ามว่า ก่อนภิกษุทั้งหลาย ภิกษุจะไม่จำพรรษาไม่ได้ รูปใดไม่

อธิษฐานจำพรรษาเธอรูปนั้นต้องอาบัติทุกกฏ”
ต่อมาภิกษุกลุ่มเดิมไม่ประสงค์จะจำพรรษาในวันเข้าพรรษา
แกลังเดินทางล่องเลยอาวาสไป ภิกษุผู้เคารพพระวินัยจึง
กราบทูลให้พระพุทธรองค์ทรงทราบ พระผู้มีพระภาคเจ้าจึง
ตรัสห้ามว่า “**ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุไม่ประสงค์จำพรรษาในวัน
เข้าพรรษา ไม่พึงแกลังล่องเลยอาวาสไปเสีย รูปใดแกลัง
ทำเช่นนั้น เธอต้องอาบัติทุกกฏ**” นี้แสดงว่า ภิกษุใดๆ จะ
อ้างเหตุผลใดๆ เพื่อไม่จำพรรษาไม่ได้เว้นแต่ที่มีข้อยกเว้น
ไว้เท่านั้น

๕. เลื่อนกาลฝน

ต่อมาพระเจ้าพิมพิสาร พระเจ้าแผ่นดินแคว้นมคธ
ทรงมีพระราชประสงค์จะทรงเลื่อนกาลฝน (ฤดูฝน) ออกไป
จึงทรงส่งทูตไปยังสำนักภิกษุทั้งหลายด้วยพระราช
ประสงค์ว่า ถ้ากระไรขอพระคุณเจ้าทั้งหลายพึงจำพรรษา
ในชุลหมักขั (ข้างแรม) อันจะมาถึงข้างหน้า ภิกษุเหล่านั้น
กราบทูลเรื่องราวให้พระพุทธรองค์ได้ทรงทราบ เมื่อทรง
ทราบพระราชประสงค์แล้วพระพุทธรองค์ทรงรับสั่งว่า
“**ภิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้คล้อยตามพระเจ้าแผ่นดิน**”
อนุชานามิ ภิกษเว ราชานัน อนุตติตตตุ และนี่คือการจำ
พรรษาหลังตามนัยข้อ ๒ ที่ว่ามาแล้วข้างต้น

๖. ทรงอนุญาตสัตตทาหกรณียะ

ต่อมาพระพุทธรองค์ประทับอยู่ที่พระนครราชคฤห์
ตามพระพุทธรประสงค์แล้วเสด็จจาริกไปทางพระนครสาวัตถี
เข้าประทับในพระเชตวันของท่านอนาถปิณฑิกเศรษฐี
อุบาสกชื่ออุเทน ได้สร้างวัดถวายสงฆ์ไว้ในโกศลชนบท
ท่านเศรษฐีได้ส่งทูตไปอาราธนาพระภิกษุสงฆ์ด้วยความ
ประสงค์จะถวายทาน ฟังธรรม และได้พบเห็นพระภิกษุ
ฝ่ายภิกษุสงฆ์พอทราบความจากทูตก็ตอบไปแจ้งอุบาสกว่า
พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติการจำพรรษาไว้แล้ว ให้พระ
ภิกษุอยู่จำพรรษาสามเดือนต้น หรือสามเดือนหลัง ใน
ระหว่างนี้ภิกษุไม่ควรเดินทางไปไหน ขอให้อุบาสกอดใจ

รอไปก่อนจนกว่าจะออกพรรษา แต่ถ้าท่านเศรษฐีมีภริยา
ยะริบถ้วนก็ให้จัดถวายทานไว้กับภิกษุผู้อยู่ประจำในวัด
นั้นเถิด

เรื่องนี้ปรากฏว่า ท่านเศรษฐีอุเทนไม่พอใจทีเดียว
พระว่า ทำไมเล่าเราส่งคนไปนิมนต์แล้วพระคุณเจ้ากลับไม่
รับนิมนต์ เราก็เป็นทายกเป็นคนสร้างวัดถวายสงฆ์ พระ
ภิกษุสงฆ์ได้ทราบเหตุการณ์นั้นจึงกราบทูลเรื่องราวให้
พระพุทธรองค์ทรงทราบ ครั้นได้ทรงทราบมูลเหตุแล้วก็
ทรงรับสั่งว่า เมื่อบุคคล ๗ จำพวกส่งคนมานิมนต์ ก็
อนุญาตให้ไปได้ด้วยเงื่อนไขที่เรียกว่า “**สัตตทาหกรณียะ**” แต่
ถ้าไม่มีผู้มานิมนต์ก็ไม่อนุญาต บุคคล ๗ จำพวกนั้น คือภิกษุ
ภิกษุณี ลิกขมานา สามเณร สามเณรี อุบาสก อุบาสิกา
และแม่คน ๗ จำพวกนี้มานิมนต์ก็ให้ไปฉลองศรัทธาได้
ภายใน ๗ วันห้ามเกิน ๗ วัน

๗. ทรงอนุญาตสัตตทาหกรณียะเฉพาะสทธรรมิก ๕

ข้อนี้มีความหมายว่า ถ้าสทธรรมิกคือ ภิกษุ ภิกษุ
ณี ลิกขมานา สามเณร สามเณรี เกิดอาพาธขึ้นระหว่างพรรษา
กรณียะเช่นนี้จะมีผู้มานิมนต์หรือไม่ก็ตาม เมื่อรู้เข้าทรง
อนุญาตให้ไปเยี่ยมได้และอยู่ดูแลได้ภายใน ๗ วัน ดัง
พระพุทธานุญาตว่า “**ภิกษุทั้งหลาย เมื่อสทธรรมิก ๕ อาพาธ
แม้มิได้ส่งใครมานิมนต์ เราอนุญาตให้ไปด้วยสัตตทาหกรณียะ
ได้ จะต้องกล่าวไปเฝ้าเมื่อเขาส่งทูตมา สทธรรมิก ๕ คือ
ภิกษุ ภิกษุณี ลิกขมานา สามเณร สามเณรี ดูกรภิกษุทั้งหลาย
เมื่อสทธรรมิก ๕ นี้ แม้มิได้ส่งทูตมา เราอนุญาตให้ไป
ด้วยสัตตทาหกรณียะได้ จะต้องกล่าวไปเฝ้าเขาส่งทูตมาแต่
ต้องกลับภายใน ๗ วัน**”

๘. สัตตทาหกรณียะเนื่องด้วยภิกษุ

สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นแก่พระภิกษุ ๔ อย่างที่ทรงแสดง
ไว้เป็นตัวอย่างว่า ทรงอนุญาตให้ภิกษุผู้อธิษฐานจำพรรษา
แล้วสามารถไปเยี่ยมเยียนได้ภายใน ๗ วันคือ

๑) ภิกษุอาพาธ ไปเพื่อช่วยเหลือ

- ๒) ภิกษุเกิดความกระสัน ไปเพื่อระงับ
- ๓) ภิกษุเกิดความรำคาญ ไปเพื่อช่วยบรรเทา
- ๔) ภิกษุเกิดเห็นผิด ไปเพื่อทำความเข้าใจ
- ๕) ภิกษุต้องครุกราบตี (อาบัติหนัก) ไปเพื่อช่วยระงับ
- ๖) ภิกษุมิโทษควรชักเข้าหาอาบัติเดิมไปเพื่อช่วยระงับกรรม

๗) ภิกษุเป็นผู้ควรแก้การประพฤติมานัต ไปเพื่อช่วยสวดระงับ

๘) ภิกษุเป็นผู้ควรอภทาน ไปเพื่อช่วยสวด

๙) สงฆ์ประสงค์จะทำกรรมแก่ภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง เช่น ตัซชนียกรรม เป็นต้น

ทั้ง ๙ นี้ถือว่าเป็นกิจที่ต้องไปต้องทำ เป็นหน้าที่ของภิกษุ ฉะนั้น พระพุทธองค์จึงทรงอนุญาต แม้ไม่มีใครมานิมนต์ก็ให้ไปด้วยสัตตาทหณียะได้ในกรณีของภิกษุณี ลิกขมานา สามเณร สามเณรี ก็มีนัยที่ทรงพระอนุญาตคล้ายคลึงกัน

๙. อันตรายของภิกษุผู้อยู่จำพรรษา

ในกรณีเกิดอันตรายอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นในวัดที่ภิกษุอยู่จำพรรษา พระพุทธองค์ทรงอนุญาตให้ภิกษุนั้นหนีไปจากที่นั้นได้ อันตรายเหล่านั้น คือ

- ๑) อันตรายจากสัตว์ร้ายเบียดเบียน หนีไปได้ แต่พรรษาขาด
- ๒) อันตรายจากงูพิษร้ายคุกคาม หนีไปได้ แต่พรรษาขาด
- ๓) อันตรายจากพวกโจรเบียดเบียน หนีไปได้ แต่พรรษาขาด
- ๔) อันตรายจากปีศาจ (ผี) ครอบงวน หนีไปได้ แต่พรรษาขาด
- ๕) อันตรายจากหมู่บ้านประสบอัคคีภัยไม่มีที่บิณฑบาต หนีไปได้ แต่พรรษาขาด
- ๖) อันตรายจากวัดถูกไฟไหม้ ไม่มีเสนาสนะ หนีไปได้ แต่พรรษาขาด

๗) อันตรายจากหมู่บ้านประสบอุทกภัย ไม่มีที่บิณฑบาต หนีไปได้ แต่พรรษาขาด

๘) อันตรายจากเสนาสนะถูกน้ำท่วม หนีไปได้ แต่พรรษาขาด (ข้อ ๒๑๔)

นอกจากนี้ยังมีสถานการณ์ที่นับว่าเป็นอันตรายและทรงอนุญาตให้ภิกษุละทิ้งที่จำพรรษาได้อีกกลุ่มหนึ่งคือ

๑) พวกชาวบ้านอพยพหนีโจร ให้อพยพตามชาวบ้านไปได้ ถ้าชาวบ้านแตกแยกกันให้อยู่กับคนส่วนมาก ถ้าชาวบ้านส่วนมากไม่เลื่อมใส ให้อยู่กับชาวบ้านฝ่ายข้างน้อยได้ (ข้อ ๒๑๕)

๒) ถ้าขัดข้องด้วยอาหารบิณฑบาต อาหารไม่ถูกกับร่างกาย ยาหาได้ยากคนอุปัฏฐากไม่มี สตรีรบกวนหญิงแพศยารบกวน ถูกหลอกล่อด้วยทรัพย์ มีผู้พยายามทำลายสงฆ์ให้แตกกัน ด้วยประการต่างๆ หลีกไปเสียได้ ไม่ต้องอาบัติ แต่พรรษาขาด (ข้อ ๒๑๖)

๑๐. จำพรรษาในสถานที่ต่างๆ

ในการอธิษฐานจำพรรษามีปัญหาเกิดขึ้นเป็นระยะๆ พระพุทธองค์ต้องตัดสินปัญหาเหล่านั้นด้วยพระองค์เองอยู่เสมอ บางครั้งทรงอนุญาตให้จำพรรษาในกองเกวียนก็มี (ข้อ ๒๑๗) ในส่วนพื้นที่ที่ไม่ทรงอนุญาตให้จำพรรษาขรุขระไว้ในพระไตรปิฎกเช่น จำพรรษาในโพรงไม้ ที่ค้ำคยไม้ ในที่กลางแจ้ง ในกระท่อมผี ในร่ม ในตุ่ม สถานที่เหล่านี้ห้ามอธิษฐานจำพรรษา เพราะเป็นที่ไม่เหมาะสม บางครั้งทำให้ชาวบ้านตกใจกลัวเพราะคิดว่าเป็นผี จึงปรับอาบัติแก่ภิกษุผู้จำพรรษาในที่เช่นนั้น

๑๑. การตั้งกติกาไม่เป็นธรรมระหว่างพรรษา

ทรงห้ามการตั้งกติกาที่ไม่เป็นธรรมในระหว่างอยู่จำพรรษาร่วมกัน เช่นตั้งกติกากันว่าในระหว่างพรรษานี้ห้ามให้บรรพชาอุปสมบท เป็นต้น มีอยู่ครั้งหนึ่งพระภิกษุในเขตวันมหาวิหารตั้งกติกาเช่นนี้ขึ้น ปรากฏว่าหลานชายของนางวิสาขา มหาอุบาสิกาอยากบวชขึ้นมาแต่บวชไม่ได้

เพราะอยู่ในพรรษาที่สงฆ์ตั้งกติกากันไว้ว่าไม่บวชให้ใคร ต่อมาเมื่อออกพรรษาแล้วปรากฏว่า เธอเลิกล้มความตั้งใจที่จะบวช เป็นเหตุให้นางวิสาขาน้อยใจ ตำหนิพระที่ตั้งกติกานี้ไม่สมควร พระพุทธองค์จึงทรงห้ามตั้งกติกานี้ไม่เป็นธรรมไม่เป็นวินัยแบบนั้น

๑๒. จำพรรษาในสองอวาส

เรื่องนี้เกิดจากพระอุปนทศากยบุตร ท่านถวายปฏิญาณแก่พระเจ้า ปเสนทิโกศลว่าจะจำพรรษาในวันเข้าพรรษาแรก จึงเดินทางไปจำพรรษาตามปฏิญาณไว้ แต่ระหว่างทางได้พบวัดที่มีลามกมาก มีจีวรมากสองแห่งเลยเปลี่ยนใจจำพรรษาในสองอวาสนั้น พระเจ้าปเสนทิโกศลได้ทรงสดับข่าวนั้นจึงทรงตำหนิติเตียนโดยอเนกปริยาย ขำทรวาดถึงพระพุทธองค์จึงประชุมสงฆ์ แล้วตรัสเรียกพระอุปนทศากยบุตรมาซักถาม ได้ความว่าเป็นเรื่องจริง จึงทรงตำหนิว่าเข้าขำยกกล่าวคำเท็จที่ก่อความเสียหาย จึงทรงบัญญัติห้ามและปรับเป็นอาบัติ

๑๓. ปฏิญาณจำพรรษาแรก

การปฏิญาณจำพรรษาแล้วต้องทำไปตามปฏิญาณ มิฉะนั้นถือว่าทำผิดปรับอาบัติตั้งที่ทรงแสดงไว้ดังต่อไปนี้

- ปฏิญาณแล้วหลีกเลี่ยงในวันนั้น ปรับเป็นอาบัติ
 - ปฏิญาณแล้วพักอยู่ ๒-๓ วันแล้วไปที่อื่นเสีย ปรับเป็นอาบัติ
 - ปฏิญาณแล้วมีกิจจำเป็นหลีกเลี่ยง ปรับเป็นอาบัติ
 - ปฏิญาณแล้วอยู่สองสามวันมีกิจจำเป็นหลีกเลี่ยงปรับเป็นอาบัติ
 - ปฏิญาณแล้วพักอยู่สองสามวันมีกิจจำเป็นหลีกเลี่ยงไปด้วยสัตตาทกณเฑาะ
- กลับมภายใน ๗ วัน ไม่ขาดพรรษา ทั้งไม่เป็นอาบัติ

- ปฏิญาณแล้วอยู่จำพรรษาในที่นั้นอีก ๗ วันจะถึงวันปวารณาหรือหลีกเลี่ยงจะกลับมา หรือไม่ก็ตามพรรษาไม่ขาด ไม่เป็นอาบัติ (ข้อ ๒๒๑)

๑๔. ปฏิญาณจำพรรษาหลัง

ในข้อปฏิญาณจำพรรษาหลังนี้ มีนัยคล้ายปฏิญาณจำพรรษาแรก ต่างกันแต่ระยะเวลาปฏิญาณ จำพรรษาที่เลยออกไปอีก ๑ เดือน คือปฏิญาณในกลางเดือน ๔ และจะต้องออกพรรษากลางเดือน ๑๒

๑๕. สรุปเรื่องการจำพรรษา

เรื่องการจำพรรษาเป็นเรื่องที่พุทธบริษัทควรทำความเข้าใจ แม้จะเป็นเรื่องที่ภิกษุเท่านั้นต้องปฏิบัติโดยตรง แต่อุบาสกอุบาสิกาก็ต้องเป็นฝ่ายสนับสนุนเสมือนทหารที่ออกภาคสนามที่ต้องได้รับการสนับสนุน ยุทธปัจจัยจากทัพหลังอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง ทั้งไม่ทำตัวเป็นเหตุให้ทหารขัดข้องในการปฏิบัติหน้าที่

วัตถุประสงค์ของการจำพรรษา คือป้องกันข้อครหาของชาวบ้านและป้องกันความเสียหายอันไม่จำเป็น และมีเป้าหมายที่การรักษาสังฆะของพระภิกษุสงฆ์ในการที่จะประพฤติตามพระพุทธบัญญัติทั้งเป็นการถือเอาโอกาสจำพรรษาศึกษาปฏิบัติธรรม ข้อนี้เป็นที่มาให้พุทธศาสนิกชนชาวไทย ถือเป็นประเพณีในการบวชเพื่อจำพรรษามาเป็นเวลายาวนาน

หากพุทธศาสนิกชนฝ่ายคฤหัสถ์คืออุบาสกอุบาสิกาจะถือเอาคตินี้ไปตั้งสังฆะให้กับตนเองในวาระเข้าพรรษาว่าจะลด จะละ จะเลิก สิ่งที่ไม่ดีซึ่งยังมีอยู่ในตนให้หมดไปหรือตั้งสังฆะรักษาศีล ให้ท่าน บำเพ็ญจิตภาวนา ตลอดพรรษาก็จะเป็นมหากุศลแก่ชีวิตของตน หรือไม่ถึงขนาดนั้นแต่เพียงตั้งสังฆะงดเหล้า งดบุหรี่ งดอบายมุขข้อใดข้อหนึ่งหรือทุกอย่างตลอดพรรษาก็จะยังเป็นอภิมหากุศลแก่ตนโดยแท้

บทความ

พระมหา ผศ ดร ประคุณ คุณธมโม
มนุษยศาสตร์ มจร

แรงเหวี่ยงกลับ คาบแก้วบาไก

แรงเป็นนกที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในจำพวกเหยี่ยว-แร้ง มีปีกกว้าง หางสั้น หัวเล็ก ลำคอไม่มีขน กินซากสัตว์ มีหลายชนิด แรงภาษาอังกฤษเรียกว่าลเชอะ (vulture) ในคัมภีร์ทางพุทธศาสนากล่าวถึงแรงเช่นกันคือมีเรื่องว่า ในอดีตกาลพระโพธิสัตว์เกิดเป็นแรง พักมารดาบิดาผู้เฒ่ามีจักษุเสียไว้ในคุซมคูลา(ถ้ำแรง)นำอาหารเช่นเนื้อโคเป็นต้นมาเลี้ยงมารดาบิดาครั้งนั้นนายพรานคนหนึ่งดักบ่วงไว้ในป่าช้า มิได้เจาะจงสัตว์ชนิดใด พระโพธิสัตว์ติดบ่วงนั้น คิดถึงมารดาบิดาของตนรำพันด้วยภาษามนุษย์ว่า “มารดาบิดาของเราตอนนี้ไม่มีความเป็นอยู่อย่างไรหนอ เมื่อไม่ทราบที่เราติดบ่วง จักไม่มีที่พึ่ง หมดปัจจัย คงจะซบผอมตายอยู่ในถ้ำแห่งภูเขานั้น” นายพรานสดับเสียงรำพันนั้นแล้ว จึงกล่าวว่า “ชาวโลกพูดกันว่าแรงแลเห็นซากศพได้ไกลถึง 100 โยชน์ (โยชน์เป็นชื่อมาตราวัด 20 วาเป็น 1 เส้น 400 เส้น เป็น 1 โยชน์) ดูกระไรอยู่ เหตุไรเจ้าแม่มาใกล้ช่วยและบ่วงแล้วก็ไม่รู้” พระโพธิสัตว์กล่าวว่า “ในกาลใด สัตว์มีความเสื่อมเพราะจะสิ้นชีวิต ในกาลนั้นแม้มาใกล้ช่วยและบ่วงแล้วก็ไม่รู้” นายพรานฟังธรรมกถาของพระโพธิสัตว์นั้นแล้วชอบใจว่า “พระยาแรงฉลาด เมื่อรำพันก็หารำพันเพื่อตนไม่แต่รำพันเพื่อมารดาบิดาเราไม่ควรฆ่าพระยาแรงนี้” แล้วจึงแก้บ่วงออกจากเท้าด้วยจิตรักใคร่แล้วสั่งว่า “เจ้าจงเลี้ยงมารดาบิดาผู้เฒ่าซึ่งอาศัยอยู่ที่ซอกเขา เจ้าผู้ซึ่งเราอนุญาตแล้ว จงเห็นความสวัสดิในหมูญาติเถิด” พระโพธิสัตว์พ้นจากทุกข์คืออมระแล้ว เมื่อทำอนโมทนาจึงกล่าวว่า “พราน ท่านจงเปลิดเปล็นพร้อมด้วยญาติทุกคน ข้าพเจ้าจักเลี้ยงดูมารดาบิดาผู้เฒ่าซึ่งอาศัยอยู่ที่ซอกเขา” แล้วจึงคาบเนื้อเต็มปากบินไป ได้ให้แก่มารดาบิดาของตน แรงตัวนี้พ้นจากทุกข์คือความตายเพราะ

อนันตสังลี แห่งการเลี้ยงมารดาบิดา

เมื่อข้าพเจ้าเป็นเด็กเคยเห็นสัตว์ชนิดนี้บ่อยๆ ไม่ทราบว่าจะพวกมันอาศัยอยู่ที่ไหน ผู้ใหญ่เคยเล่าให้ฟังว่าแรงชอบอาศัยตามภูเขาที่มีป่าทึบ อย่างไม่รู้ใครเห็นที่อยู่ของพวกแรง อาจเป็นเพราะว่าพวกมันอยู่ในป่าที่ตามภูเขาที่ปราศจากผู้คนรบกวน ทำรังบนต้นไม้ที่อยู่ใต้นั้น และออกหากินเหมือนสัตว์ชนิดอื่นๆ เท่าที่ข้าพเจ้าเคยเห็นเมื่อข้าพเจ้าเป็นเด็กเมื่อสี่สิบกว่าปีล่วงมาแล้ว ทุกครั้งเมื่อสัตว์ตายโดยเฉพาะสุนัขตาย ส่วนใหญ่เราจะนำมันไปทิ้งตามทุ่งนาหรือชายป่าที่อยู่ใกล้บ้าน เพราะหากทิ้งไว้ใกล้ๆ กลิ่นเหม็นจะรบกวน โดยเฉพาะเมื่อทิศทางลมพัดผ่าน ฉะนั้นจึงต้องนำสุนัขที่ตายแล้วไปทิ้งตามทุ่งนาหรือชายป่า หลังจากนั้นประมาณหนึ่งหรือสองวัน จะมีสัตว์ชนิดหนึ่งบินมาเป็นฝูง บางครั้งเป็นฝูงใหญ่มีมากกว่าสิบตัว บางครั้งเป็นฝูงเล็กจะมีน้อยกว่าสิบตัว พวกมันบินสูงมากเมื่อมองจากพื้นดินเห็นตัวแรงเล็กนิดเดียวการบินลงสู่พื้น พวกมันจะบินร่อนลงมาที่ละเล็กละน้อย บินร่อนลงมาเป็นวงกลม เป้าหมายของมันคือสัตว์ที่ตายแล้ว (สุนัข) หากบริเวณนั้นมีต้นตาลหรือต้นไม้ใหญ่ๆ พวกมันจะบินร่อนลงมาจับที่ต้นไม้ก่อน มันคงจะพักผ่อนก่อนลงกินอาหาร จากนั้นพวกมันจึงบินตรงไปยังสุนัขที่ตายและส่งกลิ่นเหม็นอยู่

ข้าพเจ้าเคยไปแอบดูขณะที่พวกมันล้อมกินสุนัขตายแต่ไม่กล้าเข้าไปใกล้ เพราะกลัวพวกมันจะบินหนี อีกอย่างหนึ่งไม่กล้าเข้าไปใกล้พวกมันเพราะความกลัวคือแรงเป็นสัตว์ใหญ่ คนโบราณเล่าว่า แรงเป็นนกผี เช่นเดียวกับนกฮูก นกเค้าแมว นกกา แรงชอบกินสัตว์ตาย สมัยก่อนมีคนเล่าว่า เมื่อมีคนตายหากนำไปทิ้งไว้ที่ชายป่าหรือชายเขา จะมีแรงมากินศพนั้น ฉะนั้น

ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๓๗

ปฏิทินรายสัปดาห์

มิถุนายน - กรกฎาคม ๒๕๔๘

ข้าพเจ้าและเพื่อนๆ จะซ่อนตัวตามแนวป่าเพื่อดูพวกมันบินลงมากินสุนัขตาย เมื่อพวกมันบินลงมายังสุนัขตายซึ่งส่งกลิ่นเหม็นอยู่นั้น เราจะเห็นแรงตัวหนึ่งมีหัวสีแดงเขาเรียกแรงตัวมีหัวสีแดงว่าพญาแรง เป็นเจ้าฝูงหรือหัวหน้าฝูง แรงนอกนี้จะไม่มีหัวสีแดงเหมือนพญาแรง พวกมันกินสุนัขที่ตายแล้วสังเกตเห็นพวกมันจิกกินสัตว์ตายนั้นได้โดยใช้จะทอยปากอันยาวและแหลมคม ไนไม่เข้าสุนัขตายนั้นจะหลุดแต่เพียงกระดูกแรงบางตัวคาบเหนื่อสุนัขเป็นชิ้นไปกินบนต้นตาล เมื่อมันกินอาหารเสร็จแล้วก็เลยถือโอกาสกินน้ำตาลเสียเลย (ตาลบางต้นมีคนขึ้นไปปาดตาล แล้วเอากระบอกใส่ไฟรองน้ำตาลที่ไหลหยดออกจากวงตาล เจ้าของจะขึ้นไปรับน้ำตาลพร้อมกับเปลี่ยนกระบอกตาลใหม่ การปาดตาลเขาทำวันละสองครั้งคือ ตอนเช้าหนึ่งครั้ง ตอนเวลาห้าหรือหกโมงเย็นอีกครั้ง ตาลบางต้นเจ้าของตั้งใจจะทำเป็นน้ำตาลเม คือเขวเขวเชื้อใส่ลงในกระบอกตาลเมื่อน้ำตาลหยดลงไปที่น้ำตาลนั้นจะกลายเป็นน้ำตาลจะนั้นในบางครั้งเมื่อแรงกินหมาตายแล้ว จะขึ้นไปบนต้นตาลแล้วฉวยโอกาสกินน้ำตาล หากกินน้ำตาลในกระบอกที่มีน้ำตาลเมา แรงตัวนั้นก็เมา บางครั้งเมื่อมันเมาอาจไล่ตีเพื่อนแรงด้วยกัน เพราะความเมานั้นเอง บางครั้งบินไปไหนไม่ได้ต้องบินไปเกาะอยู่ที่ต้นไม้ใกล้ๆ รอให้ของมันจึงบินกลับที่อยู่) เป็นที่น่าสังเกตรึว่าไหม แรงจึงรู้ว่าสัตว์ตายในพื้นๆ ทั้งที่บางแห่งภูเขาที่เข้าใจว่าพวกมันอาศัยอยู่อยู่ไกลมก เราอาจตอบได้แต่เพียงว่า มันรู้ด้วยสัญชาตญาณของมันเอง ก็คงจะคล้าย ๆ กับมด หากเราทิ้งของหวานลงบนพื้นดิน ไนไม่เข้าจะมีมดมากินของหวานนั้นการที่พวกมดรู้ว่าของหวานอยู่ในที่นั้นก็เพราะสัญชาตญาณของมัน

แรงโดยธรรมชาติเป็นสัตว์ที่กินสัตว์ตายตัวแรงจึงมีกลิ่นเหม็นสาบ คงจะเหม็นสาบมากๆ การที่พูดว่าแรงเหม็นสาบคาบแก้วมาให้เห็นเป็นการอุปมาเปรียบเทียบกับคนที่สอนหรือแนะนำผู้อื่นในเรื่องดี แต่ตัวเองไม่ได้ปฏิบัติอย่างนั้นหรือทำอย่างที่ดีสอนหรือแนะนำผู้อื่นหรือสิ่งที่ดีที่ผู้อื่นนำมาสอนหรือแนะนำนั้นเปรียบเหมือนแก้วซึ่งเป็นของดีมีค่ามากแต่คนที่สอนหรือแนะนำผู้อื่นนั้น ไม่ได้ปฏิบัติตนหรือทำอย่างที่ดีสอนหรือแนะนำคนอื่น เขาผู้นั้นจึงเปรียบเหมือนแรงเหม็น

สาบแต่คาบแก้วคือข้อธรรมหรือสิ่งที่ดีมาให้อื่นคือสอนผู้อื่นเรื่องนี้มีตัวอย่างคือลุงคนหนึ่งมีอาชีพทำนาทำสวน เมื่อใดมีโอกาสพบพวกหนุ่มสาวลุงคนนี้ก็มักนำข้อธรรมมาสอนพวกเขา มักนำโทษแห่งการติดสุราและของมีเมา ลุงคนนี้จะพูดถึงโทษ 6 อย่างแห่งการดื่มสุราและของมีเมาว่า

ผู้ติดสุราและของมีเมาจะต้องประสบกับโทษ 6 อย่างคือ ทรัพย์หมดไป เห็นชัด ๆ, ก่อการทะเลาะวิวาท, เป็นบ่อเกิดแห่งโรค, เสียเกียรติเสียชื่อเสียง, ทำให้ไม่รู้อาย, ทอนกำลังปัญญา

บางครั้งลุงคนนี้ก็มักนำโทษของความทุกข์มาพูดว่า ผู้ทุกข์ย่อมมีโทษคือ เสื่อมโภคทรัพย์ เพราะความประมาทเป็นเหตุ, กิติศัพท์ที่ชั่วของผู้ทุกข์ย่อมฟังไป, เข้าสู่อับสรรทุกสิ่ง, ย่อมเป็นทุกข์ทรมาน, เมื่อตาย ย่อมเข้าถึงอบายนรก, ส่วนคุณ(อานิสงส์)ของผู้มีศีลคือ ย่อมถึงพร้อมด้วยโภคทรัพย์อันมีค่าไม่บริบูรณ์เป็นเหตุ, กิติศัพท์ของคนมีศีลย่อมฟังไป, จะเข้าสู่อับสรรทุกสิ่ง, คือ ปราศจากอบายนรก, ย่อมมองอาจไม่แก่, ย่อมเป็นผู้ไม่หลงกระทำกาละ เมื่อตบไป ย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์

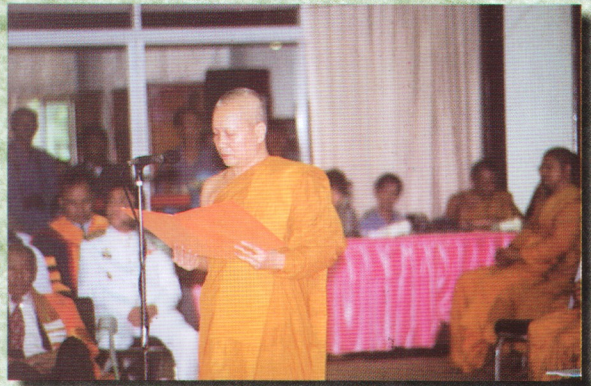
สิ่งคนที่ชอบสอนผู้อื่นโดยเฉพาะโทษ 6 อย่างแห่งการติดสุราและของมีเมา แต่ตัวลุงเองหน้าแดงเพราะฤทธิ์สุรา กลิ่นเหม็นสาบเราจะเข้าหาคนอื่นชอบแต่ไปฝรั่งอ่อนเคี้ยวเสมอ เพราะไปฝรั่งอ่อนสามารถตบกลิ่นเหล่านี้ได้ ดังนั้นลุงคนนี้จะเปรียบเหมือนแรงเหม็นสาบคาบแก้วคือ ความดีมาแนะนำแต่เตือนผู้อื่น

จะนั้นเมื่อเราได้ฟังใครก็ตามที่เปรียบเหมือนแรงเหม็นสาบคาบแก้วมาให้ เราจงรับเอาแก้วคือคำแนะนำ คำตักเตือนที่ดี ที่ผู้นั้นแนะนำและตักเตือน และควรแสดงความขอบคุณผู้นั้นที่ได้แนะนำและตักเตือน เราควรแสดงตนเป็นผู้ฟังที่ดี เคารพผู้แนะนำตักเตือน ถึงแม้ว่าบางครั้งผู้นั้นจะไม่ได้ทำอย่างที่ดีสอนผู้อื่น บางสถานการณ์คนเราไม่อาจประพฤติปฏิบัติตามข้อธรรมที่ดีที่ตนเองนำมาสอนหรือแนะนำคนอื่นได้ บริบูรณ์ และโดยเฉพาะผู้ที่สอนหรือแนะนำคนอื่น แต่ตนเองไม่ปฏิบัติตามนั้นเลย เขาจึงถูกเปรียบเหมือนแรงเหม็นสาบแต่คาบแก้วคือธรรมมาให้ผู้อื่น

ชุดพิธีประธานปริญญาศาสนศาสตร์บัณฑิต รุ่นที่ 51 และศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สมัยที่ 13

เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธมหาราช
ประธานในพิธีประทานปริญญาศาสนศาสตรบัณฑิต รุ่นที่ 51

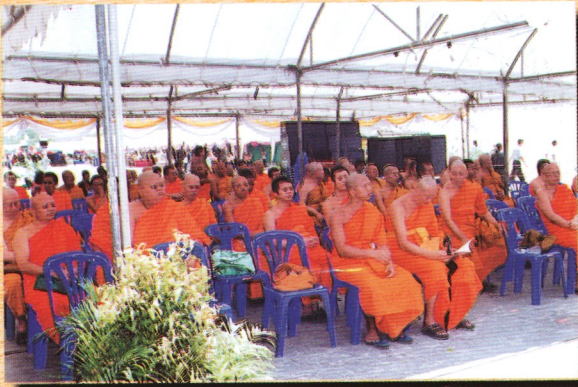
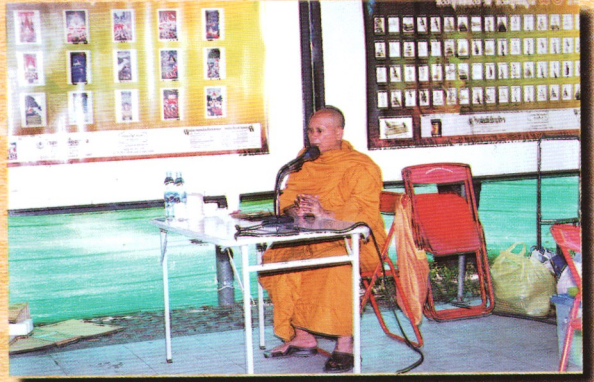

ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช

ณ ห้องประชุมพุทธมณฑล นครปฐม เมื่อวันที่ 2 มิ.ย. 48

พระเดชพระคุณพระเทพวิสุทธิกวี รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและวางแผน
บรรยายธรรมเนื่องในวันอาสาฬหบูชา ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง วันที่ 17-22 ก.ค. 48

พระเทพวิสุทธิกวี

ป.ช.๙, ๙๗.บ., ๙๗.ม., ๙๗.ป. - Ph.D.
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มจร.ว.บ.ม.ม.ม.

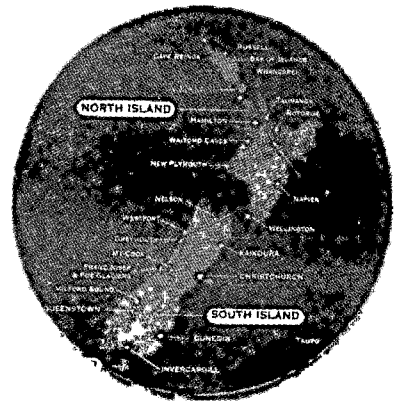
นิราศ

นิอซีแลนด์ (๓)

ทิวเมืองเจ็ดนครกรุงมณฑล
 นิมนต์ท่านอาจารย์ช่วยอุทิศ
 ส่งเสียงมาว่าช่วยกันค้ำจุน
 ช่วยอุทิศหนุนครีทธาสาธุชนฯ
 แต่ตัวเราใจไม่ไ้ระกำ
 มิได้ทำตามข้อขอสักหน
 ปฏิเสธเสร็จสรรพมันชอบกล
 แล้วเดินวนเข้าห้องต้องการนอนฯ
 แต่นอนไปเท่าไรก็ไม่หลับ
 จึงขยับลุกจากห้องเตียงหมอน
 ไปเดินลี้ลมหนาวเคล้าจีวร
 ก่อนจากจรเข้าห้องเสวนาฯ
 ได้แลกเปลี่ยนความคิดกับนายแจ็ก
 ที่เป็นเด็กช่วยวัดตามอรรถา
 และพระครูวิบูลย์ฯ เดินเข้ามา
 เสวนาไปเกือบสองชั่วโมงฯ

เราเริ่มต้นด้วยเรื่องครูของพระ
 ว่าควรจะเป็นลอร์ดที่ไอ้เญ
 พระประสูติหนั้นควรอยู่กลางโรง
 ให้ปลอดโปร่งกราบไหว้สบายใจฯ
 แม้นญาติโยมมุ่งหน้ามาทำบุญ
 คงอุทิศหนุนหากเพิ่มความสดใส
 เราช่วยกันคนละมือไม่เท่าไร
 ศาลาใหญ่จักต้องสำเร็จการฯ
 เรื่องที่สองจ้องพระธรรมทูต
 ที่ถูกดูตู่เข้าบ้าน่าสงสาร
 ต้องวางแผนค้นหาพระเชี่ยวชาญ
 ช่วยทำงานแทนพระพุทธรองค์ฯ
 ที่แล้ววามันมีดีอยู่บ้าง
 แต่บางครั้งนั้นท่านพลันกลับหลง
 ให้พวกเราผู้หวังยังต้องปลง
 แม้จะงงอยู่บ้างยังหวังดีฯ

คงต้องกลับไปวางแผนนโยบาย
เพื่อให้ธรรมทูตมีศักดิ์ศรี
พร้อมสละแม้ชีพพร้อมยอมพลี
เพื่อหน้าที่เผยแผ่ธรรมวินัยฯ
ต้องช่วยกันส่งเสริมเชื่อมประสาน

วิชาการคุมจิตวินิจฉัย
ต้องรีบสร้างรีบทำเพื่อนำชัย
ที่ยิ่งใหญ่สู่สังฆมณฑลฯ

พอมมาถึงเวลาที่ห้าตก
เศษสี่หกกลงพลันวันที่สิบ
เสียงนกน้อยได้ฟังดังจิบจิบ
ตื่นมาหยิบนาฬิกาขึ้นมาดูฯ

ปิดฮีตเตอร์เปิดประตูตู้ห้องฟ้า
สว่างจ้าลมหนาวพัดเข้าหู
เย็นยะเยือกชุ่มซ่าทำหน้าดู
ขนลุกชูทำท่าว่าทำทนายฯ

จึงหยิบแปร่งสีพื้นพลันเดินกา
ไปล้างหน้าในห้องเช่ามีได้
แต่ขัดข้องต้องหยุดยุดิไป
เพราะประตูนั้นเซร์ล็อกแข็งแรงฯ

เรื่องเยียวหนักปีวตพรวดขึ้นมา
ทั้งเห็นว่าจะต้องแรง
กลยเข้าห้องล่องหยิบซวด เรือเชิง
แล้วก็เล็ดกืออนูรับหมาฯ

ไปล้างหน้าแปร่งพื้นมิดจันนอก
ก็คือออกต้องยอมแล้วนี่หนา
จึงปล่อยใหม่ให้หลบลายอว
แล้วกลับมานั่งจุดเทียนบทกลอนฯ

กล่าวถึงวัดญาณเปรี๊ยะบ่อรามัน
เพื่อได้มีบุญก่อนอรุณ

พระกวีวรรณสมภารนคร
มีพระจรอภิสี่มีพลัง
ที่สร้างวัดจัดว่าราวทำไร่
ดูกว้างใหญ่สวยดีมีมณฑลิ่ง
อยู่บนเนินเชื่อมมาหลายสตั้งค์
กับอีกทั้งมีไม้หนานาพรรณฯ

มีอาคารกอบปรกกิจหลักหนึ่งหลัง
กับอีกทั้งบ้านพักเขาจัดสรร
ให้คนวัดได้อยู่เพื่อช่วยกัน
หลายหลายทำนพัฒนาตัวอารามฯ

กุฎีน้อยสองหลังยังมีอยู่
หลังหนึ่งดูเป็นศิลปะแห่งสยาม
อีกหลังหนึ่งเป็นป้อมคนเฝ้ายาม
กับอีกสามเป็นรถคาราวานฯ

จึงเห็นว่าพออยู่กันได้
สุขสบายพอปกป้องสังฆาร
เจริญธรรมบำเพ็ญจิตปราบมาร
ทั้งสืบสารศรัทธาชาวพุทธไทย

หรือแม้แต่ชาวลาวเขมรแขก
มิได้แยกวามาจากชาติไหน
ทั้งอันใดมาเลยก็เข้าไป
อีกก็เป็นที่ไทยศรีลังกาฯ

วันหลังต่อมาเข้ากำโพงเฮง
ย้ายจากเขตไฉกแลนด์ไปข้างหน
แอมมิ่งตันอีกวัดทดนา
ชื่อมาษา "ภักตประทีป" อดเดี้ยวกัน

ที่นสาขของวัดจัดตั้งสร
น่านทองสลสมภารการุชเขตน
ไม่พักแรมที่หนึ่งคนน
ขพร้อมกยเงินเมื่อเพลิงกับสมภารฯ

พอตกบ่ายไปชม Rotorau
 ลี้งน้ำกัลวได้เห็นเป็นหลักฐาน
 บ่อน้ำร้อนพุ่งสูงสุดประมาณ
 เป็นบ่อใหญ่ไพศาลมีถ่านเปีย

แล้วเดินชมศิลปะหัตถกรรม
 ที่เขาทำไวโซว์เป็นศักดิ์ศรี
 เฉพาะส่วนของชนชาวเมารี
 คนพวกนี้เจ้าถิ่นแผ่นดินเดิมฯ

หลังจากนั้นผ่านเมือง Rotorau
 ไปอีกซั้วเพื่อทัศนาศรีรม
 ทะเลสาบน้ำจืดใช้แต่งเติม
 เพียงแต่เพิ่มอาคารแกผู้ชมฯ

ทั้งเรือน้ำเรือบินบริการ
 ทั้งเปิดท่าหงส์ดำเข้ามาเสรีม
 นกนางนวลยวนตาชกเข็มเกริม
 เข้ามาเพิ่มธรรมชาติฉลาดนักฯ

ต่างคอยจ้องมองหาแต่อาหาร
 นักท่องเที่ยวในทานด้วยการควัก
 เอาสตางค์ในกระเป๋าเท่าที่จัก
 พอจะควักซื้อได้เป็นรายคนฯ

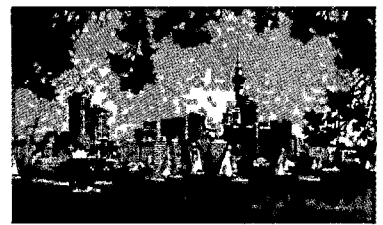
มองเวลาที่ทำในยามเย็น
 ต่างก็เห็นกันว่ามิทำฝน
 รีบขึ้นรถกลับวัดพร้อมทุกคน
 รถเวียนวนฝนตกมาพอดีฯ

คนขับรถนั้นใช้นามนาย "โจ"
 อนุโมนทนาไว้ครานี้
 เป็นเจ้าของรถยนต์คนที่มี
 ทรัพย์ชาติซบถวายด้วยตนเองฯ

ผู้โดยสารท่านพระครูวิบูลย์
 ผู้เกื้อกูลเรามาพาโจจงเฉง
 ท่านปลัดทองสุขใจนั่งเลง
 พร้อมเราเองพระเทพวิสุทธิกวีฯ

ที่ชีวิตโชคช่วยมหาศาล
 มิฉะคงแยละครานี้
 ถึงสี่แยกรถพรวดมาทันที่
 ทั้งที่มีรถสวนมาโดยเร็วฯ

เกือบถูกชนอย่างจังข้างต้นขาด
 แต่บุญมาช่วยได้ไม่หลงเหว
 นายโจกตรถพุ่งไปรวดเร็ว
 พันธุ์เรื่องเลวหูดหวัดจิตตลิ่งฯ

๒๕๕๔
 ปีชวษวชิษฐ

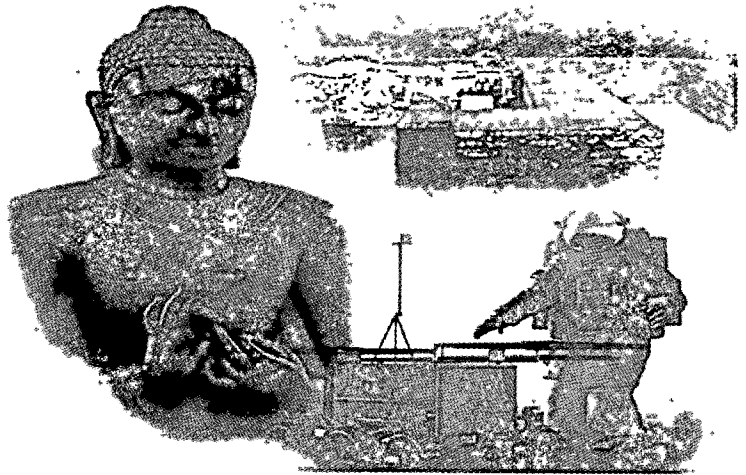

ศิริ พุทธศรั

แปลจากเรื่อง Buddhism, Science and Atheism

เขียนโดย ดร. ดักลาส เอ็ม เบินส์

พสส จัดพิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. ๒๕๒๕

ความเกี่ยวข้องระหว่าง

พระพุทธรศาสนา กับ วิทยาศาสตร์ และ อภินิยม

(ต่อจากฉบับที่ ๓๖)

ในโลกสมัยนั้นจะมีการเสพ
กามกันอย่างสำส่อน เหมือนกับ แพะ
แกะ เป็ด ไก่ หมู และสุนัข ฉะนั้น
ในระหว่างหมู่มนุษย์ด้วยกันจะเป็น
ศัตรูกันโดยทั่วไป จะมีแต่ความมุง
ร้าย, ความเป็นศัตรู, ความคิดที่จะ
สังหารผลาญชีวิตกันและกัน แม้ใน
ระหว่างแม่กับลูก พ่อกับลูก และพี่
น้องด้วยกัน

ผลก็คือจะเกิดยุคที่มีแต่
ความพินาศและการล้างผลาญกัน

อยู่ทั่วไป จะมีบุคคลบางจำพวกที่
หนีไปหลบอยู่ตามป่าและเขา และ
เมื่อกลียุคได้ผ่านไปแล้วบุคคล
เหล่านั้นก็จะออกมาจากถ้ำ จาก
ซอกเขาต่างๆ เขาเหล่านั้นก็จะ
สวมกอดกันและกัน จะปลอบโยน
กันและกัน กล่าวว่, “เรารอดตาย
แล้วหนอ, ดีใจจริงๆ ที่ท่านทั้ง
หลายก็ยังมีชีวิตอยู่เช่นเดียวกัน”

ต่อจากนั้นไปศีลธรรมของ
มนุษย์ก็ค่อยจะดีขึ้น และในชั่วระยะ

๑๒ ชั่วคนต่อมา มนุษย์จะมีอายุยืน
ถึง ๘๐,๐๐๐ ปี และพระราชาที่จะ
ปกครองโลกโดยธรรมอีกครั้งหนึ่ง
สันติสุขและความเจริญก็กลับคืนมา
สู่โลกเช่นเดิม¹ เรื่องทำนองนี้ยังมี
ปรากฏอยู่ในที่แห่งอื่นในพระบาลี
ไตรปิฎก

พระสูตรนี้ฟังดูคล้ายๆกับจะ
แสดงถึงการกระระยะเวลาโดย
ประมาณของความเลื่อมและความ
เจริญของวัฒนธรรมอินเดียนั่นเอง

ในปัจจุบันนี้ปรากฏว่าอายุเฉลี่ยแล้วก็ประมาณ ๓๐ ปี และจะเห็นได้ว่าปรากฏมีความยากจนและอาชญากรรมอยู่โดยทั่วไปในที่แห่งหนึ่งในพระสูตรนี้ พระพุทธองค์ตรัสใช้คำว่า ชมพูทวีป ซึ่งหมายถึงความถึงอินเดียและซึ่งเข้ากันได้กับท้องเรื่องในประโยคนั้นว่าอาจจะมี ความหมายเช่นนั้นจริงๆ อย่างไรก็ตาม การพยากรณ์เหตุการณ์ดังกล่าวนั้นไกลจากความเป็นจริงทางประวัติศาสตร์มากและหากจะคิดว่าข้อความในพระสูตรนั้นมีความหมายเป็นอุปมาโวหาร ก็ดูจะไม่เป็นเช่นนั้น ดังนั้นการเชื่อตามตัวอักษรไปตามข้อความในพระสูตรจึงรู้สึกว่าจะไม่ถูกหลักวิทยาศาสตร์มีข้อสันนิษฐานที่น่าจะเป็นไปได้อยู่ประการหนึ่ง เป็นข้อสันนิษฐานของศาสตราจารย์ ริส เดวิดส์ ซึ่งกล่าวไว้ว่า ข้อความทำนองนี้ในพระสูตรนี้ก็มักดีหรือที่อื่นก็ดี เป็นเรื่องประเภทเดียวกันกับนิทานชาดกทั้งหลายคือเป็นเสมือนเทพนิยายที่แต่งขึ้น เพื่อสอนหลักศีลธรรมและจรรยาถึงกว่าจะแสดงถึงเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นในประวัติศาสตร์จริงๆ

บทส่งท้าย

ในภาคท้ายของหนังสือเล่มนี้ข้าพเจ้าได้กล่าวถึงวิทยาศาสตร์

ตะวันตกเปรียบเทียบกับคำสอนของพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทในสมัยเดิมไว้ด้วย ซึ่งท่านผู้อ่านก็จะเห็นได้ว่ามีส่วนที่สามารถลงรอยและเข้ากันไม่น้อย เป็นการลงรอยกันได้ที่น่าอัศจรรย์อย่างยิ่งเมื่อเรามาคำนึงถึงหลักความจริง ว่าพุทธศาสนามีอายุเก่าแก่ถึงขนาดนี้ และได้เกิดขึ้นในดินแดนเช่นนั้น แต่ในขณะที่เดียวกัน เราก็ต้องไม่ลืมว่ามีข้อธรรมบางประการ ที่นักวิทยาศาสตร์ยังไม่ยอมรับและบางทีก็อาจจะเป็นของไม่จริงเสียด้วย

ปัญหาเกิดมีขึ้นว่า ชาวพุทธในปัจจุบันควรจะวางตัวเช่นไรในเรื่องเหล่านั้นข้าพเจ้าคิดว่า เราอาจหาคำตอบที่ดีที่สุดของเรื่องนี้ได้จากพระคัมภีร์ใหม่ (ของคริสต์ศาสนา ซึ่งมีใจความว่า “สิ่งใดที่เป็นเรื่องของวิทยาศาสตร์ก็จงให้แก่วิทยาศาสตร์ไป (คือองค์แบบวิทยาศาสตร์) สิ่งใดที่เป็นฝ่ายศาสนาก็จงให้แก่ศาสนา (คือองค์แบบศาสนา) ”นักวิทยาศาสตร์มีหน้าที่สอบสวนและวิเคราะห์หาความจริงในเรื่องสากลจักรวาลที่เป็นฝ่ายวัตถุพร้อมทั้งกฎเกณฑ์ของมันและอธิบายว่ามันมีความเป็นมาอย่างไร และในเรื่องนี้ก็ไม่มียุติฐานอื่นใดสามารถกระทำได้ดีเท่ากับนัก

วิทยาศาสตร์ หลักการและแนวปฏิบัติ ของ พุทธ ศาสนา อยู่ที่ ประสพการณ์และความรู้สึกของเราเอง ซึ่งเราจะต้องค้นคว้าและวิเคราะห์ด้วยตนเอง และแม้กระทั่งปัจจุบันนี้วิทยาศาสตร์ก็ยังไม่อยู่ล้ำหลังพุทธศาสนามากในเรื่องนี้จริงอยู่ มีบางแห่งเหมือนกันที่เขตแดนทั้งสองฝ่ายเหลื่อมเข้ามาซ้อนกันและกัน และในบริเวณเช่นนี้เองที่ทั้งสองฝ่ายสามารถช่วยเหลือเกื้อกูลกันได้เป็นอย่างดี

ในกรณีที่ชาวตะวันตกยึดมั่นอยู่แต่ในหลักวิทยาศาสตร์ของตนตลอดจนถึงการหาความจริงภายนอกอย่างเดียวนั้น บางครั้งก็ทำให้เกิดผลที่ไม่พึงปรารถนาขึ้นมาเสียหายว่าในบรรดานักศึกษามหาวิทยาลัยที่กำลังทำปริญญาในทางวิทยาศาสตร์ และปรัชญาที่ดี และในหมู่ศาสตราจารย์ก็ดี บุคคลเหล่านี้แม้จะเป็นผู้คงแก่เรียนและปัญญาสูงเพียงใดก็ตามก็ปรากฏว่ามีความรู้ในเรื่องโลกภายนอกมากกว่าเรื่องของตนเอง บุคคลเหล่านี้มักเป็นผู้มีอารมณ์นิสัยพิกลพิการ มีสังคมนิสัยบกพร่องและมักจะคิดว่าปัญญาความรู้ที่ตนได้เรียนมาอย่างกว้างขวางนั้นเป็นคุณธรรมอันสูงสุด อย่างไรก็ตามปรากฏว่า

บุคคลพวกนี้โดยแท้จริงก็หาความสุขไม่ได้สัก และตลอดเวลาเขาก็ซ่อนข้อบกพร่องของตนไว้เบื้องหลังโล่ คือข้ออ้างว่าตนเป็นนักปราชญ์ เป็นด็อกเตอร์ และเป็นศาสตราจารย์ เป็นต้น และที่ร้ายยิ่งขึ้นก็คือบุคคลที่ได้รับการยกย่องนับถือว่าเป็นนักจิตวิทยา หรือจิตแพทย์ที่ฉลาดปราดเปรื่องพูดสิ่งใดก็มีคนเชื่อถือนั้น กลับกลายเป็นผู้มีอารมณ์ไม่ปกติ (คือจิตไม่ปกติ) ไปเสียเอง นำประหลาดที่ต่างๆ ที่บุคคลประเภทนี้มีความรู้ในเรื่องอำนาจของจิตและการรักษาโรคด้วยจิตก็ดี แต่จิตใจของเขาเองเป็นโรคเรื้อรังขนาดหนัก ทั้งหมดนี้แสดงว่าลำพังวิทยาศาสตร์ อย่างเดียวไม่สามารถแก้ปัญหาชีวิตได้อย่างแน่นอน

นอกจากนั้นเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ได้เป็นเครื่องลบล้างแนวคิดของศาสนาที่เชื่อว่าพระเจ้าโดยสิ้นเชิง การกระทำเช่นนี้ยิ่งทำให้สภาพของอารมณ์ของบุคคลยุ่งเหยิงปั่นป่วนหนักขึ้นไปอีก การที่ชาวคริสต์ได้ตอบโต้วิทยาศาสตร์ และมีทัศนคติเชิงวิทยาศาสตร์ก็เป็นด้วยเหตุนี้ อันที่จริงการที่ชาวคริสต์แสดงปฏิบัติได้ตอบเช่นนั้น ไม่ได้หมายความว่าเขาต้องการ

พระเจ้า ซึ่งทำหน้าที่เป็นบิดามาคอยให้ความคุ้มครองหรือประทานชีวิตใหม่แก่เขาเสมอไป โดยมากมักจะ เป็นเครื่องแสดงว่าเขาต้องการความจริงเป็นแก่นสารภายนอกเสียมากกว่า ชาวคริสต์และชาวยิวถือว่าพระเจ้าเป็นจุดรวมของอุดมคติอันสูงส่งที่เขาเคารพบูชาและทวงแทนอย่างที่สุด คือเป็นเกาะคุณงามความดีทั้งปวงของความรักความเมตตาทุกประการ ดังนั้น เมื่อมีผู้กล่าวว่าไม่มีพระเจ้าเขาจะถือว่าผู้นั้นกล่าวว่าไม่มีคุณธรรมอันสูงส่งทั้งหลายดังที่เขาเคารพบูชาอยู่นั้นเลย และเมื่อเป็นดังนั้นหมายความว่าชีวิตนี้ไม่มีความหมายอย่างไร (นอกจากว่าเป็นเครื่องจักรกล หรือว่าอยู่ไปวันหนึ่งๆ) อันที่จริงมีใช้อย่างนั้น คุณธรรมความดี เช่น ความรัก ความเมตตา เป็นต้นนั้น เป็นสภาวะที่นำมาปฏิบัติให้ปรากฏขึ้นมาในชีวิตได้ (โดยไม่จำเป็นต้องมีแนวคิดเรื่องพระเจ้าเป็นหลักเกาะ) คือสามารถนำมาปฏิบัติได้ในทุกขณะแห่งชีวิตประจำวันของเราเอง ชาวตะวันตกมักถือว่าถ้าจะให้ชีวิตมีความหมายและความสุขก็ต้องให้มีพระเจ้าอยู่ด้วย พระองค์จะต้องอยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง “ข้างนอกนั้น” และ

ต่อมาก็เป็นอันว่าเราจำเป็นต้องเชื่อว่าพระองค์ทรงสถิตอยู่ที่นั่นจริงๆ แต่ตามความจริงก็ปรากฏว่าเราจะสามารถรู้ว่าพระเจ้าอยู่ที่ไหนหรือไม่ก็ตาม ผู้ที่เชื่อพระเจ้าและผู้ที่ไม่เชื่อ ก็มีความสุข ความดีและความรักความเมตตาได้เช่นเดียวกัน

แต่พุทธศาสนาย้ำในเรื่องประสบการณ์ของแต่ละบุคคลว่าความจริง และความสำคัญกว่าอย่างอื่น ดังนั้น พระพุทธศาสนามีลักษณะเป็นระบบแห่งจิตวิทยา มาแต่เดิม แต่เป็นระบบการศึกษาสภาพจิตโดยเน้นหนักในการปฏิบัติทดลองด้วยตนเองเป็นหลักใหญ่ และที่สำคัญที่สุด วิธีการของพระพุทธศาสนาเป็นหลักปฏิบัติที่มีระเบียบแบบแผน, มีศิลปะเป็นวิถีทางแห่งการครองชีพ ซึ่งมุ่งหวังให้บุคคลผู้ปฏิบัติมีความผาสุกและมีอารมณ์นิสัยคุ้มครองตนได้ ในแง่นี้ไม่มีสถาบันใดสามารถทำได้สำเร็จเท่าพุทธศาสนาเลย สมรรถภาพของพุทธศาสนาเช่นนี้เป็นสิ่งที่พึงประสงค์อย่างยิ่ง และเป็นสิ่งที่จะอำนวยประโยชน์สุขให้แก่โลกอย่างมหาศาล

(จบบริบูรณ์)

1 Ibid., I 11 58 - 77 (No.26) ที่ฉนิทาย

ลูก นาคงใจ

ตอนที่ (4)
(ต่อจากฉบับที่ 36)

ฟายศรีเทวีและวาริยาไม่ได้ติดต่อกันเลยเป็นเวลาหลายปี ครั้งหนึ่งมีงานบวชนาค ในงานนี้เจ้าภาพได้เชิญครูนิกรและศรีเทวีไปร่วมงานด้วย ครูนิกรและศรีเทวีไปร่วมงานในช่วงกลางคืน ผู้ที่จะบวชนั้นคือเป็นเพื่อนรุ่นพี่ของปารวี ชื่อสญชยา หลังจากเรียนจบก็ได้เข้าทำงานที่องค์การโทรศัพท์แห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ เขาได้ลาบวชเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนาเป็นเวลาสามเดือน เขารู้จักนักศึกษารุ่นน้องหลายคนทั้งผู้หญิงและผู้ชายขณะที่

เขาเรียนอยู่ที่มหาวิทยาลัย เขาจึงบอกรุ่นน้องให้ไปในงานบวชเขาด้วย ในคืนทำขวัญนาคปารวีและเพื่อนในชั้นระดับเดียวกัน ได้ไปร่วมงานกันพร้อม พวกสาว ๆ หนุ่มๆกลุ่มนี้เมื่อไปในงาน ก็ได้ช่วยกันจัดห่อพุ่มของขวัญเพื่อถวายพระสงฆ์ในพิธีบวชนาคในวันรุ่งขึ้น งานนี้ได้จัดขึ้นที่วัด มีมโหรีสหเช่นดนตรี ลีเกและภาพยนตร์ เจ้าภาพได้เชิญแขกจำนวนมากมาร่วมงานบวชนาคครั้งนี้ ในงานนี้มีการทำขวัญนาคเมื่อถึงพิธีทำขวัญนาค เจ้าภาพ ญาติ ๆ และ

เพื่อนเจ้านาคมานั่งฟังหมอลำทำขวัญนาค ศรีเทวีและนิกรก็นั่งอยู่ในพิธีนั้นด้วย ครูนิกรเมื่อนั่งฟังหมอลำทำขวัญนาคสักครู่หนึ่ง จะเข้าห้องน้ำจึงชวนศรีเทวีไปด้วย ขณะที่ออกมาจากห้องน้ำยื่นรอกภรรยาคือศรีเทวีอยู่นั้น ครูนิกรสังเกตเห็นเด็กสาวหน้าตาสวยคนหนึ่ง เธอยืนรอกเพื่อนหญิงซึ่งอยู่ในห้องน้ำ เธอยิ้มให้นิกร ๆ จึงถามชื่อพร้อมด้วยที่อยู่ของเธอ และครูนิกรได้ถามอาชีพพ่อแม่เธอด้วย ปารวีได้บอกชื่อพ่อแม่พร้อมด้วยนามสกุล เมื่อ

นิกรรู้นามสกุลพ่อแม่ของเธอแล้ว จึงรู้ว่าเป็นลูกสาวของวารียาเพื่อนเก่าของศรีเทวี แต่นิกรไม่ได้บอกเธอว่าเขารู้จักแม่ของเธอ เมื่อกลับไปนั่งในพิธีทำขวัญนาโคได้บอกให้ศรีเทวีทราบ ศรีเทวีมองดูปารวีแล้วเธอรู้สึกชอบเด็กคนนี้นักเพราะเธอสวยมาก ๆ เมื่อกลับไปบ้านศรีเทวีนำกระดาษมาแผ่นหนึ่งเพื่อเขียนหนังสือเพื่อสนทนากับนิกรให้เข้าใจชัดเจนชัดๆ ว่าเธอต้องการให้ลูกของเธอคือชลิตแต่งงานกับปารวี หากเธอยังไม่มีใครเป็นเจ้าของใจ ครูนิกรเห็นด้วยในเรื่องนี้ อยู่มาประมาณ 10 วัน นิกรได้ถามลูกชายของเขาคือชลิตว่าเขา(ชลิต)มีหญิงใดเป็นที่หมายปองหรือเปล่า ชลิตบอกว่า เขาไม่มีหญิงใดที่รักใคร่ในฐานะเป็นแฟนกันมาก่อน นิกรต้องถามลูกชายของเขาในเรื่องนี้เพราะไม่ชอบการแต่งงานแบบคลุมถุงชนทั้งนิกรและศรีเทวีเสนอให้ชลิตแต่งงานกับปารวี

เนื่องจากชลิตไม่เคยเห็นปารวีมาก่อน จึงบอกพ่อแม่ว่า จะขอลองดูนิสัยใจคอเธอก่อนสักระยะหนึ่ง ฉะนั้นวันหนึ่งชลิตจึงวางแผนไปสมัครงานที่โรงแรมซึ่งพ่อแม่ของปารวีเป็นเจ้าของในตำแหน่งยามทำงานในเวลากลางคืน

(กลางวันชลิตต้องไปทำงานตามปกติ แต่เขาไม่บอกว่าเขาทำงานอะไร) ชลิตคิดอยู่เหมือนกันว่าการที่ทำอย่างนี้เป็นการทำงานอดสู เพราะอะไรก็ตามที่พูดให้เคลื่อนจากความเป็นจริงก็อยู่ในฐานพูดเท็จ แต่เขาคิดไว้ในใจว่าสิ่งที่เขาพูดหรือกระทำในครั้งนี้จะไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนหรือเกิดความเสียหายใด ๆ อันที่จริงตำแหน่งยามก็ไม่ว่าง ชลิตบอกผู้จัดการซึ่งเป็นคุณแม่ของปารวีว่าเขาจะขอทำงานสักหนึ่งเดือน ส่วนเงินค่าจ้างแล้วแต่ผู้จัดการจะพิจารณา เมื่อผู้จัดการถามว่าอยู่ที่ไหนเขาบอกว่าพักอยู่ที่วัดแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ ผู้จัดการเห็นว่าเขาเป็นคนซื่อ ๆ จึงไม่ได้ถามหาหลักฐานประวัติอะไรเลย อีกอย่างหนึ่งแค่หนึ่งเดือนคงไม่มีปัญหาอะไร ชลิตบอกผู้จัดการว่าเขาชื่อนายบุญทิงในที่สุดวารียาเห็นใจคนตกงานคิดว่าจะสักพักหนึ่งเขาคงไปทำงานที่อื่นและงานที่ให้เขาทำเป็นงานเสริมเท่านั้น จึงให้นายบุญทิง(คือชลิต)เป็นยามเฝ้าห้องและเป็นพนักงานช่วยเช็ดตู้โต๊ะในห้องนั้นด้วยในบางครั้ง นายบุญทิงทำงานเฝ้าห้องเช็ดตู้โต๊ะเก้าอี้เมื่อเขาทำงานได้ห้าวัน วารียาเห็นว่านายบุญทิงเป็นคนละเอียดชอบความสะอาด จึงให้เขาไป

ทำงานที่บ้านของเธอเอง มีงานรดต้นไม้ ตกแต่งต้นไม้ ตกแต่งหญ้าบริเวณบ้าน ทำงานได้สองสามวัน ชมาชิกในครอบครัวนี้โดยเฉพาะย่าของปารวีดูเหมือนว่าจะชอบนิสัยนายบุญทิงเป็นพิเศษ ท่าน(ย่า)ชอบเรียกนายบุญทิงว่าพ่อหนุ่ม ย่าของปารวีคิดอยู่ในใจว่าหนุ่มคนนี้เป็นรูปหล่อเสียตายที่เขาไม่มีความรู้ ถ้ามีความรู้จะรับให้เป็นหลานเขยเสียเลย ย่าพูดกับปู่ของปารวีเรื่องนายบุญทิงบ่อยๆ เป็นเชิงพูดเล่นเมื่อย่าและปู่อยู่กันเพียงสองคน นายบุญทิงได้ทำงานที่บ้านของวารียาและกลางคืนก็พักอยู่ที่บ้านนั้น เขาจึงเป็นเหมือนสมาชิกคนหนึ่งในครอบครัวนี้นี้อาจเป็นเพราะว่านายบุญทิงเป็นคนสะอาดรูปหล่อขยันทำงาน อยู่ที่นี่ได้สองวัน ปารวีเริ่มคุ้นเคยสนิทกับนายบุญทิงจึงถามเขาว่าขับรถมอเตอร์ไซด์ได้ไหม นายบุญทิงตอบเธอว่าพอขับได้โดยเฉพาะในบริเวณกรุงเทพฯ ฯ ปารวีจึงขอเงินแม่ของเธอเพื่อซื้อรถมอเตอร์ไซด์ให้นายบุญทิงขับ ตอนแรกให้เขาขับไปซื้อของในตลาด อยู่มาก็ให้นายบุญทิงขับไปส่งเธอที่มหาวิทยาลัย หลังจากส่งเธอที่มหาวิทยาลัยแล้วบุญทิงก็ไปทำงานเข้าเวรยามในที่อีกแห่งหนึ่ง (อันที่จริงเขาไปทำงาน

ปกติของเขานั่นเอง แต่บอกว่าไปทำงานเป็นยามในที่แห่งหนึ่งในตอนกลางวัน) อันที่จริงปาร์วีเธอมีรถยนต์ซึ่งผลิตในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันคันหนึ่ง เธอขับไปมหาวิทยาลัยทุกวัน แต่ตอนนี้ชอบให้นายบุญทิงไปรับส่งเธอที่มหาวิทยาลัย อาจเป็นเพราะเธอเมื่อขับรถยนต์ เธออาจชอบแฟชั่นช้อนท้ายมอเตอร์ไซด์ แม่พ่อของเธอทำเป็นเฉย ๆ ไม่ได้ตำหนิเธอในเรื่องนี้ เพราะเห็นว่าเมื่อเลิกเรียนแล้ว ลูกสาวกลับบ้านเป็นเวลา และเห็นว่านายบุญทิงไม่สูบบุหรี่ไม่ดื่มสุรา แถมยังเป็นคนชื้อ ๆ หลังจากเลิกงานแล้วชลิตจะขี่มอเตอร์ไซด์ไปรับลูกสาวของนายคือปาร์วีที่มหาวิทยาลัยทันที บางวันเขามาถึงมหาวิทยาลัยก่อนเลิกเรียน ต้องรอเธออยู่ในบริเวณนั้น นายบุญทิงรู้จักพวกแม่ค้าที่ขายของในบริเวณมหาวิทยาลัยและนักศึกษาหลายคน โดยเฉพาะเพื่อนของปาร์วี พวกแม่ค้าและนักศึกษาเหล่านั้นรู้จักเขาในนามนายบุญทิงคนขับรถรับส่งปาร์วีเท่านั้น บางวันนายบุญทิงต้องรอปาร์วีเป็นชั่วโมง จึงหาโอกาสไปพูดคุยกับพวกนิสิต พวกนิสิตเหล่านั้นก็ชอบพูดคุยกับนายบุญทิง เพราะเขาชอบพูดสนุก บางครั้งก็พูด

เคาะ(พูดเข้าแหย)ผู้หญิงบางตามประสาคนหนุ่ม วันหนึ่งบุญทิงเข้าไปทักนิสิตหญิงฝรั่งคนหนึ่งเธอมีชื่อไทยว่าเรณู เธอมาเรียนภาษาไทยที่คณะภาษา ชลิตพูดคุยกับเธอโดยใช้ภาษาอังกฤษ เขาพูดภาษาอังกฤษได้คล่องแคล่วมากจนทำให้นิสิตคนนั้นสงสัยในตัวของบุญทิง เธอถามบุญทิงว่าทำงานอะไร บุญทิงบอกเธอว่าทำงานรับส่งลูกเจ้านายของเขาเอง

ชลิตทำหน้าที่เป็นคนรับส่งปาร์วีประมาณยี่สิบวันจนสนิทรู้นิสัยปาร์วีได้ดี ปาร์วีเป็นคนค่อนข้างมัธยัสถ์ บางครั้งไปทานอาหารเธอมักเป็นสิ่งที่ป็นข้าวอยู่เรื่อยคือเวลาจ่ายเงินค่าอาหารมักจ่ายชำมองหน้าบุญทิงอยู่เรื่อย บุญทิงรำคาญต้องเป็นสิ่งที่ป็นเร็วคือรีบจ่ายเสียเอง ทั้ง ๆ ที่เขาแสดงตัวเป็นคนรับใช้ อันที่จริงนายหน้าจะเป็นคนบริการที่ดี บางครั้งเวลาเติมน้ำมันรถมอเตอร์ไซด์ปาร์วีมักถามว่าเติมน้ำมันกี่ลิตร ลี ลิตรพอไหม ทั้งๆที่เติมได้มากกว่านี้ เมื่อจะจ่ายเงินค่าเติมน้ำมัน เธอมักทำเป็นไม่มีเงินปลิกบ้าง นำเงินมาไม่พอบ้าง บุญทิงมักควักเงินจ่ายเอง อันที่จริงบุญทิงมีเงินแต่ทำเป็นไม่มี หากจ่ายให้พุ่มเพื่อยปาร์วีอาจสงสัยในตัวเขา

อาจสงสัยว่าได้เงินมาจากไหนเงินที่พ่อแม่เธอให้สัปดาห์ละไม่เกิน 2,000 บาท จึงต้องทำเป็นจน หลังจากนั้นไม่นานปาร์วีสอบไล่เสร็จผลการสอบเธอผ่านทุกวิชาจากนั้นมาไม่นานมีอาเซียคนหนึ่งเป็นลูกเจ้าของร้านทองแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ ครอบครัวนี้ยังเป็นเจ้าของเรือเดินทะเลอีกสิบลำ อาเซียคนนี้จบปริญญาตรีจากต่างประเทศ อายุ 48 ปี วันหนึ่งเขาได้เห็นปาร์วีที่ร้านอาหารมีชื่อแห่งหนึ่ง ได้เข้ามาทักทายตีสนิท ตอนแรก ๆ ปาร์วีไม่ค่อยสนใจเขา แต่ทนการตื้อของอาเซียไม่ไหว จึงพูดด้วยเพราะสงสารอาเซียซึ่งเป็นผู้ใหญ่แล้ว อีกอย่างหนึ่งปาร์วียังเป็นโสดไม่มีพันธะในเรื่องความรักมาก่อน หลังจากนั้นได้ติดต่อพูดคุยกันทางโทรศัพท์หลายครั้ง อาเซียได้พยายามติดต่อจนรู้ว่าปาร์วีเป็นลูกสาวเจ้าของโรงแรมแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ จึงได้ส่งเพื่อนของเขาเองไปติดต่อทาบตามขอแต่งงานกับปาร์วี อันที่จริงอาเซียได้แต่งงานแล้วเมื่อสองปีที่ผ่านมมา แต่ไม่อิ่มในตัณหาเหมือนไฟไม่อิ่มด้วยเชื้อ เมื่อจะหาหญิงคนใหม่ก็กปิดว่ายังไม่มีเมีย ยังไม่มีแฟนมาก่อน บางครั้งเมื่อปาร์วีไปที่มหาวิทยาลัยเพื่ออ่าน

หนังสือเพิ่มเติมเข้าไปจากบ้านจะให้ บุญทิงไปส่ง แต่ขากลับอาเชี้ยมัก ขับรถมาไปส่งเอง บุญทิงต้อง จำยอมต้องขับรถมอเตอร์ไซด์กลับไปบ้านปารวีเองเพียงคนเดียว ทุก วันอาทิตย์อาเชี้ยจะนัดปารวีไปทาน อาหารที่ภัตตาคารหรูหรา แต่ปารวี ไม่กล้าไปเพียงคนเดียวเธอต้องชวน นายบุญทิงไปด้วยทุกครั้ง ปารวีคิด อยู่เสมอว่าหากจะไปไหนกับผู้ชาย ต้องชวนคนอื่นไปเป็นเพื่อนทุกครั้ง หากมีความสงสัยโดยเฉพาะเรื่อง ผู้สาวเกิดขึ้นจะได้อ้างผู้นั้นเป็น พยานได้บ้าง ในครั้งนี้ปารวีได้ชวน นายบุญทิงไปด้วย อาเชี้ยคงรำคาญ นายบุญทิงมาก ๆ เพราะเมื่อนัด ปารวีไปทานข้าวที่ไร นายบุญทิงก็ จะเป็นเงาตามตัวปารวีอยู่เสมอ บาง

ครั้งอาเชี้ยคิดจะจ้างคนให้ข่านาย บุญทิงเพราะเขาหึงนายบุญทิงมาก ๆ ทั้งที่นายบุญทิงเป็นเพียงคนใช้ แต่ อาเชี้ยคิดอีกฉฉในความรูปหล่อของ นายบุญทิงนั่นเอง หลังจากนั้น ทำวันอาทิตย์ได้ส่งคนมาสู่ขอปารวี เพื่อเป็นภรรยา เขาพยายามปกปิด เรื่องที่เขามีการอยู่แล้ว คนที่เป็น เจ้าการที่ไปสู่ขอก็คือเพื่อนของ อาเชี้ยนั่นเอง เขาคนนี้เป็นเจ้าของ รถสิบล้อหลายสิบลคันและเขาค่อนข้างเป็นนักเลงโต ฝ่ายแม่ของปารวี เห็นว่าอาเชี้ยเป็นลูกเจ้าของร้านทอง มีกิจการเดินเรือทะเล คงจะมีฐานะ ความร่ำรวยเสมอกับครอบครัวเธอ ลูกสาวคงจะสบายเมื่อแต่งงานกับ อาเชี้ยคนนี้ จึงบอกรับการขอ แต่งงานกับลูกสาวของตน ส่วนปารวี

ก็ยินดีจะแต่งงานกับเขายคนนี้เพราะ เขาชอบเอาใจและรวยอีกด้วย อีก อย่างหนึ่งตอนนี้เธอเรียนจบแล้วถึง เวลาสละโสดเสียที่จะได้มีลูกแต่ เนิ่นๆ อยู่เป็นโสดทำไปไหน ทั้งสอง ฝ่ายได้นัดวันหมั้น ส่วนชลิตก็มี ความรักปารวีมากๆ มีใจเสนหาใน ปารวีมาก ตั้งแต่ชลิตมาทำงานที่ บ้านแห่งนี้ เมื่อปารวีไปที่ไหน ๆ ก็ จะไปกับเธอทุกครั้งเป็นเงาตามตัว ไปทุกแห่ง ชลิตคิดอยู่เหมือนกันว่า ฐานะอย่างเรา(ขณะที่แสดงตัวเอง เป็นนายบุญทิงคนรับใช้อยู่นี้)ไป กับเธอไม่ได้ เขาคิดว่าเมื่อปารวีรับ หมั้นอาเชี้ยวันไหน เขาจะเปิดเผย อาชีพที่แท้จริงของตัวเองเสียที ฉะนั้นชลิตจึงรอวันนั้นมาถึง

(อ่านต่อฉบับหน้า)

มงคล มาลี
คณะศึกษาศาสตร์ มมร

บิณฑบาต เป็นคำเฉพาะที่ใช้กับภิกษุในพระพุทธศาสนามานาน เชื่อว่า คำนี้คงใช้สำหรับนักบวชในอินเดียก่อนจะมีพระภิกษุก็ได้ ถือว่า สัมมาชีพอย่างหนึ่งของนักบวชผู้แสวงหาโมกชธรรม ที่ต้องการตัดความกังวลในเรื่องอาชีพน้อยลง เหลือเพียงกิจวัตรที่สำคัญเพียงภาวนาเพื่อความหลุดพ้น อาจภาวนาเพื่อเข้าถึงพระเจ้าหรือสิ่งสูงสุด

การขออาหารของนักบวชมีมานานจริงๆ อย่างน้อยตอนที่พระพุทธเจ้าเสด็จนิวัตน์กรุง กบิลพัสดุ์ครั้งแรก ได้ทรงเสด็จบิณฑบาต เมื่อพระเจ้าสุทโธทนะได้เสด็จออกมามห้ามโดยทูลว่า ทำให้เกิดความอับอายแก่ราชสกุลวงศ์ พระพุทธเจ้าตรัสบอกว่า นี่เป็นอริยประเพณีหรือพุทธประเพณี จึงได้มีมติว่า พระพุทธเจ้าองค์ก่อน ๆ ก็ทรงบิณฑบาตมาแล้ว

โดยรูปศัพท์ บิณฑบาต มาจากคำสมาส คือ บิณฑุ ก้อนข้าว และ ปาโต ตกลง

ปตฺ ชาติ แผลว่า ไป ตก ล้ม หล่น รูปกริยาแท้หรืออาชยตเป็น ปตติ ฯลฯ หากใช้ในรูปกริยาภิตกฺ ลง ต บัจจย เป็น ปาโต แต่นำไปใช้เป็นนามศัพท์ (มีน้อย) จึงได้ความว่า การ

ตกลงแห่งก้อนข้าว (ในบาตร) พอจะนึกภาพได้ว่า การให้ข้าวแก่นักบวชที่ถือภาชนะมาขอ คนที่ถวายคงขยำเป็นก้อนแล้ววางลงไป อย่างเราเห็นพี่น้องทางภาคอีสานจับก้อนข้าวเหนียววางลงในบาตรจะชัดเจน คนอินเดียถวายเป็นไมใช่ข้าวเหนียว แต่สมัยก่อนใช้มือจับอาหารเป็นปกติ แม้ก้อนข้าวเจ้าก็น่าจะจับขยำเป็นก้อนแล้ววางลง เมื่อเขียนในภาษาไทยจะใช้ว่า บิณฑบาต อย่าให้หลงเป็น บิณฑบาตร (มักพบบ่อย) ถ้าบาตรคือภาชนะต่ำ ๆ รับอาหารของพระคือ บาตร แฉ่นอน เพราะมาจากคำว่า ปตฺโต ต ๒ ตัวลดรูปเป็น ร เลียนสั้นสกฤต เหมือนคำว่า มิตร ส่วน บิณฑุปาโต ต ตัวเดียว ไม่สามารถลดได้อีก

ในวิสุทธิมรรคภาค ๑ อธิบาย

คำนี้ไว้ว่า

ภิกฺ ขา สงฺ ขา ตานํ ปน อามิสฺปิณฑานํ ปาโตติ ปิณฑุปาโตฯ ปเรติ ทินฺนํ ปิณฑานํ ปาโตติ ปิณฑุปาโตฯ ปเรติ ทินฺนํ ปิณฑานํ ปตฺเต นิปตฺนุนฺติ วุตฺตํ โหติฯ (วิสุทธิ. ๑/๗๔)

อนึ่ง การตกไปแห่งก้อนข้าวคือ อามิส ที่ทราบกันว่า ภิกขา ชื่อว่า บิณฑบาต การตกไปแห่งก้อนข้าวที่คนอื่นถวาย ชื่อว่า บิณฑบาต อธิบายว่าการตกไปแห่งก้อนข้าวที่คนอื่นถวาย

วรรคสุดท้ายนี้ ท่านต้องการพูดย้ำถึงคำว่า ปาโต ว่า มีค่าเท่ากับ นิปตฺน = การตก

ในอรรถกถาธรรมบท มีเรื่องพระบิณฑบาตแล้วเข้าถึงสกุลจนเกิดเรื่องใหญ่โต คือ เรื่อง พระติสสเถระผู้

เข้าถึงสกุลช่างแก้วมณี พุดภาษา ปัจจุบันว่า พระติสสเถระมีครอบครัวช่างแก้วเป็นโยมอุปัฏฐาก เป็นเรื่องเก่าแก่มาก เพื่อให้ได้รสของเนื้อความและภาษา ขอท่านได้อ่านจากต้นฉบับแปลดังนี้

ได้ยินว่า พระเถระนั้นฉัน (ภัต) อยู่ในสกุลของนายมณีการผู้หนึ่ง ลึน ๑๒ ปี ภรรยาและสามีในสกุลนั้น ตั้งอยู่ในฐานะเพียงมารดาและบิดา ปฏิบัติพระเถระ

อยู่มาวันหนึ่ง นายมณีการ กำลังนั่งหันเนื้อช่างหน้าพระเถระ ในขณะนั้น พระเจ้า ปเสนทิโกศล ทรงส่งแก้วมณีดวงหนึ่งไปด้วยรับสั่งว่า “นายช่างจงขัดและเจียรระไนแก้วมณีนี้แล้วส่งมา” นายมณีการรับแก้วนั้นด้วยมือทั้งป้อนโลหิต วางไว้บนเตียงแล้วก็เข้าไปช่างในเพื่อล้างมือ

กัในเรือนนั้น นกกระเรียนที่ เขาเลี้ยงไว้มีอยู่ นกนั้นกลืนกินแก้วนั้น ด้วยสำคัญว่าเนื้อเพราะกลืนโลหิต เมื่อพระเถระกำลังเห็นอยู่ที่ยาว นายมณีการมาแล้ว เมื่อไม่เห็นแก้วมณีจึงถามภริยา ธิดาและบุตรโดยลำดับว่า “พวกเจ้าเอาแก้วมณีไปหรือ?” เมื่อชนเหล่านั้นกล่าวว่า “มิได้เอาไป” จึงคิดว่า “พระเถระจักเอาไป” จึงปรึกษากับภริยาว่า “แก้วมณี พระเถระจักเอาไป” ภริยาบอกว่า “แนะนำ นายอย่ากล่าวอย่างนั้น, ดิฉันไม่เคยเห็นโทษอะไร ๆ ของพระเถระเลยตลอดกาลประมาณเท่านี้ ท่านยอมไม่ถือเอาแก้วมณีแน่นอน” นายมณีการถามพระเถระว่า

“ท่านขอรับ ท่านเอาแก้วมณีในที่นี้ไปหรือ?”

พระเถระ “เราไม่ได้ถือเอาดอก อุบาสก”

นายมณีการ “ท่านขอรับ ในที่นี้ไม่มีคนอื่น ท่านต้องเอาไปเป็นแน่ ขอท่านจงให้แก้วมณีแก่ผมเถิด.

เมื่อพระเถระนั้นไม่รับ เขา จึงพูดกับภริยาว่า “พระเถระเอาแก้วมณีไปแน่ เราจักบีบคั้นถามท่าน”

ภริยาตอบว่า “แนะนำ นายอย่าให้พวกเราเจ็บหายเลย พวกเราเข้าถึงความเป็นทาสเสียยังประเสริฐกว่า ก็การว่ากล่าวพระเถระผู้เห็นปานนี้ไม่ประเสริฐเลย”

นายช่างแก้วมณีกล่าวว่า “พวกเราทั้งหมดด้วยกัน เข้าถึงความ เป็นทาสยังไม่เท่าค่าแก้วมณี” ดังนี้แล้ว จึงถือเอาเชือก พันคิระพระเถระชั้น ด้วยท่อนไม้ โลหิตไหลออกจากคิระหูละจุมุกของพระเถระ หน่วยตาทั้ง ๒ ได้ถึงอาการทะเล้นออก, ท่านเจ็บปวดมาก ก็ล้มลง ณ ภาคพื้น นกกระเรียน มาด้วยกลืนโลหิต ต้มกินโลหิต

ขณะนั้น นายมณีการจึงเตะมันด้วยเท้าแล้วเขี่ยไปพลางกล่าวว่า “มึงจะทำอะไรหรือ?” ด้วยกำลังความโกรธที่เกิดขึ้นในพระเถระ นกกระเรียนนั้นล้มกลิ้งตายด้วยการเตะที่เดียวเท่านั้น พระเถระเห็นนกนั้น จึงกล่าวว่า “อุบาสก ท่านจงผ่อนเชือกพันคิระของเราให้หย่อนก่อนแล้ว จงพิจารณา ดูนกกระเรียนนี้ว่า มันตายแล้วหรือยัง?” ลำดับนั้น นายช่างแก้วจึงกล่าวกะท่านว่า

“แม้ท่านก็จักตายเช่นนกนั้น”

๑ เวหนาปุตโต ถึงซึ่งเวหนา.

พระเถระตอบว่า “อุบาสก แก้วมณีนั้น อันนกกินกลืนกินแล้ว หากนกนั้นจักไม่ตายไซ้ เราแม้จะตาย ก็จักไม่บอกแก้วมณีแก่ท่าน”

เขาแหวะท้องนกนั้นพบแก้วมณีแล้ว กังนอยุ่มีใจสลด หมอบลงใกล้เท้าของพระเถระ กล่าวว่า “ขอพระผู้เป็นเจ้าจงอดโทษแก่ผม ผมไม่รู้อยู่ทำไปแล้ว”

พระเถระ “อุบาสก โทษของท่านไม่มี, ของเราก็ไม่มี, มีแต่โทษของวิญญูชนเท่านั้น เราอดโทษแก่ท่าน

นายมณีการ “ท่านขอรับ หากท่านอดโทษแก่ผมไซ้, ท่านจงนั่งรับภิกษาในเรือนของผมตามเดิมเถิด.

พระเถระกล่าวว่า “อุบาสก ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป เราจักไม่เข้าไปภายในชายคาเรือนของผู้อื่น เพราะฉะนั้นเป็นโทษแห่งการเข้าไปภายในเรือนโดยตรง ตั้งแต่นี้ไป เมื่อทำทั้งสองยังเดินไปได้ เราจักยืนที่ประตูเรือนเท่านั้นรับภิกษา” ดังนี้แล้ว สมทานธุดงค์ กล่าวคาถานี้ว่า

ปัจจุติ มุณีโน ภตฺติ
โถกั โถกั กุล กุล
ปิณฑิกาย จริสฺสามิ
อตฺติ ชงฺขพฺล มม.

“กัต์ในทุทุกุล ๆ ละชนิดหนอยอันเขาหุงไว้เพื่อมุณี เราจักเที่ยวไปด้วยปลีแข้ง, กำลังแข้งของเรายังมีอยู่”

ก็แล พระเถระ ครั้นกล่าวคาถานี้แล้ว ต่อกาลไม่นานนักก็

ปรีนิพพานด้วยพยายานนั้นนั่นเอง.

นกกะเรียนได้ถือปฏิสนธิในท้องแห่งภริยาของนายช่างแก้ว นายช่างแก้วทำกาละแล้ว ก็บังเกิดในนรก ภริยาของนายช่างแก้วทำกาละแล้ว เกิดในเทวโลก เพราะความเป็นผู้มีจิตอ่อนโยนในพระเถระ.

ภิกษุทั้งหลาย พูลถามอภิสัมปรายภพของชนเหล่านั้น กะพระศาสดา

พระศาสดาตรัสว่า “ภิกษุทั้งหลาย สัตว์บางจำพวกในโลกนี้ ย่อมเกิดในครุภพ บางจำพวกทำกรรมลามก ย่อมเกิดในนรก บางจำพวกทำกรรมดีแล้ว ย่อมเกิดในเทวโลก ส่วนผู้ไม่มีอาสวะ ย่อมปรีนิพพาน” ดังนี้แล้ว เมื่อจะทรงสืบอนุสนธิแสดงธรรม จึงตรัสพระคาถานี้ว่า “ชนทั้งหลายบางพวก ย่อมเข้าถึงครุภพ, ผู้มีกรรมลามก ย่อมเข้าถึงนรก, ผู้มีกรรมเป็นเหตุแห่งสุคติ ย่อมไปสวรรค์, ผู้ไม่มีอาสวะ ย่อมปรีนิพพาน”

ในบทเหล่านั้น ครุภพมีนุชย์ เทียว พระศาสดาทรงประสงค์เอาในบทว่า คพภ นี้ คำที่เหลือในคาถานี้มีเนื้อความตื้นทั้งนั้น ฉะนั้นแล.

ในกาลจบเทศนา ชนเป็นอันมาก บรรลุอุริยผลทั้งหลายมีโสดาปัตติผลเป็นต้น ดังนี้แล

ถ้าพูดในแง่วรรณคดี เรื่องนี้ถือได้ว่าสวยงามซาบซึ้งในฐานะที่อ่านแล้วประทับใจ แต่ถ้าคิดในแง่ความเป็นจริง เป็นเรื่องที่นำสังเวชใจอยู่มาก ช่างแก้วที่ทำความผิดเพราะหุนหันพลันแล่นและโทสะบวบกักกับแล้ว

โทษ (แก้วมณีหาย) การรักษาศีลยิ่งชีวิตของพระเถระ ความเป็นพระแท้ไม่ถือโทษเมื่อเขากราบขอขมา ท่านไม่ถือโดยแค้นอนแล้ว เพราะเป็นพระอรหันต์ ที่สำคัญท่านบอกว่าที่เกิดโทษเช่นนี้ขึ้นมาเพราะการเข้าไปนั่งในบ้านหรือชายคาและได้สมทานธุดงค์ว่าต่อไปจะยินรับบิณฑบาตเฉพาะที่ประตูลือเร้นเท่านั้น

มีข้อคิดสอนใจพระทุกตอนว่า ชาวบ้านนั้นมีเรื่องมากวนมาก ถ้าพระไปเกี่ยวข้องใกล้ชิดจะได้รับผลกระทบจากความวุ่นวายนั้นเอง ในสิกขาบทปาฏิโมกข์ปรับอบัติพระที่เข้าไปในรั้วในวัง เช่น ล้วงล้ำเข้าไปในขณะที่พระราชาประทับอยู่กับพระมเหสีเป็นต้น เพื่อป้องกันเหตุเช่นนี้ คือ ไม่ต้องการให้พระถูกลูกหลง เวลาเขามีเรื่องกัน หรือพระบัญญัติไม่ให้พระไปดูกองทหารกำลังยกทัพไปรบ ท้ามไปอยู่ในค่ายทหาร เป็นต้น

แต่ปัจจุบันพระเราประพฤติดตรงกันข้าม การเข้าใกล้ชิดราชสกุลหรือสกุลมหาศาลกลับเป็นที่น่าภูมิใจและหลายองค์ต่างชวนชวย เคยได้ยินหลายปีแล้ว มีพระระดับเกจิอาจารย์พูดถึงว่า เมื่อวานไม่ว่างต้องไปอยู่ที่สวนจิตรรา ทั้งวัน...และขอบพูดกันว่า พระองค์นี้ เจ้าคุณนั่น... เป็นพระของเจ้านาย...ชวนให้สงสัยว่า พระทุกองค์ไม่ได้เป็นพระของพระพุทธเจ้าดอกหรือ ความเป็นพระมีอะไรที่น่าภูมิใจยิ่งกว่า เป็นพุทธบุตร อีกล่า การเป็นพุทธบุตรหรือธรรมทายาท มีหลักเกณฑ์

อย่างไร พระต้องรู้

ศัพท์ขอบิณฑบาต ได้นำมาใช้ นอกจากขอก้อนข้าวในปัจจุบัน มีความหมายกว้างขวางขึ้น เช่น ขอบิณฑบาตเงินมาสร้างโบสถ์ การขอที่เลยจากพุทธาอนุญาต จึงมีปัญหามาจนถึงขั้นมหาเถรสมาคมออกกฎเรื่อง การเรียไรที่ไม่เหมาะสม

ในประวัติศาสตร์ชาติไทย มีเรื่องลักษณะขอบิณฑบาตใหญ่อยู่ครั้งหนึ่งใน พ.ศ. ๒๑๓๕ เมื่อครั้งสมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้าทรงมีชัยแก่ข้าศึกคือพระมหาอุปราชาและกองทัพที่ยกมา ทำไม่ถือว่าเป็นการบิณฑบาตครั้งยิ่งใหญ่ให้ประวัติศาสตร์ตอนนี้โดยคัดมาจากกฤษฎาภินิหารอันบดบังมิได้ของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ดังนี้

ในที่นี้มีเรื่องที่ควรจะกล่าว สอดแทรกเอาไว้เพื่อฟื้นความจำของคนในปัจจุบันสักเรื่องหนึ่ง ถึงแม้ว่ากองทัพข้าศึกจะได้แตกฉานไปในครั้งนั้นแล้ว พระนเรศวรเป็นเจ้าก็ยังมีได้พอพระราชหฤทัยในพระเกียรติยศและความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ แต่ยังไม่พอพระราชหฤทัยที่กองทัพท้าวพระยาข้าราชการไม่ตามเสด็จไปให้ทันได้รับพร้อมกันและตีข้าศึกให้แตกฉานยับเยินไปยิ่งกว่านั้น เมื่อเสด็จกลับถึงพระนคร จึงให้พิจารณาปรึกษาโทษแม่ทัพนายกองบรรดาที่ไม่ทันเสด็จในครั้งนั้น ลูกขุนพิจารณาแล้วพิพากษาลงโทษตามบทอัยการศึกถึงประหารชีวิตมากมายหลายคน สมเด็จพระนเรศวรโปรดฯ ให้เอาไปจำคุกไว้ก่อน

พอพ้นวันโกนวันพระจะเฝ้าให้ประหารชีวิตตามคำพิพากษา แต่ก่อนที่จะถึงวันที่จะประหารชีวิต สมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้เข้าไปเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทขอขมาและอภัยโทษต่อพระเจ้าอยู่หัวและขอพระราชทานอภัยโทษแก่ข้าราชบริพารที่กระทำผิดไปแต่ก่อน

เทพเจ้ามาเฝ้าพร้อมอยู่ทั้งแม่เจ้ากวาดและพระยายาวสรีระวิมาดาเสนา มารดาของพระเจ้าอยู่หัว

พระมหากษัตริย์คลายพระโกรธแล้วจึงถวายพระพรว่า พระราชทานนี้ซึ่งมีโทษเหล่านี้ผิดกฎหมายอยู่แล้ว แต่ทว่าได้ทำราชการมาแต่ครั้งสมเด็จพระบรมราชาธิราชองค์ที่ ๔ และสมเด็จพระนเรศวรมหาราชองค์ปัจจุบัน

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

สมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยาศรีสุริยราชวรานุเคราะห์ไปกราบบังคมทูลเชิญสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเสด็จมาประทับที่เมืองพิษณุโลก

สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเสด็จมาประทับที่เมืองพิษณุโลก

สมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยาศรีสุริยราชวรานุเคราะห์ไปกราบบังคมทูลเชิญสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเสด็จมาประทับที่เมืองพิษณุโลก

สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเสด็จมาประทับที่เมืองพิษณุโลก

สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเสด็จมาประทับที่เมืองพิษณุโลก

ชีวิตคน หากจะเรียกว่า ขอบิณฑบาตชีวิตก็ได้ และสมเด็จพระนเรศวรทรงยกถวายทั้งที่เป็นเรื่องใหญ่ในภาวะสงคราม แสดงให้เห็นถึงปฏิปทาที่ประเสริฐทั้งของปฎิภาท (พระ) และทายก (โยม) คือพระก็รู้สิ่งที่ควรทำได้หรือไม่ได้ ไม่ใช่ทำเพื่อตัวเอง

เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ห่างจากครั้งแรก ๔๑๓ ปี ได้เกิดขอบิณฑบาตครั้งยิ่งใหญ่ขึ้นอีกในสยามประเทศ แต่ครั้งนี้ไม่ได้อยู่ในภาวะศึกสงคราม ไม่มีคนถูกประหารชีวิตที่ต้องขอบิณฑบาต กลับเป็นว่า พระราชาคณะชั้นธรรมขอต่อพระเจ้าแผ่นดินให้ถอดสมเด็จพระราชาคณะจากสมณศักดิ์และขอมิให้หนักการเมืองที่ตนไม่ชอบดำรงตำแหน่งใด ๆ ผลของการขอเป็นอย่างไร คงปรากฏแล้ว ผู้เขียนมิได้พูดเลื่อนลอย ขอคัดตอนสำเนาฎีกาอีกครั้ง

..อาตมภาพและคณะสงฆ์ตลอดจนพสกนิกรชาวไทยผู้มีพระรัตนตรัยเป็นสรณะที่พึ่ง มีความร่มเย็นเป็นสุขอยู่ภายใต้พระบรมโพธิสมภารของสมเด็จพระบรมพิตร พระราชสมภารเจ้า พระผู้ทรงเป็นองค์เอกอัครศาสนูปถัมภ์ ทรงเป็นพระเจ้าแผ่นดินของแผ่นดินไทยอันเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธศาสนา และทรงเป็นพระประมุขของปวงชนชาวไทย ได้ถูกละเมิดสิทธิอย่างร้ายแรง และบังเกิดภัยอันตรายอย่างใหญ่หลวงต่อสังฆมณฑล จากการกระทำของบุคคลทั้งสองซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น

เป็นเหตุให้เกิดความแตกแยกขึ้นในชาติไทย พระบวรพุทธศาสนาและพระธรรมวินัยอาจถึงกาลวิบัติได้

เพื่อระงับเหตุเภทภัยอันบังเกิดแก่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์อย่างต่อเนื่องในครั้งนี้อาตมภาพจึงขอพระราชทานพระบรมราชโองการถวายพระพรเพื่อขอพระราชทานบิณฑบาตเพื่อทรงพระกรุณา มีพระบรมราชโองการถอดสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ) ออกจากสมณศักดิ์ที่สมเด็จพระพุฒาจารย์ และทรงพระกรุณามีพระบรมราชวินิจฉัยไม่โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายวิษณุ เครืองาม ให้ดำรงตำแหน่งในการบริหารราชการแผ่นดิน อีกต่อไป. เป็นการขอที่ยิ่งใหญ่ ใหญ่เกินขนาดของบาตร ใหญ่เกินวาสนาของคนขอ จึงเป็นบทเรียนว่า พระที่ออกบิณฑบาตหรือขอบิณฑบาตนั้น ต้องพิจารณาถึงขนาดของบาตรให้ดี อีกของที่จะใส่ลงในบาตรมีความเหมาะสมใหญ่เกินไปหรือไม่ ต้องเอาปริมาณที่พระพุทธเจ้าตรัสบอกไว้จะดีที่สุด หากเอาปริมาณในใจของผู้ขอแล้วจะมีปัญหาทันที

สมัยหลวงพ่พระราชศีลาจาร เป็นเจ้าอาวาส วัดสังข์กระจายบวรวิหารมาหลายปี ผู้เขียนอยู่ในการปกครองของท่าน หลวงพ่ท่านเคยอบรมในเรื่องการบิณฑบาตแต่พอเหมาะอนึ่ง พระจริง ๆ อาจไม่ต้องการขอบิณฑบาตสิ่งใหญ่โตมากก็ได้ หากมีโยมหรือลูกศิษย์บริวารคอยยุให้ครูอาจารย์ขอในสิ่งที่ใหญ่เกินขนาด ให้

ทราบด้วยว่า ท่านกำลังทำบาปอย่างมหันต์ มีผลทุกข์โทษต่อทุกคน ถ้าผู้เขียนยังเป็นพระอยู่ก็อยากขอบิณฑบาตว่า อย่าทำอีกเลย ที่ทำมาหลายกรรมนี้เสื่อมเสียมากแล้ว

ขอจบด้วยคำอนุศาสน์ในอุปสมบทวิธี่

ปัญฑิยาโลภโกษณั นิสฺสยาปพฺพชฺชา. บรรพชาอาศัยโกษณะ คือ คำขำอันหาได้ด้วยกำลังปลื้แข่ง

ตตถ เต ยาสิวั อุตฺสาโทกรรมิโย. เธอพึงทำอุตสาหะ ในสิ่งนั้นตลอดชีวิต

อติเรกลาโภ. ลามเหลือเพื่อสงฆมตตํ อุตฺเทศมตตํ นิมนฺตน. ภัตถวាយสงฆ์ ภัตเฉพาะสงฆ์ การนิมนต์

สลากมตตํ ปกฺขิโก อโปสถิกํ ปาฏิปทิกํ. ภัตถวายตามสลากภัตถวายในปักษ์

ภัตถวายในวันอุโปสถ ภัตถวายในวันปาฏิภพ.

หากพระตระหนักถึงคำบอกอนุศาสน์อันเป็นต้นเดิมนี้บางที่อาจไม่คิดขออะไรเกินขนาดของบาตรอย่างแน่นอน

อาจารย์วารวดี เทียม มูลสุวรรณ*
อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารทั่วไป
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การบริหารทรัพยากรมนุษย์ ในยุคโลกไร้พรมแดน

(Human Resource Management in the Globalization)

ความนำ

ทรัพยากรมนุษย์เป็นผู้สร้างสรรพสิ่งต่าง ๆ จนกลายเป็นผลผลิตหรือการบริการก็แล้วแต่ประเภทขององค์กร ซึ่งนำไปสู่ความสำเร็จ และการสร้างภาพลักษณ์ (image) ที่ดีต่อองค์กร และถ้าเป็นองค์กรธุรกิจที่ทำการค้า ย่อมนำมาซึ่งผลกำไรในที่สุด โดยทั่วไปมนุษย์แต่ละคนมีลักษณะหลากหลายแตกต่างกันในด้านความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ซึ่งเป็น

องค์ประกอบที่ทำหน้าที่ในการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย การดำเนินการให้มนุษย์สามารถสร้างสรรค์งานอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องอาศัยคุณภาพทางการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร ซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถทางด้านการบริหารของผู้บริหารตั้งแต่ระดับกลางจนถึงระดับสูง ที่จำเป็นจะต้องจัดสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรมนุษย์

อย่างชาญฉลาดให้แก่องค์กร

ความหมายใหม่

การบริหารทรัพยากรมนุษย์เดิมเรียกกันว่า การบริหารงานบุคคล (Personnel Management) แต่เนื่องจากแนวความคิดด้านการบริหารงานบุคคลได้มีการขยายและพัฒนาไปตามยุคสมัยที่เปลี่ยนไป จึงได้มีการใช้คำ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ อันแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของทรัพยากรมนุษย์ที่แฝงอยู่ในแต่ละ

* อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารทั่วไป คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บุคคล ซึ่งดูจะมีความหมายเหมาะสมที่สามารถสร้างความเข้าใจในการนำไปสู่ความเจริญเติบโตขององค์กรได้เป็นอย่างดี

นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1980 เป็นต้นมาก็เริ่มนำคำว่า การบริหารทรัพยากรมนุษย์ มาใช้แทนคำว่า การบริหารงานบุคคล หลักสูตรในสถาบันการศึกษาต่างๆ ก็ได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ชื่อวิชาการบริหารงานบุคคลเป็นการบริหารทรัพยากรมนุษย์

แนวคิดในการบริหาร

ทรัพยากรมนุษย์

มนุษย์เป็นสินทรัพย์ที่มีค่ายิ่งขององค์กรที่สามารถสร้างคุณประโยชน์ให้แก่องค์กรได้อย่างมหาศาล ในอดีตมุมมองที่ผู้บริหารมองมนุษย์ที่ปฏิบัติงานในองค์กร เป็นเพียงสิ่งของวัสดุหรือเครื่องจักรที่ช่วยให้งานในองค์กรสำเร็จลุล่วงเท่านั้น แต่ในปัจจุบันมุมมองมนุษย์ในองค์กรมองว่ามนุษย์เป็นสิ่งมีค่าที่องค์กรต้องธำรงรักษาไว้ให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี โดยผู้บริหารยุคใหม่เชื่อว่าบุคคลในองค์กรล้วนมีความรู้ ความสามารถ และศักยภาพที่องค์กรจะต้องค้นหาเพื่อนำมาสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่องค์กร อีกทั้งยังยอมรับว่าการ

ทำงานในองค์กร จะเกิดประสิทธิภาพสูงสุดก็ต่อเมื่อผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจในการทำงาน มีความสุขเมื่ออยู่ในองค์กร สถานที่ทำงาน และได้รับการยอมรับจากผู้บริหารและเพื่อนสมาชิกในองค์กร

ดังนั้น การบริหารทรัพยากรมนุษย์ จึงหมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารใช้ศิลปะและกลยุทธ์ ดำเนินการสรรหา คัดเลือก และบรรจุบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ให้ปฏิบัติงานในองค์กร พร้อมทั้งสนใจการพัฒนาธำรงรักษาให้สมาชิกที่ปฏิบัติงานในองค์กรได้เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ มีสุขภาพและสุขภาพจิตที่ดีในการทำงาน และยังรวมถึงการแสวงหาวิธีการที่ทำให้สมาชิกในองค์กรที่ต้องพ้นจากการทำงานด้วยเหตุทุพพลภาพ เกษียณอายุ หรือเหตุอื่นใดในงาน ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุข

ผู้บริหารองค์กรยุคใหม่จะต้องสนใจการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทั้งระบบอย่างครบวงจร จะขาดส่วนใดส่วนหนึ่งมิได้ ซึ่งต้องพิจารณาในสภาพการณ์ต่าง ๆ ดังนี้

1. มนุษย์ที่อยู่ในสังคมก่อนที่จะเข้ามาอยู่ในองค์กรซึ่ง

หมายความว่า การบริหารงานด้านนี้ ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่ไวต่อสถานการณ์ สามารถช่วงชิง นำมนุษย์ที่มีความรู้ ความสามารถในสังคมเข้ามาเป็นสมาชิกขององค์กรให้ได้

2. มนุษย์ที่กำลังปฏิบัติภารกิจในองค์กร ผู้บริหารงานด้านนี้ต้องสนใจพัฒนาความรู้ ความสามารถ ธำรงรักษาให้เขามีความสุขกาย สุขใจในการทำงาน คือให้ความพึงพอใจในการทำงานพร้อมจะรวมพลังกันอุทิศตนทำงานทุ่มเทให้แก่องค์กรอย่างเต็มความสามารถ

3. มนุษย์ต้องพ้นจากการปฏิบัติงานเมื่อครบวาระ หมายถึง การเกษียณอายุ หรืออาจประสบอุบัติเหตุจากการทำงานก็ตาม องค์กรต้องมีมาตรการในด้านเงินทุนสะสมเลี้ยงชีพหรือเงินบำเหน็จบำนาญ เป็นต้น เพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีในบั้นปลายของชีวิต

ถ้าองค์กรใดดำเนินการทั้งระบบอย่างครบวงจรตามที่กล่าวนี้ องค์กรนั้นย่อมมีโอกาสเหนือคู่แข่งได้

แนวคิดของนักปราชญ์บางท่านเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์/บุคคล

สมพงษ์ เกษมลีน (2516) กล่าวว่า “การบริหารงานบุคคล

เป็นการจัดการเกี่ยวกับงานบุคคล ตั้งแต่การสรรหาบุคคลเข้ามาปฏิบัติงาน การดูแลบำรุงรักษา จนกระทั่งพ้นจากการปฏิบัติงาน”

นิโกร (สมพงษ์ เกษมสิน, 2516 อ้างอิงมาจาก Nigro) ได้ให้ความหมายการบริหารงานบุคคลว่า **“เป็นศิลปะในการเลือกสรรคนใหม่ และใช้คนเก่าในลักษณะที่จะให้ได้ผลงานและการบริการ จากการปฏิบัติงานของบุคคลเหล่านั้นให้มากที่สุด ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ”**

ฟลิปโป (1970) ได้กล่าวถึงความหมายการบริหารงานบุคคลว่า “การบริหารงานบุคคล คือ การวางแผน การจัดองค์การ การอำนวยการ การควบคุม การจัดหา การพัฒนา การจ่ายค่าตอบแทน การรวมพลัง การบำรุงรักษา และการพ้นจากการปฏิบัติงานของทรัพยากรมนุษย์ในองค์การ ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานขององค์การบรรลุเป้าหมายตามเจตนารมณ์ที่บุคคล (Individual objectives) องค์การ (Organizational objectives) และสังคม (Societal objectives) กำหนดไว้”

แนวคิดเชิงวิเคราะห์

แนวคิดเชิงวิเคราะห์ในการ

บริหารทรัพยากรมนุษย์หรือการบริหารงานบุคคลเป็นการเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ใหม่ของผู้บริหารองค์การจากกรอบความคิดเดิมที่มองมนุษย์เสมือนเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตมาเป็น การมุ่งปลูกฝังแนวความคิด และจิตสำนึกให้มองมนุษย์อย่างมีคุณค่าที่สามารถสร้างสรรค์ประโยชน์อย่างมหาศาลต่อองค์การ ทั้งนี้เพราะคำว่า ทรัพยากร ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 อธิบายว่า หมายถึง สิ่งทั้งปวงอันเป็นทรัพย์ หรือสิ่งทั้งปวงที่ถือว่ามีความ มีค่า นั่นแสดงว่า มนุษย์คือสิ่งที่มีค่ายิ่งขององค์การถ้าผู้บริหารเปลี่ยนแนวความคิดมีจิตสำนึกที่ติงามต่อมนุษย์ ปฏิบัติต่อบุคลากรขององค์การในแนวทางที่มนุษย์พึงปฏิบัติต่อมนุษย์ ไม่ใช่การบริหารแบบสั่งการ แต่บริหารแบบมีส่วนร่วม การบริหารทรัพยากรมนุษย์จะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในโลกไร้พรมแดนยุคปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์

การบริหารทรัพยากรมนุษย์มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ ต้องการให้

เกิดประสิทธิผลในองค์การ (Organizational effectiveness) ดังนั้น การบริหารทรัพยากรมนุษย์จึงมีวัตถุประสงค์ 5 ประการ ดังที่ คิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545) ได้อธิบายไว้ ดังนี้

1. เพื่อจัดหาคนที่เหมาะสมกับงาน
2. เพื่อใช้ทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
3. เพื่อพัฒนาทักษะ และความสามารถของกำลังแรงงานให้มีความสามารถสูงที่สุด
4. เพื่อรักษาพนักงานที่มีความสามารถให้ดำรงอยู่ในองค์การให้นานที่สุด
5. เพื่อสื่อสารนโยบายการบริหารทรัพยากรมนุษย์ให้กับพนักงานทุกคนได้ทราบ

งานด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์เป็นงานที่มุ่งเลือกสรรคนดี มีความรู้ ความสามารถเข้ามาทำงาน และเมื่อคนเหล่านี้เข้ามาอยู่ในองค์การแล้ว งานการบริหารทรัพยากรมนุษย์ยังไม่ได้สิ้นสุดเพียงเท่านั้น แต่ยังคงดำเนินการต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ ด้วยการประสานงานกับฝ่าย หรือแผนกต่าง ๆ ในองค์การ ทำการฝึกอบรมพัฒนาปรับปรุงให้พนักงาน

เหล่านี้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น เพื่อให้ทันต่อสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป อันเนื่องมาจากเทคโนโลยีการสื่อสารที่ได้มีการพัฒนาระบบและอุปกรณ์ให้มีความทันสมัย มีคุณภาพล้ำหน้าคู่แข่งชั้นอยู่ตลอดเวลา

ในโลกยุคปัจจุบัน การบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรต่าง ๆ จะต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องทันกับสภาพความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นรอบ ๆ องค์กร องค์กรธุรกิจจึงไม่ต้องการถึงเพราะต้องเร่งพัฒนาบุคลากรของตนให้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ

อยู่แล้ว โดยเฉพาะด้านการใช้เทคโนโลยีประเภทต่าง ๆ แต่ที่อยากกล่าวถึงในที่นี้คือ สถาบันการศึกษา ซึ่งก็เป็นองค์กรประเภทหนึ่งเช่นกัน ควรได้มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสถาบันให้มีความตื่นตัว พร้อมทั้งจะมีการเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ในกระแสโลก รวมถึงการรู้จักใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ(Information Technology-IT) เพราะโลกปัจจุบันเป็นโลกของการสื่อสาร (communication) สื่อสารเพื่อรับข้อมูลข่าวสาร (information) ที่เกิดขึ้นในทุกสถานที่บนดวงดาวที่เรียกว่าโลกของเรา มีฉะนั้น จะเป็นองค์กรที่ล้ำหลัง ไม่สามารถจะขึ้นนำสังคม ชาติภาวะผู้นำทางความคิด ไม่สอดคล้องกับความคาดหวังของสังคม

unสรุป

มนุษย์โดยทั่วไป พร้อมทั้งจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตัวเองให้สอดคล้องและคล้อยตามกระแสของการเปลี่ยนแปลงบนโลกตามวันเวลาที่หมุนเวียนผ่านไป ทั้งนี้ ก็เพื่อให้ตนเองได้อยู่บนโลกมนุษย์ที่มีสังคมอันหลากหลายได้อย่างกลมกลืน จึงเป็นหน้าที่ขององค์กรที่จะต้องบริหารจัดการกับมนุษย์ที่อยู่ในองค์กร ให้ปฏิบัติหน้าที่ให้องค์กรอย่างเต็ม

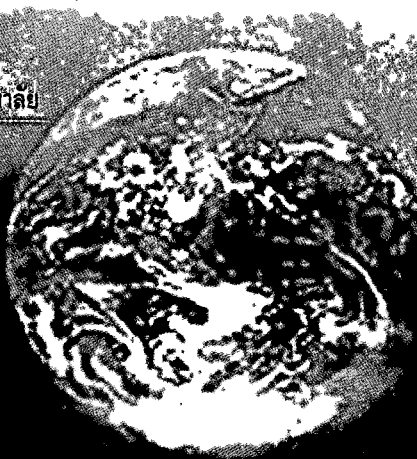
กำลังสติปัญญาความสามารถของพวกเขา โดยองค์การต้องคอยดูแลเอาใจใส่ ช่วยเหลือในปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น เมื่อคนที่มีภูมิหลังแตกต่างกันต้องมาทำงานร่วมกันโดยไม่ลืมว่าการบริหารจัดการนั้นต้องกระทำบนพื้นฐานของการให้เกียรติ ยกย่องในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ถ้าองค์กรไม่ลืมนำความคิดนี้ แนนอนว่ามนุษย์เหล่านั้นจะตอบแทนองค์การ โดยการทุ่มเทพลังกาย พลังความคิด พลังการสร้างสรรค์ ให้แก่งานที่ทำ เพราะเมื่อคนพอใจและมีความสุขกับการได้ทำงานที่ตนถนัด ได้เพื่อนร่วมงานที่ดี ผู้บังคับบัญชาที่เข้าใจ เอาใจใส่ดูแล ผลงานที่ทำได้ก็จะออกมาดี ส่งผลที่ดีต่อองค์การ จึงเป็นหน้าที่และสิ่งท้าทายขององค์กรที่จะต้องบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร ให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหารงานบุคคลแผนใหม่ พิมพ์ครั้งที่ 2 ไทยวัฒนาพานิช, 2519
ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. องค์กรและการจัดการ บริษัทวิสิทธิ์พัฒนา จำกัด, 2539

Dessler, Gary. Human Resource Management. 6th ed Prentice - Hall International, Inc, 1994
Robbins, Stephen P., De Cenzo, David A. Human Resource Management. John Wiley & Sons Inc. 1993

เล็งรับพลังแห่งจักรวาล

กำเนิดและอนาคตของจักรวาล

ที่กล่าวว่า “ใดๆในโลกล้วนอนิจจัง” คงจะเป็นคำกล่าวที่ไม่ถูกต้อง เพราะไม่แต่เฉพาะตัวโลกและสิ่งใดๆในโลกเท่านั้นที่เป็นอนิจจัง แต่ทั้งตัวจักรวาลและสิ่งใดๆในจักรวาลก็ล้วนเป็นอนิจจังด้วย “ใดๆในจักรวาลล้วนอนิจจัง” จึงน่าจะเป็นคำกล่าวที่ถูกต้องมากกว่า ซึ่งในเมื่อตัวจักรวาลเป็นอนิจจังเสียแล้ว จักรวาลก็คงจะไม่มี ความคงที่ แต่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอตลอดเวลา รวมทั้งจะต้องมีการเกิดขึ้น การตั้งอยู่

และการดับไปด้วย หรือจักรวาลจะต้องมีการเกิดและการเสื่อมสลายไปเป็นธรรมดาอย่างแน่นอน

จักรวาลมีกำเนิดอย่างไร ? จักรวาลมีความเป็นมาอย่างไร ? จักรวาลจะมีความเป็นไปอย่างไรต่อไป ? และในที่สุดจักรวาลจะตายหรือดับไปอย่างไร ? ฯลฯ คำถามเหล่านี้ล้วนเป็นคำถามที่น่าสนใจและท้าทายนักวิทยาศาสตร์อย่างยิ่ง ซึ่งในที่นี้เราจะได้มาถกเถียงกันถึงเรื่องของการเกิด

การแก่ การเจ็บ และการตายของจักรวาลกันต่อไป

จักรวาลถือกำเนิดขึ้นมาเมื่อประมาณหนึ่งหมื่นสี่พันล้านปีมาแล้ว โดยเกิดจากจุดเล็กๆจุดหนึ่งระเบิดออกมา เรียกว่าเป็นการระเบิดบั้งใหญ่ (Big Bang) จากจุดของความไม่มีอะไรนั่นเอง ได้ระเบิดออกมาเป็นจิต เป็นเวลา เป็นที่ว่าง (space) เป็นพลังงานปกติ เป็นพลังงานมืด เป็นสสารปกติ และเป็นสสารมืด ออกไปเต็มทั่วทั้งจักรวาล

ขอให้ท่านสังเกตว่า จากความไม่มีอะไรระเบิดออกเป็นสิ่งอื่น คือ จิต เวลา พลังงาน และสสาร ฯลฯ นั้น อาจจะพอฟังได้ ถึงแม้จะต้องมีการอธิบายกันอีกก็ตาม เพราะอย่างน้อย ความไม่มีอะไรกับสิ่งต่างๆที่ระเบิดออกมานั้นก็ เป็น “สิ่ง” คนละสิ่งกัน แต่จากความไม่มีอะไรระเบิดออกเป็น “ที่ว่าง” นั้น ฟังแล้วก็ฟังไม่ออก เพราะทำให้เข้าใจว่า “ความไม่มีอะไร” กับ “ที่ว่าง” มีความหมายไม่เหมือนกัน แต่ความจริง “ความไม่มีอะไร” ไม่ใช่ “ที่ว่าง” ทั้งสองสิ่งนี้ไม่เหมือนกัน

ที่ว่างเป็นสิ่งที่จับคู่กับเวลา ในทำนองเดียวกับสสารจับคู่กับพลังงาน สสารและพลังงานเป็นด้านหัวและก้อยของ “สิ่ง” สิ่งเดียว ซึ่งสิ่งนั้นเราไม่มีชื่อเรียก แต่บางทีก็อาจเรียกว่า “สสารพลังงาน” ก็ได้ ในทำนองเดียวกัน เวลาและที่ว่างก็เป็นด้านหัวและก้อยของสิ่งเดียวกัน ซึ่งก็ไม่มีชื่อเรียกเช่นเดียวกัน แต่ก็อาจเรียกว่า “เวลาที่ว่าง” ก็ได้ ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ผมพูดตามทฤษฎีที่เป็นที่ยอมรับกันแล้วในทางวิทยาศาสตร์ เพราะฉะนั้นท่านกรุณาอย่าเพิ่งงงเลย ในที่นี้ขอให้ท่านรับเอาไว้ก่อนและจำไปใช้ให้ได้ ก็คงจะเป็นอันเพียงพอ

ในเมื่อ “ที่ว่าง” เป็นอีกด้านหนึ่งของสิ่งที่เรียกว่า “เวลา” และ “เวลา” ไม่ใช่ “สิ่งที่ไม่มีความอะไร” เช่นนี้แล้ว ดังนั้น “ที่ว่าง” ก็ย่อมไม่ใช่ “สิ่งที่ไม่มีความอะไร”

หรือ “ความไม่มีอะไร” ด้วย หมายความว่า “ที่ว่าง” เป็น “สิ่งที่มีอยู่” ที่ว่างคือ “อะไร” ที่มีอยู่ ไม่ใช่ “ไม่มีอะไร” (ผมว่าท่านไปนอนสักงีบตีใหม่ ถ้าท่านอ่านแล้วเป็นงงอย่างยิ่ง! แล้วค่อยกลับมาอ่านต่อ ผมก็ชักจะเป็นงงเหมือนกัน!) สรุปว่าที่ว่าง หรือความว่างเปล่าเป็นสิ่งที่มีความแตกต่างจาก “ความไม่มีอะไร” เพราะความไม่มีอะไรย่อมหมายความว่าไม่มีที่ว่าง (ความว่างเปล่า) ด้วย!

ความจริง สิ่งที่มีการระเบิดปั้งใหญ่ปลดปล่อยออกมานั้น ก็คือ “ธาตุหก” นั้นเอง เนื่องจากเมื่อเราแยกแยะดูแล้วจะเห็นว่า สิ่งทีระเบิดออกมาตามที่กล่าวมาแล้วนั้นคือ ..

จิต หมายถึง (1) วิญญาณธาตุ เวลาและที่ว่าง (2) อากาศธาตุ พลังงานปกติและพลังงานมืด (3) เตโชธาตุ

สสารปกติและสสารมืด (4) วาโยธาตุ (ก๊าซ) (5) อาโปธาตุ (ของเหลว) และ (6) ปฐวีธาตุ (ของแข็ง) ซึ่งธาตุทั้งหกนี้ก็คือองค์ประกอบพื้นฐานของจักรวาลนั่นเอง ดังนั้นจะเห็นว่าจักรวาลได้ระเบิดเอาองค์ประกอบพื้นฐานทั้งหมดออกมาก่อน แล้วต่อมากลับประกอบเหล่านี้จะได้รวมตัวกันเป็นสิ่งต่างๆในจักรวาลต่อไป นับตั้งแต่กาแล็กซี่ ดาว ดวงอาทิตย์ ระบบสุริยะ โลก ตลอดจนจนถึงสิ่งมีชีวิตต่างๆในโลก ตั้งแต่พืชและสัตว์เซลล์

เดียว จนกระทั่งมาเป็น ต้นไม้ สัตว์ชั้นสูง และเป็นคนในที่สุด รวมทั้งพวกโอปปาติกะ ซึ่งหมายถึงพรหม เทพ เปรต อสุรกาย และสัตว์นรกด้วย

การระเบิดปั้งใหญ่ของจักรวาลนั้น เปรียบเสมือนจิตที่อัดอัดแล้วระบายออกมา เหมือนเราถอนใจ “เฮ้อ” ดังๆออกมา แต่ที่เป็นเพียงภาพเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นกันง่ายเท่านั้น ความจริงคงจะไม่เหมือนกับการถอนใจครั้งใหญ่ที่กล่าวนี้เท่าใดนัก อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ระเบิดครั้งนี้ยังมีลำดับก่อนหลังพอสมควร นั่นคือในบรรดาธาตุหกนี้ จิตได้เกิดก่อนแล้วตามมาด้วย “เวลาที่ว่าง” แล้วสุดท้ายจึงตามด้วย “สสารพลังงาน”

ตามลำดับดังกล่าว จิตได้ระเบิดหรือระบายออกมาก่อน แล้วได้กระจายแผ่ไปทั่วจักรวาล แต่จิตมีความไม่สม่ำเสมอ จิตมีความเข้มข้นในที่บางแห่งมาก บางแห่งน้อย ที่ซึ่งจิตมีความเข้มข้นมากจะค่อยๆเกิดมี “เวลาที่ว่าง” ขึ้น แล้วเวลาที่ว่างนี้ก็กระจายออกไปในจักรวาลอีกอย่างไม่สม่ำเสมอ ที่ใดที่เวลาที่ว่างมีความเข้มข้นมากกว่าที่อื่นก็ได้ค่อยๆเกิดมีพลังงานขึ้น ทั้งพลังงานปกติและพลังงานมืด ซึ่งพลังงานก็จะกระจายออกไปทั่วทั้งจักรวาลต่อไป พลังงานก็มีการกระจายตัวอย่างไม่สม่ำเสมอเช่นกัน ที่ใดที่พลังงานมี

ความเข้มข้นมาก ก็จะเกิดมีสสารขึ้น ณ
ที่นั่น ทั้งสสารปกติ และสสารมืด ซึ่ง
สสารปกตินี้เองต่อมาได้เกิดเป็นกา
แลกซี ดาว ดวงอาทิตย์ ระบบสุริยะ
โลก และสิ่งมีชีวิตทุกชนิดในโลก
รวมทั้งมนุษย์และโอปอปาดิกะด้วย

จะเห็นว่า จิตที่เข้มข้นให้
กำเนิดแก่เวลาที่ว่าง เวลาที่ว่างที่เข้ม
ข้นให้กำเนิดแก่พลังงาน พลังงานที่
เข้มข้นให้กำเนิดแก่สสาร และสสารที่
เข้มข้นให้กำเนิดแก่สิ่งมีชีวิตซึ่งรวม
ถึงมนุษย์ด้วย มนุษย์จึงมีจิตที่เข้มข้น
ที่สุด และเป็นจิตที่พัฒนามากที่สุด
พัฒนามากยิ่งกว่าจิตของสัตว์ ยิ่งกว่า
จิตของพืช ยิ่งกว่าจิตของสิ่งที่ไม่มีชีวิต
ยิ่งกว่าจิตของพลังงาน ยิ่งกว่าจิตของ
เวลาที่ว่าง และยิ่งกว่าจิตดั้งเดิมในยุค
กำเนิดแห่งจักรวาล (“จิตดั้งเดิม” นี้
ไม่ใช่ “จิตเดิมแท้” ตามความหมาย
ของพุทธศาสนาภายในเช่น)

ระดับการพัฒนาของจิตอาจ
จะแบ่งอย่างหยาบๆ ได้ 3 ระดับคือ
จิตธาตุ (วิญญาณธาตุ) ภาวังคจิต
และวิถิจิต จิตธาตุมีอยู่ในที่ทุกแห่ง
ทั่วทั้งจักรวาล ทั้งในสิ่งไม่มีชีวิต และ
สิ่งมีชีวิต ส่วนภาวังคจิตมีอยู่ในสิ่งมี
ชีวิตทุกชนิด และวิถิจิตมีอยู่เฉพาะใน
สิ่งมีชีวิตชั้นสูงเท่านั้น ซึ่งสามารถ
สัมผัสรับรู้โลกภายนอกได้

จิตมนุษย์ซึ่งเป็นจิตที่พัฒนา
สูงสุด จึงสามารถรับรู้และเรียนรู้จิต
ทั้งหลายทั่วทั้งจักรวาลได้ ไม่ว่าจะ

เป็นจิตของสัตว์ จิตของพืช จิตของดิน
จิตของหิน จิตของโลก จิตของดาว
และจิตของจักรวาล! ทั้งนี้เนื่องจาก
จิตทั้งหลายทั้งปวงย่อมมีความสืบ
เนื่องเป็นผืนเดียวกัน เปรียบดังผืน
ผ้าหนึ่งผืน และบนผืนผ้านั้นได้มีสี
แต้มเป็นจุดๆ สีแต่ละจุดนั้นก็คือจิต
ของสิ่งมีชีวิตและจิตของคน จุดสีนั้น
เป็นส่วนหนึ่งของผืนผ้าและต่อเนื่อง
กับผืนผ้าฉันใด จิตมนุษย์ก็เป็นส่วน
หนึ่งของจิตจักรวาล และต่อเนื่องกับ
จิตจักรวาลฉันนั้น ความสืบต่อเนื่อง
เช่นนี้ ทำให้มนุษย์ที่ฝึกจิตดีแล้ว
สามารถจะรู้อะไรก็ได้ในจักรวาล และ
สามารถจะทำอะไรก็ได้ให้มีผล
กระทบไปทั่วทั้งจักรวาล โดยใช้เพียง
พลังอำนาจของจิตเท่านั้น เปรียบดัง
การดึงผืนผ้า ณ จุดสีจุดใดจุดหนึ่ง ก็
อาจทำให้ผ้าทั้งผืนกระเพื่อมได้นั่นเอง!

จักรวาลได้เกิดขึ้นและมี
พัฒนาการเรื่อยมา จนกระทั่งขึ้นถึง
พัฒนาการสูงสุดเมื่อเกิดพระพุทธเจ้า
ขึ้นในโลก หลังจากนั้นการพัฒนายจะ
ถอยหลังลง แต่ก็อาจกลับพุ่งขึ้นสูง
อีกตามการถือกำเนิดของพระพุทธเจ้า
แต่ละองค์ การพัฒนามีการกระเพื่อม
ขึ้นลงตลอดเวลา แต่ในที่สุดเข้าใจว่า
ในระยะยาวจักรวาลคงจะมีความ
เสื่อมถอยแต่เพียงด้านเดียว มนุษย์
จะทำลายสิ่งแวดล้อม และ/หรือทำ
สงครามกันจนสูญพันธุ์ไป สัตว์และ
พืชก็จะสูญพันธุ์ตามกันไปเนื่องจาก

ผลของการทำลายสิ่งแวดล้อม และ/
หรือการทำสงครามนั้น ในเวลาถัดมา
โลกทั้งโลกก็จะถูกแผดเผาจนไหม้
เป็นจุน เนื่องจากดวงอาทิตย์ได้ขยาย
ตัวใหญ่ขึ้น และเปล่งแสงอันร้อนแรง
มากยิ่งขึ้น จนบรรยากาศในโลก
กระจายหนีไป น้ำทั้งหลายเหือดแห้งไป
และแผ่นดินก็ละลายหลอมลง

ส่วนดวงอาทิตย์และดาวทั้ง
หลายจะอับแสงและมอดดับไปในที่สุด
กาแลกซีทั้งหลายก็จะดับมืดลง
จักรวาลอันประกอบด้วยกาแลกซี
และดวงดาวอันดับมืดเหล่านี้จะกลับ
รวมกันเข้ามาใหม่ กลายเป็นพลังงาน
อันแผ่ไพศาลไปทั่ว สสารหายไป เกิด
เป็นพลังงาน ต่อไปพลังงานจะรวม
กันแล้วหายไป เกิดเป็นเวลาที่ว่าง ซึ่ง
ก็จะเสื่อมสลายลงอีก เหลือแต่จิต
ธาตุล้วนๆ และแล้วจักรวาลทั้ง
จักรวาลก็จะหดหายไป กลายเป็นจุด
แห่งความไม่มีอะไรเพียงจุดเดียวดังเดิม

เวลาล่วงไปอีกหลายหมื่น
หลายแสนล้านปี ไม่มีอะไรจะอยู่คงที่
ได้แม้กระทั่งความไม่มีอะไรก็อยู่ไม่ได้
จักรวาลจะกลับระเบิดออกมาใหม่
ความไม่มีอะไรจะกลับกลายเป็นจิต
เป็นเวลา เป็นที่ว่าง เป็นพลังงาน
เป็นสสาร เป็นสิ่งมีชีวิต เป็นมนุษย์
และเป็นโอปอปาดิกะ อีกวาระหนึ่ง
วัฏจักรแห่งจักรวาลจะวนเวียนอยู่
เช่นนี้ตลอดไป ช่างเป็นอนิจจังและ
ไม่เที่ยงจริงหนอ!

กำหนดการ (เบื้องต้น)

การประชุมสุดยอดผู้นำพุทธศาสนาแห่งโลกครั้งที่ ๔ (The Fourth World Buddhist Summit)

๑-๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘

ณ หอประชุม อาคารชุมพรเขตอุดมศักดิ์ กองทัพอากาศ กรุงเทพมหานคร

วันอังคารที่ 1 พฤศจิกายน 2548 (การประชุมวันแรก)

- 09.30 น. - สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นองค์ประธานพิธีเปิดประชุม
- พระสงฆ์ทั้งฝ่ายเถรวาทและมหายานเจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในมหามงคลวโรกาสที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติครบ 60 ปี
- สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ประธานพระวรวงศ์มนตรี
- "พจน" พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีกล่าวต้อนรับ
- พระราชเมธีภรณ์ รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กล่าวต้อนรับ

* พักรับประทานอาหารว่าง และน้ำชา/กาแฟ *

- อ่านสารแสดงความยินดีของพระมหากษัตริย์ ประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี และประมุขแห่งรัฐของประเทศต่างๆ

11.30 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

- 13.30 น. - ปาฐกถาโดยพระคุณท่าน ดร.คิเว เอ็นชินโจ ประมุขนิคมเนนบุทสุ แห่งประเทศญี่ปุ่น และประธานสำนักงานใหญ่การประชุมสุดยอดผู้นำพุทธศาสนา
- ผู้นำพุทธศาสนาจากประเทศต่างๆ ที่เข้าร่วมประชุมกล่าวสุนทรพจน์ (เรียงตามลำดับอักษร)

* บริการอาหารว่าง และน้ำชา/กาแฟ (โดยไม่หยุดพัก)*

17.00 น. - ปิดประชุมวันแรก

วันพุธที่ 2 พฤศจิกายน 2548 (การประชุมวันที่สอง)

09.30 น. ผู้นำพุทธศาสนา และผู้แทนจากประเทศต่างๆ ที่เข้าร่วมประชุมกล่าวสุนทรพจน์ต่อจากวันแรก

* บริการอาหารว่าง และน้ำชา/กาแฟ*

14.45 น. - ปาฐกถาธรรมะพิเศษ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

16.00 น. - ประชุมกลุ่มโดยแยกออกเป็น 4 กลุ่มเพื่ออภิปรายหัวข้อต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 Buddhism and Information Technology

กลุ่มที่ 2 : Propagation of Buddhism in the Globalization Age

กลุ่มที่ 3 : Buddhism, the Religion of Human Beings, by Human Beings but for All Sentient Beings

กลุ่มที่ 4 The Role of Buddhist Community Against Terrorism and Natural Disaster

17.00 น. - ปิดการประชุมวันที่สอง

วันพฤหัสบดีที่ 3 พฤศจิกายน 2548 (การประชุมวันที่สาม)

- 09.30 น. - ประชุมกลุ่มต่อ
- ผู้นำพุทธศาสนาประชุมโต๊ะกลม เพื่อออกแถลงการณ์ร่วม และกำหนดสถานที่จัดประชุมสุดยอดผู้นำพุทธศาสนาแห่งโลก ครั้งที่ 5

* บริการอาหารว่างและน้ำชา/กาแฟ (ไม่มีการหยุดพัก)*

- 11.30 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน ..
- 13.30 น. - รายงานประชุมกลุ่ม
- แถลงข่าวและออกแถลงการณ์ร่วม
- ประกาศสถานที่จัดประชุมสุดยอดผู้นำพุทธศาสนาแห่งโลก ครั้งที่ 5
- พระราชเมธาภรณ์กล่าวขอบคุณ
- เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณวโรดม อุปนายกสภามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยกล่าวปิดประชุม
- ถ่ายภาพร่วมกัน ณ ด้านหน้าหอประชุมอาคารชุมพรเขตอุดมศักดิ์
- 18.00น. - งานเลี้ยงอำลา (Cocktail Party) และการแสดงทางวัฒนธรรม
- 21.00น. - สิ้นสุดการแสดง/ปิดงาน

วันศุกร์ที่ 4 พฤศจิกายน 2548 (การประชุมวันที่สี่)

- 09.30 น. ออกเดินทางโดยรถยนต์ปรับอากาศไปทัศนศึกษา (สถานที่ที่จะกำหนดภายหลัง)
- 11.30 น. รับประทานอาหารกลางวัน
- 17.30 น. กลับถึงที่พัก

วันเสาร์ที่ 5 พฤศจิกายน 2548 (การประชุมวันที่ห้า)

พักผ่อนที่เยาวชนกรุงเทพมหานคร ตามอัธยาศัย ก่อนเดินทางกลับประเทศโดยสวัสดิภาพ

หมายเหตุ: กำหนดการนี้อาจปรับเปลี่ยน ได้ตามความเหมาะสม

ปัญญาจักขุ

ใบสมัครสมาชิกสมาชิกรับโดยสารปัญญาจักขุ รายสองเดือน ของมหามกุฏราชวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

ชื่อ ฉายา/นามสกุล.....

ที่ติดต่อทางไปรษณีย์

..... รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์

ประสงค์สมัครเป็นสมาชิกรับโดยสารปัญญาจักขุเป็นเวลา . . . ปี (ค่าสมาชิก ๑.ปี ๖ ฉบับ ๑๒๐ บาท รวมค่าส่ง) ได้แนบ
ขนาดดี/ตัวเงินจำนวน บาท สั่งจ่าย ปท บางลำภู ในนามผู้จัดการ ผศ.จาง คันฉีก สำนักงานกองวิชาการ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ถนนพระสุเมรุ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทร ๐๒ ๒๕๒ ๘๓๐๒, ๐๒ ๒๕๑ ๖๔๒๗, ๐๒ ๒๕๒ ๘๑๐๕ โทรสาร ๐๒ ๒๕๑ ๐๒๕๔

สัมมนาวิชาการและศาสนาสานสัมพันธ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
เรื่อง "พระพุทธศาสนา-ญาณจักร์สิทธิวิชัย"
๑๒-๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๖
โรงแรมชาวันพัฒนา กรุงเทพมหานคร

เดชพระคุณพระเทพวิสุทธิกวี
อธิการบดีฝ่ายวิชาการ มมร.
ประธานเปิดการสัมมนา
ที่โถงงานแต่ละคณะผู้เข้าร่วมสัมมนา

กระเบื้องหลังคาเซรามิกแท้
 * เอ็กเซลล่า *
 * เอ็กเซลล่า *

ความงามแท้ของพื้นหลังคา
 ครอบคลุมด้วยเอกลักษณ์ไทย

กระเบื้องหลังคาเซรามิกแท้ เอ็กเซลล่า ความงามที่ไม่มีวันแปรเปลี่ยน
 แข็งแกร่งทุกสภาพอากาศ ด้วยกระบวนการผลิตที่ทันสมัยได้มาตรฐาน
 ผ่านการเคลือบและเผา ที่อุณหภูมิสูงถึง 1100 องศาเซลเซียส
 จึงได้ผิวกระเบื้องที่เนียนเรียบ สีสนสไสสม่ำเสมอทุกแผ่น
 จึงดูสวยเหมือนใหม่...ตลอดกาล

ผลิตภัณฑ์คุณภาพเยี่ยม จากเครือซิเมนต์ไทย

บริษัท กระเบื้องหลังคาเซรามิกไทย จำกัด
 เลขที่ 1 ถนนปุนนิจิเมนต์ไทย บางซื่อ กรุงเทพฯ 10800
 โทร. 0-2586-5999, 0-2586-5146-7 โทรสาร: 0-2586-5017

กระเบื้องหลังคาเซรามิกแท้